

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Budaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po praznike

Prvi december

Pred devetnajstimi leti se je slovenski narod, kakor mu je velevala svobodna volja, narodno izročilo in zgodovinski klic, pridružil srbskemu in hrvatskemu, da z njima osnuje skupno državo. To dejstvo je bilo tako elementarno, samo v sebi upravičeno in neodoljivo nujno, da se v prvem hipu o njem prav tako ni dalo veliko premišljati, kakor ni mogoče premišljati o kateremkoli prirodnem pojavu, kadar se vsem sovragom v kljub uveljavljajo osnovne nagonne sile in potrebe življenja. Slovenski, hrvatski, srbski narod so postali eno v močni volji, da si zgradijo skupno državo, ki naj brani svobodo vsakega od njih, vsakemu zagotovi poln razvoj in razmah njegovih tvornih sil in vsakega obveže, da se zavzame za drugega, za njegove pravice in potrebe, da bo vsem enako dobro v medsebojni slogi naznotraj in neporušljivi enoti na zunanji. Z eno besedo, državo smo hoteli, močno, nosečo veliko bodočnost, in o drugem, potrebnem in nepotrebnem, nismo veliko razmišljali. Na valu ogromnega navdušenja nas je nosila brezmejna vera in zaupanje v zamisel jugoslovanske države in njeno notranjo silo, ki bo premagala vse ovire.

Seveda je prišlo kmalu tisto iztrezjenje in realno gledanje na ta največji dogodek v zgodovini jugoslovanskih narodov, brez katerega ni mogoče nobene revolucije narodovega življenja usmeriti v pravičen tok, v miren razvoj in v trdno podkrepitev podlag rednega državnega življenja. Prav posebno velja to za nas, ki smo med seboj tako zelo različni ne samo po zunanji zgodovinski politični činitelji, ki so nas hotele ali ne hotele oblikovati, marveč po znatnem delu tudi po svoji najnotranjši miselnosti, naravni strukturi in kulturni usmerjenosti, najsi so naši jeziki še tako podobni in naše plemenske osnove še tako sorodne. Naše zedinjenje, ki nas je zateklo v trenutku, ko je vsak izmed nas bil že davno dozorel v polni in pravi narod, se ne da primerjati ne z zedinjenjem nemškega ne italijanskega naroda, in zato so pri nas potrebne prav posebne metode vladanja, da v razmoličnosti naše narave, naših naravi in duševnosti, ki se ne da več zavrteti nazaj, ohranimo potrebno, v svobodnem stremeljenju in hotenju temelječo trdno enoto, ki bo kljubovala vsem nasprotnim silam in našo državo koudno zgradila v nepremagljivo, iz vseh naših pozitivnih narodnih sil živečo in rastočo enoto. To je vsekakor umetnost, ki ji v marsikaterem oziru nismo bili kos, in smo zato napravili veliko dragocenega časa in potrošili veliko svojih talentov včasih za prav prazne marne, s katerih smo se morali vedno vračati nazaj na osnovne resnice in potrebe našega državnega soživljenja in medsebojne narodne vzajemnosti ali sloge, predvsem na resnico, da more naše zedinjenje obstati in rasti ter se okrepiti le na polni enakopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, to je na priznanju prirodnih pravic vsakega od njih, kakor so dane po vsem njihovem dosežanju narodnem in kulturnem razvoju in se morejo spraviti v sklad s solidnim skupnim državnim življenjem in njega neobhodnimi nujnostmi. Spričo tega dejstva in resnice je vse drugo, kar so strankarske, egoistične in hegemonistične strasti in obliki raznih teorij o bistvu in značaju našega edinstva nafilozofirale o našem sobitju in sodelovanju v skupni državi, prazno, jalovo in večkrat škodljivo dogmatiziranje, združeno s tisto nasilno in slepo nestrpnostjo, ki vse take sisteme in ljudi označuje.

Velikega trenutka našega zedinjenja se ne bomo mogli dostojneje spominjati in ga proslavljati, kakor če ga oživimo v sebi v tistem pomenu, v tisti zmagoviti ideji, ki je porušila vse pregrade preteklosti pod sužnjimi dnovi, kakor nas je vse navdušila ob zgodovinskem prevratu pred dvemi desetletji. — Država, to je bilo, kar smo vsi iz dna našega narodnega bitja hoteli; svoja država, ki bo slovenska prav tako kakor srbska in hrvatska; močna država, ki bo, kar mora po svojem položaju, naši narodni zgodovini in poslanstvu biti: prva na Balkanu, kjer zapad ponuja roko vzhodu; pravična in demokratična, kjer bodo vsi imeli enake pravice kot narod in kot posamezniki, v kateri bo ustvarjala zakone, red in blagostanje naša složna, družna, skupna volja, v kateri bomo drug drugemu tudi znali odnehati in žrtvovati, kar se sme in more v prid celote in kar ni v nasprotju z osnovnimi pravicami naroda in človeka. Ljudska volja in blagor, korist vseh delovnih stanov, demokracija, globoke pravstvene odgovornosti so trije stebri take skupne države, ki smo jo hoteli in hočemo in jo slovenski narod pomaga graditi s pošteno voljo, pridnim delom in v neomajni veri ter prepričanju, kakor prvega dne, da bo končno zgrajena: veličastna, branik svetovnega miru in evropske krščanske kulture, ter v ponos vsemu slovenskemu!

Zaključek razgovorov v Londonu:

Razmerje med Anglijo in Francijo prijateljsko

London, 30. nov. c. Današnja pogajanja med francoskimi in angleškimi državniki so se začela ob 11.30 dopoldne. Trajala so do 13.15, ko so Chautemps, Delbos, Corbin, Chamberlain, Eden in lord Crambourn odšli o dvor, kjer jim je kralj Jurij VI. priredil kosilo.

O poteku in zaključkih razgovorov se še zmeraj ne ve nič točnega. Za zaključno uradno poročilo se vse do konca kosila pri kralju niso mogli zediniti in sta ga Delbos in Eden sestavila šele po kosilu. Toda tudi tedaj tega uradnega poročila še niso razdelili časnika, ampak so objavili odločilo do 17. ure popoldne, ker je bilo sklenjeno, da ga najprej in prvi prečita Chamberlain na seji spodnje zbornice. Chautemps je objavil izjavo francoskim časnikarjem, ki bi jo podal pred odhodom v francoskem veleposlaništvu, toda kmalu nato je bilo objavljeno, da francoski državniki ne bodo ničesar povedali za javnost preden Chamberlain ne prečita svoje izjave v spodnji zbornici.

Na splošno se govori, da bodo podatki za javnost zelo skopi. Uradno poročilo bo le na splošno omenilo vsebino pogovorov, toda omenil bo vendarle vse probleme, ki so jih obravnavali na konferenci.

Pred odhodom v dvor je Delbos pridržal pri sebi samo dopisnika češkoslovaškega dopisnega urada ČTK in mu rekel: »Tisti odstavek, ki v našem uradnem poročilu govori o Srednji Evropi, morate vzeti dobesedno. Na svidenje dne 15. decembra v Pragi!«

Seja spodnje zbornice se je začela kmalu po 17. Predsednik vlade Chamberlain se je dvignil prvi in začel čitati uradno poročilo o sklepih sestanka s francoskimi državniki. Chamberlain je v začetku uradnega poročila izjavil:

Oba francoska državnika sta bila zelo zadovoljna s poročilom, ki ga je podal lord Halifax o svojem potovanju v Nemčijo. Dasi je bilo to potovanje zasebno, je vendarle lahko izhod za dobo zboljšanja medsebojnih odnosov.

Uradno poročilo

Malopred 17. uro so na francoskem veleposlaništvu časnikarjem razdelili uradno poročilo o pogovorih med francoskimi in angleškimi državniki. Uradno poročilo pravi:

»Med svojim bivanjem dne 29. in 30. novembra v Londonu sta Chautemps in Delbos imela več razgovorov s angleškim predsednikom vlade, zunanjim ministrom in ostalimi člani angleške vlade. Lord Halifax je francoskima državnikoma obširno poročal o svojem potovanju v Nemčijo. Chautemps in Delbos sta z zadovoljstvom ugotovila, da je to potovanje, dasi je bilo zasebno in ni imelo za cilj takojšnjih uspehov, odstranilo vzroke težav in razčistilo ozračje. Na sestanku so bila obravnavana vsa vprašanja, ki se tičejo tako Evrope kakor tudi drugih problemov.

Angleški in francoski državniki so z veseljem znova ugotovili, da se odnosi med Francijo in Anglijo prav tako tesni in prijateljski, kakor so bili doslej.

Kolonialno vprašanje je bilo obravnavano od vseh strani. Vendar je bilo ugotovljeno, da se o tem ne more razpravljati samo posamič,

ker se morajo v tem oziru upoštevati tudi mnenja drugih držav, ki pridejo v poštev.

Nato so francoski ministri poročali o Delbosovem potovanju v srednjo in vzhodno Evropo. Obe vladi sta zadovoljni s cilji tega potovanja, ker sta za mir v tem delu Evrope.

Španski in sredozemski problem sta tudi bila temeljito proučena. Politika nevmešavanja se je popolnoma izkazala, ker je zmanjšala nevarnost širšega spora. Obe vladi se bosta trudili, da se ta politika nadaljuje.

Francoski in angleški državniki so tudi obravnavali položaj na Daljnem vzhodu. Obe vladi sta soglasni, da se hočeta sporazumeti z vsemi drugimi državami, da se zaščitijo skupne koristi, ki slone na mednarodnih pogodbah.

V popolnem zaupanju so se tudi obravnavala še ostala vprašanja, ki se tičejo obeh držav. Obe vladi izražata skupno željo, da bi mirno sodelovali z vsemi vladami.

Na Zvezo narodov so pozabili

Večerni pariški listi objavljajo uradno poročilo in soglasno poudarjajo, da je Francija lahko še dosti zadovoljna z njim. Sicer je res, da uradno poročilo niti z besedico ne omenja Zveze narodov in kolektivne varnosti, vendar pa je dovolj omenjeno načelo kolektivnosti, ko se v uradnem poročilu govori o tem, da bodo pri gotovih pogajanjih tudi druge države povabljene k zeleni mizi.

O srednji Evropi pa poročilo ne more povedati več, ker Anglija z državami v srednji Evropi nima takih pogodb kot jih ima Francija.

O dvojni zunanepolitični smeri Anglije

London, 30. nov. TG. Najbolj značilno dejstvo, ki spremlja razgovore francoskih in angleških državnikov, je naravnost presenetljiv odmev, ki je prišel iz angleškega časopisa. Iz načina, kako angleški listi obravnavajo težka vprašanja, ki so na dnevnem redu konference med Francozi in Anglijo, je mogoče razvideti pravo vsebino teh razgovorov, o katerih še ni bilo izdano uradno poročilo.

Ne samo tednika »Sunday Times« in »Observer« sta priobčila dolga ugibanja o potrebi po-

polne preosnove angleške zunanje politike v smislu prijateljskega približanja Nemčiji, ampak tudi veliki dnevnik, med njimi »The Times« in »Manchester Guardian«, sta se na dolgo in široko razpisala o tem vprašanju in neprikrito povedala mnenje, ki ga zastopata. »Manchester Guardian« še nadalje trdi, da vlada v angleški vladi sami notranji spor glede zadržanja v srednji Evropi — skupina ministrov zahteva, da se Anglija odreče vsakemu vplivu glede nemške vzhodne politike v Avstriji in na Češkoslovaškem, medtem ko druga skupina, med njimi Eden sam, temu stališču še nasprotuje ter zahteva, naj se obnovi sloga med francosko in angleško črto, je pa »Times« v senzacionalni obliki napadel politiko vlade.

»Times« se je prvič spraval nad Srednjo Evropo in pravi, da je mednarodni položaj danes takšen, da se Anglija nikakor ne more postavljati v bran gotovim spremembam, ki so v Srednji Evropi postale potrebne. Zakaj naj na primer Anglija brani tisti greh, ki so ga ob sklepanju versajske mirovne pogodbe storili, ko so avstrijskim Nemcem prepovedali združitev z Nemčijo. Tudi na naslov Češkoslovaške je »Times« napisal nepričakovane besede, ko tej državi svetuje, naj prispeva svoje k temu, da bo Nemčija dala mir, češ, saj je predsednik dr. Beneš pri mirovnih pogajanjih izrecno obljubil, da se bo Češkoslovaška razvila v neke vrste švicarsko zvezno državo. Če je to takrat bilo mogoče, zakaj bi ne bilo danes. »Times« priznava, da ne govori v imenu zunanega ministrstva, ampak v imenu modrih angleških državljanov, ki so sprevideli, da je treba z velikimi žrtvami v Evropi ohraniti mir, da bo Anglija morala v svetu braniti svoje interese, ki so za njo bolj važni, kot Srednja Evropa.

Od tega pisanja, ki je vzbudilo vsesplošno pozornost, pa se temeljito odraža članek, ki je izšel v glasilu zunanega ministra Edena »Yorkshire Post«, ki pravi, da bi bilo tudi brez Halifaxovega potovanja prišlo do francosko-angleških razgovorov. Svetovnopolitični položaj bi to zahteval. Položaj na Daljnem vzhodu je danes bolj nevaren kot Srednja Evropa. Francoski in angleški državniki se bodo porazgovorili o celi vrsti mednarodnih vprašanj, med drugim tudi o kolonijah, ki pa seveda zanimajo tudi še Belgijo in Portugalsko. Tudi Sredozemlje zahteva svojo pozornost.

Dr. Hodža upa na podonavsko zvezo

Budimpešta, 30. nov. b. Češkoslovaški predsednik vlade dr. Hodža je sprejel sotrudnika »Magyar Szaga« in mu izjavil, da ideja sodelovanja šestih podonavskih držav ni propadla, temveč da se nasprotne ustvarja. Novi načrt sloni na nevmešavanju in pa na sodelovanju z Italijo in Nemčijo. Dr. Hodža je dejal, da je prepričan, da bodo zapadne velesile na ta načrt pristale in se bodo zaradi tega tudi odrekle svojih pravic do največjih ugodnosti. Dr. Hodža je priznal, da se mora madžarska narodna manjšina prilagoditi temu načrtu.

ker bo po odstranitvi vseh težav, ki obstojajo, podano sodelovanje v Srednji Evropi.

Dosedanji papeški nuncij odhaja

Belgrad, 30. novembra. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović je danes sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministertvu v poslovalni avdienci kardinala Pelegrinettija, dosedanjega papeškega nuncija na našem dvoru. Predsednik vlade se je pri tej priložnosti poslovil od msgr. Pelegrinettija, ki odhaja na svoje novo mesto v Vatikan.

Agencija »Correspondenza« (Rim) poroča, da se bodo po konzistoriju, na katerem bo imenovanih pet novih kardinalov, izvršile tudi nekatere spremembe vatikanskih diplomatskih predstavnikov v inozemstvu. List pravi, da bo na mesto sedanjega apostolskega nuncija v Belgradu postavljen bržkone sedanji namestnik vatikanskega drž. tajnika msgr. Tardini. Po drugi verziji pa bo za apostolskega nuncija v Belgrad prišel apostolski delegat v Atenah msgr. Roncelli.

Japonska priznava generala Franca

Tokio, 30. nov. c. Japonska vlada je naročila svojemu bivšemu zastopniku v Španiji, da naj jutri uradno prizna vlado generala Franca. Za prvega zastopnika generala Franca v Tokiu je imenovan Castiglo.

»Daily Telegraph« (London) poroča, da je angleška vlada sporočila pomorskim oblastvom nacionalistične vlade v Palmi, da britanska vlada še ne prizna generalu Francu pravice do blokade španskih republikanskih pristanišč. »Times« poroča, da so pomorska oblastva dobila navodilo, naj stopijo v stike s poveljstvom nacionalistične mornarice na Majorci, in sicer z admiralom Morenom, in mu sporoče, da druge države ne morejo priznati blokade katerekoli španske stranke, neposrednih napadov na tuje trgovske ladje pa ne bodo mirno gledali niti tedaj, če bi priznali značaj vojaške stranke, ne glede na to, ali se napad izvrši v španskih teritorialnih vodah ali ne.

Amsterdam, 30. nov. AA. Havas: Princeza Julijana je bila dalj časa ob bolniški postelji ranjenega soproga prince Bernarda in se je z njim tudi pogovarjala. Zdravniki menijo, da je stanje prince Bernarda zadovoljivo.

Zagrebska vremenska napoved: Hladno. Zemunska vremenska napoved: Pooblačitev v severni polovici, kjer utegne biti tu pa tam dežja. Prevladovalo bo jasno vreme v južni polovici. Mrz bo še zmerom pritiskal povsod v državi, posebno pa v južnovzhodnih predelih.

Dunajska vremen. napoved: Večinoma oblačno, ponekod nadavine, solšno nekoliko topleje.

Japonci prodirajo skoraj brez odpora

Sanghaj, 30. nov. AA. (Reuter) Kitajci priznavajo, da so izgubili utrdbe ob Kijangjinu. S padcem teh utrdb je Japoncem odprta pot do jezov na Rumeni reki, razen tega bodo pa japonske ladje brez nevarnosti mogle očistiti Rumeno reko. Prav tako bodo japonske ladje lahko plule do Sinkjanga, kjer so Kitajci zgradili drugi jez, ki pomeni nekakšno drugo glavno kitajsko obrambno črto. Izvedelo se je, da pride v kratkem v Sanghaj elitna japonska divizija, ki bo ostala v Sanghaju kot stalna garnizija.

Japonsko vojaško poveljstvo poroča uradno, da so Japonci zavzeli Kwangsi.

Novo kitajsko posojilo pri USA, v Franciji in Angliji za 100 milijonov dolarjev je sklenjeno po obrestni meri 3%. Pogodba določa vojni material, ki se ima nabaviti iz tega posojila. Med drugim gre za nabavo tisoč letal, 150 poljskih topov, 450.000 šrapnelov in granat za poljske topove, 324 protiletalskih topov, 240 lažjih topov za strelske jarkove, 120 gorskih topov, 1.824.000 nabojev za gorske topove in za topove v strelskih jarkih, 20.000 strojnici, 500 milijonov nabojev za puške in

strojnice, 10 milijonov kg bomb, 2000 telefonskih aparatov, 100 naprav za poljske radijske postaje, 104 naprave za poljski brzojav in 20.000 kg telefonske žice.

Litvinov dokazuje svojo zanesljivost

Litvinov je imel sredi v Leningradu govor o mednarodnem položaju. Dejal je, da so oblasti v Bruslju pokazale svojo nesposobnost za reševanje mednarodnih problemov. Obramba sovjetske Rusije leži v njeni reči armadi, ki je vsak dan močnejša. Poleg tega je tajna organizacija sovjetske policije dovolj močna, da zavaruje Rusijo od trockistov in fašistov.

Kitajski dnevnik »Social Daily News« piše, da je sklenjen sporazum med Kitajsko in sovjetsko Rusijo. Rusija priznava kitajsko suverenost nad zunanjo Mongolijo, kjer je zdaj mnogo ruskih čet. Vendar Rusija ne bo naravnost posegla v vojne dogodke.

ZA MIKLAUŽA

nudimo do 6. decembra

veliko množino blaga in ostankov

po izredno nizki ceni

I. C. MAYER, LJUBLJANA

Politične stranke v Romuniji

Romunija bo v kratkem volila. Njeno parlamentarno življenje je sicer precej zamreženo, tako da stranke ne pridejo do polnega razmaha, in njen volivni zakon je toliko edinstven, da volitve nikoli ne dajo pravičnega izraza političnega mišljenja, toda po ustavi je ta naša prijateljska država še parlamentarna in politično strankarsko življenje v strogo potegnutih mejah, v katere je zagrabljeno, se še giblje in povzroča valovanja, ki so za demokratično čutečega opazovalca zanimiva in poučna.

Največja in najmočnejša politična stranka v Romuniji je nacionalna zaranistična ali nacionalna kmečka stranka (prijatelji »nacionalne« nosijo v Romuniji vse politične stranke, tako da se izognejo nepotrebnemu trenju okrog vprašanja, kaj je kdo in kaj ni. Op. ured.). Na čelu te stranke stoji sedaj zopet dr. Julij Maniu, brez dvoma najmočnejša državniška osebnost v Romuniji. Stranka se deli v dva izrazito svojstvena dela: v staroromunsko, ki je pod vodstvom bivšega učitelja Mihalea, in novoromunsko, trdno organizirano, ki je delo dr. Julija Mania. Na obronkih te stranke so do včeraj vse — nalik čipkam — še nekatere male skupnice, med katerimi je skupina, ki jo vodi Vajda Vojevod — ki je imela nalog, da enotnost stranke v imenu vladajočega režima razbije — a ki je bila sedaj izključena, Vajda Vojevod pa s svojo skupino, ki je dobila fašistični naslov »romunske fronte«, vržen tja, kakor spada, namreč med režimsko skupino. Ta stranka je demokratična v polnem obsegu te besede in želi v notranji preureditvi države dati polne pravice kmečkemu ljudstvu, ki je večinska plast v narodu tako po številu kakor po socialni in gospodarski strukturi države. Zunanje politično hoče stranka obnoviti trdnost zveze s Francijo in zavzema borbeno stališče napram Madžarom in Nemcem. Najlepše povemo, kaj stranka hoče, ako ponovimo besede, ki jih je pred nekaj dnevi na strankinem kongresu izrekel odstopivši predsednik Iona Mihalea, ko je dejal: »Na noben način ne moremo več nadaljevati režima laži in hinavščine, režima korupcije in moralne pokvarjenosti, ki mora romunski narod pripeljati do popolne ohromitve tako na gospodarskem kakor na duhovnem in нравstvenem polju.« Novi predsednik Julij Maniu je tem besedam ploskal. Tako je storilo vse veliko podozreje nove in stare Romunije. Bivši zunanji minister Titulescu se je vrnil v Romunijo in bo pri volitvah kandidiral na listi kmečke stranke.

Druga večja politična stranka je nacionalno-liberalna stranka, ali stranka dinastije Bratianov, ki so jo vodili in podedovali od rodu do rodu. V začetku je bila kakor povsod drugod socialno zelo napredna in za reforme v prid slabšeji silni vneti, dokler ni postala, kakor povsod drugod, stranka težkih denarnikov in industrije. Iz tako rekoč revolucionarne stranke, ki ima za osvoboditev naroda velike zasluge, se je razvila v stranko denarnih blaginj, ki upravlja največja prirodna bogastva Romunije večinoma v svoj prid. Stranka bogatega meščanstva, ki nima z narodom več nobenih pravih stikov razen, da mu pobira denar. Ko je umrl veliki Jan Bratianu, je prišlo vodstvo stranke v roke genialnega Duce, ki je bil umorjen v Sinaj, naker se je stranka cepila. En del — otroci Bratianovci — se je zbral pod vodstvom nečaka Jana Bratianu, Jurija, in je šel svoja pota, kakor hitro je leta 1935 kralj Karel poveril vlado nekemu podrejenemu članu stranke, Tatarescu, in ga skozi štiri leta držal na oblasti. Jurij Bratianu je ostal v opoziciji do danes. Tatarescu pa je iz ostanka liberalne stranke, ki jo imenuje vodi Dino Bratianu, organiziral režimsko stranko, ki jo sedaj pelje na voliče z upanjem v srcu, da bo odnesel popolno zmago. Današnja liberalna stranka ni niti senca nekdanje in je v svoj program prevzela iz vseh političnih strank najboljše zahteve, tako da se Tatarescu predstavlja kot voditelj politične skupine, ki želi močno Romunijo in vsem stanovom v njej blagostanje in zadovoljnost. Za sedanje volitve je Tatarescu pridobil sodelovanje Vajde Vojevode, sodelovanje profesorja Jorge in sodelovanje nemške narodne manjšine, ki jo vodi Fabricius. Sreče te skupine je sedanjí prometni minister Inkulec, ki ga silno radi vidijo v okolici kraljeve družine.

Tretja večja politična skupina, ki pa zaostaja daleč za ostalima dvema, nosi ime nacionalne krščanske stranke, ki jo vodi Goga Oktavijan in ki ima fašistične tendence. Te prihajajo do izraza v modrih srcah in ključastih križih. Lastnega programa stranka za enkrat ni izdelala, marveč se je postavila samo v bran tako proti kmečki stranki, ki jo »smatra za pogubno (ker je demokratična) kakor proti liberalni stranki, ki je »brez ideje, poslana na preprogi korupcionizma. Njegova vlada bo čisto nacionalno-romunska. Ta stranka ima s krščanstvom prav toliko opraviti, kakor socializem z narodnim socializmom v Nemčiji.

Levičarskih strank v Romuniji uradno ni. Pač pa obstojajo skrajno desničarske skupine. Med tema dvema mejnikoma — izjemski navedene tri skupine — pa životari nešteto strank in stranic, ki dejansko niso nič drugega kakor kolobarji, ki jih okrog sebe načenajo pomembnejše politične osebnosti in takšne, ki bi to rade bile. Uradno so si te skupnice dale neke idejne osnove, toda dejansko niso nič drugega kot osebnostni klubi političnih ali denarnih voljavov, na katere se občasno razni potrebneži. Ideja služi samo kot bizantinsko zagrinjalo, da se ne vidi osebnostne ambicije. Politični razvoj jasno kaže, kaj se bo z njimi zgodilo. Pogoltnile jih bodo velike stranke, ali kmečka stranka ali liberalna ali romunska nacionalno-fašistična. Drugega izhoda nimajo. To so politični proletarci, ki bodo šli po svoj politični kruh med politične kapitaliste. Nastejemo najvažnejše:

Naskrajni desničarji so stranka »Vse za Romunijo«, ki jo vodi inž. Clime in ki zbira okrog sebe ostanke nekdanje »železne garde«. Takoj nato pride »Romunska fronta« Vajde Vojevoda, ki je na stara leta srečno prikramljal s krajnje leve na skrajno desno, samo da se dokopljije do oblasti. Po njegovi smrti se bo stranka razletela. Nato prihaja »Ljudska stranka« pod vodstvom maršala Averesa in vsi vedo, da ta stranka nima nobene druge osnove, kakor občasno tega velikega narodnjaka. Potem prihaja »agrarna stranka«, ki jo je zase ustanovil Argetoianu, a je sedaj tik pred volitvami sprevidel, da nima nobenega članstva in bo kandidiral čisto sam pod to streho. Potem prihaja »nacionalna stanovska stranka«, iznajdba bivšega ministra Maniolescu, za njim »konservativna stranka«, ki si jo je za svoje osebnosti potrebe ustvaril bivši minister, silno brihtni Jurij Filipescu. Stranko profesorja Jor-

ge bi lahko imenovali »stranko prijateljev prof. Jorge«, tako je osebnostna. Sedaj je v volivni vlad, torej nekako pod streho liberalne stranke. Omeniti je treba še »agrarno ligo« Konstantina Garofielda, »liberalno demokratično stranko« Jeana Floresca in »blok romunskih državljanov za ohranitev domovine«, ki mu predseduje prof. Fortu. Nekoliko bolj izraziti sta skupini Gregorja Juniana pod imenom »nacionalne radikalne kmečke stranke« in »ubežniki liberalcev« pod vodstvom Jurija Bratianu.

Narodne manjšine imajo številna zbirališča. Madžari imajo kar tri: madžarsko stranko, madžarsko kmečko stranko in zvezo madžarskih delavcev in kmetov v Romuniji. Židje imajo svojo enotno skupino. Rusini imajo dve: romunska rusinska stranka in rusinska kmečka stranka v Romuniji. Nemci imajo eno disciplinirano skupino.

Socialisti so zbrani v treh skupinah nekoliko po francoskem vzoru: osrednja socialno-demokratska stranka, združena socialistična stranka in romunska socialistična stranka. Nobena od njih ne igra kakšne vidne vloge.

Pri prihodnjih volitvah bosta v glavnem nastopila dva velika bloka: liberalni vladni blok, ki je med strankami že nabral nekaj pomočnikov, in kmečki blok, ki je tudi pritegnil okrog sebe številne manjše skupine. Borba bo med tega dvema velikima taboroma. Za prvim stoji kraljeva avtoriteta, za drugim stoji romunsko podozreje. Med tema dvema velikima taboroma zna pobrati precejšnje drobtine nacionalno-krščanske stranke.

Sedanje volitve v Romuniji bodo usodnega značaja za bodočnost Romunije.

Čevlji TRIUMF
KOLODVORSKA UL. 11
Najprimernejše
Miklavževo darilo

Povodnji v Turčiji

Carigrad, 30. nov. AA. (DNB) Hudo deževje zadnjih dni je povzročilo velike povodnje v Srednji Anatoliji. Reke so prestopile bregove. Valovi se odnesli cele črede ovac, 40 hiš se je podrla. Ali so vode terjale tudi človeške žrtve, še ni znano. Brez strehe je ostalo 300 družin. Prav tako hudo sta prizadeli tudi pokrajina Elbistan in mesto Smirna. Na Crnem morju vlada že nekaj dni hud vihar, da nobena ladja ne more odpluti iz pristanišč.

Monakovo, 30. novembra. AA. General Ludendorff je mirno prebil noč. Njegovo stanje se je že včeraj nekoliko popravilo. Temperatura in utrip žile sta normalna.

Druga stran zarote v Parizu

„Komunisti so oboroženi za morije, nekateri mirni meščani pa so pripravljeni na obrambo“

Pariz, v novembru 1937.

Eden najbolj zanimivih ljudi v Parizu je danes notranji minister Dormoy. Po vseh zabavišnih Montmartra in Montparnassa ga norčavi ljudski pesniki opajajo kot odrešitelja republike, dijaki latinskega dela Pariza uganjajo na njegov račun svoje burke, matere strašijo sitne otroke, da jih bo »vzel Dormoy«, mimo ministrstva samega na place Beauvau pa se ves dan valijo zvedave množice in stiskajo svoje nosove skozi ograjo, kjer stoji »v pripravljenosti bataljon republikanske garde z rdečim perjem na čepicah, lepo in pridno zbran okrog mirke strojne sredi častnega dvorišča. Tukaj »brani republiko« marksisti Dormoy...

Francozi so vedno ljubili romane, kjer je nekoliko tajinstvene intrige vmes. Politiki so to razpoloženje množice tudi vedno znali izkoristiti, kadar koli je bilo treba pozornost javnega mnenja obrniti proč od nečega ali ga obrniti k nečem. Burka z »zaroto kapucarjev« popolnoma spada v ta okvir. Tajinstvenih spletk je na debelo. V kapuce oblečeni zarotniki se plazijo okrog, tajinstvena podkletna zatočišča, zapahi, ki se na čaroben pritisk kar sami odpirajo, vrata, ki naenkrat vpadajo in odpirajo temna žrela, nočni sestanki ob brlečih svetilkah, strašne prislege, še bolj grozne kazni za ono, ki jih prelomijo, črne maske, vmes pa lepe ženske in bajno bogati neznanec in še kakšen zagonečni knez po vrhu. Vse to je čudovito zmešano v brozgo »zarote« in ljudstvo požira poročila na debelo, medtem ko mu po hrbtu navzgor gomazi mrzlinec. Duhoviti ljudem pa je sedanja Dormoyeva burka prijetna prilžnost za neštete duhovite, pristno francoske opazke in veselo zbadljivke.

Orožje je tukaj, res. Tudi neka ali neke tajne organizacije so »odkrit«. Toda ves pametni Pariz ve, predobro ve, da je bila policija o vsem tem že zdavnaj informirana, da je imela povsod svoje agente zraven in da je ta »zarota« dogodek, ki je že skoraj dve leti ležal med drugimi podobnimi akti na policiji, čakaajoč ugodnega političnega trenutka, da jih režim potegne iz omare in razgrne pred javnostjo, politikom v zadoščenje, javnemu mnenju pa v zaposlitev. Znano je, da nima samo policija že zdavnaj svojih prstov vmes, ampak, da imajo pri vseh takšnih in podobnih dogodkih tudi »zarotniki« svoje voluharje med policijo, ki jih pravočasno opozorijo, kadar se kaj pripravlja. Pred tremi leti je policija enkrat hotela brskati pri voditelju »ognjenih križev«, toda polkovnik de la Roque je bil pravočasno obveščen in je odpeljal s stanovanja na dveh tovornih avtomobilih ves »obtežilni material«, ne da bi ga kdo vzmiral. Ko je zadnji avto oddrpal po ulici, je prišla takoj policijska komisija, ki je začela s hišno preiskavo. Iskala je, brskala je, našla ni in je izginila. Tudi rojalistična organizacija »Action française« pozna dosti podobnih burk. Kadarkoli je imela preiskavo, še vsakokrat je bila vsaj 24 ur poprej obveščena. Nekaj sileneje je pripetilo tudi sedaj »Echo de Paris« pripoveduje, da je nekega dne pozno zvečer sprejel od pariške policije poročilo, da so na tem, da odkrijejo komunistično zaroto. Uredniki, ki so vajeni razmer,

Praznovanje 1. decembra

Predsednik Češkoslovaške republike dr. Beneš je Nj. Vel. kralju Petru II. ob priliki jutrišnjega jugoslovanskega narodnega praznika poslal prisrčne čestitke.

Belgrad, 30. novembra, m. Zaradi jutrišnjega državnega praznika je že danes popoldne v prestolnici zavladalo praznično razpoloženje. Vsi državni in samoupravni uradi, kakor tudi vsi zasebniki so na svojih hišah razobesili državne zastave. Jutri popoldne bodo po vseh cerkvah in molitnicah zahvalne službe, katerim bodo prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Pred saborno cerkvijo bo postavljena častna četa kraljeve garde. Popoldne bo na več mestih igrala vojaška godba, zvečer pa bo od Kalimegdana proti Slaviji velika baklada.

Poziv „Akademske zveze“

Akadska zveza vabi vse svoje člane, da se danes ob 6 zvečer polnoštevilno udeležijo manifestacijskega sprevoda.

Zbiramo se pri zavodu sv. Marte v Strelški ulici od pol 6. do 6. ure.

„Akadska zveza“.

Seja profesorskega društva

Belgrad, 30. novembra, m. Včeraj in danes je bila tu plenarna seja glavnega odbora Jugoslovanskega profesorskega društva. Iz Ljubljane je prisostvoval seji predsednik ljubljanske sekcije prof. Grafenauer. Vse člane je sprejel prosvetni minister, kateremu so razložili zahteve profesorskega stanu. Med drugim so zahtevali, naj se vrši redno napredovanje in naj se omogoči napredovanje profesorjem do 3. skupine 2. stopnje. Nadalje so ministra prosili, naj čim prej izda nov zakon, s katerim naj se honorirajo maturitetni in praktični izpiti, kakor tudi vsi izpiti, ki nimajo direktnih zvez s poukom; dalje, da se reaktivirajo vsi odpušteni profesorji, v kolikor se jim krivica še ni popravila; da se nastavi zadostno število manikajočih profesorjev in da se odprejo nove gimnazije, kjer je to neobhodno potrebno ter da se v začetku vsakega šolskega leta pravočasno izvrši razporeditev učnih moči, tako da bi bili ukazi objavljeni že do 15. avgusta. Prosvetni minister je članom glavnega odbora profesorskega društva obljubil, da bo vse njihove upravičene želje in potrebe upošteval.

Osebnost vesil

Belgrad, 30. nov. m. Za profesorje VIII. skup. so napredovali: v Celju: Kovačič Edvin, Krašna Ivan; v Kranju: Hrovat Bogomil, Pilgram Marija, Pirce Rosanda, Sare Andrej; v Ljubljani: Benulič Rudolf, Dobovišek Karel, Štrukelj Vojteh, Vadnal Alojzij, Lukič Vera; v Mariboru: Bejak Franc, Klasine Anton, Košar Josip, Ločniškar Pavel; v Novem mestu: Juvaneč Ferdo; v Ptuj: Habe Franc, Mihelič Franc, Uršič Alojzij; v Mostarju: Breznik Anton, Vidine Magdalena; v Skopju: Karaman-Vales Zora; v Virovitici: Čerin Bogumila, Eržen Leo.

Prestavljen je na carinarnico I. reda na Jese-nice Anton Stiglič, pomožni carinik IX. skupine na glavni carinarnici v Ljubljani.

Prosvetni minister je izdal odlok, da začasno dodeljeni profesorji in supletni na raznih šolah, o čemer je »Slovenec« že svoječasno poročal, definitivno zavzamejo ta mesta.

Umrli je znani srbski gospodarstvenik in član raznih gospodarskih ustanov Todor Mihajlovič.

Odplačevanje kmečkih dolgov

Pogosto nas ljudje izprašujejo, kako bi bilo mogoče pri Privilegirani agrarni banki doseči odložitve dolgovanege mesečnega obroka za kmečke dolgove. Na meročajnem mestu smo dobili odgovor, da je tako odložitve mogoče doseči samo v primeru, če je bil dolžniku odpisan davek zaradi nesreče po toči ali drugih vremenskih neizgledah ali nesreče pri živini in more ta odpis davka dokazati z davčnim potrdilom.

Srbska prosvetna zveza

Kakor smo že po napovedi poročali, so srbska kulturna društva v Belgradu imela skupno sejo, katere so se udeležili zastopniki raznih društev. »Gospodarsko kulturno matice« je zastopal Laza Matić, društvo Sv. Save Jova Vasiljevič, Kolo srbskih sester dvorin, danaj, gdé Milka Grujič, odbor srbskega muslimanskega društva »Gajrete« iz Belgrada je zastopal Veljko Milošević, podružnica Srbske matice v Dubrovniku je zastopal predsednik srbske akademije dr. Vlada Corović. Na sestanku je prvi spregovoril dr. Voja Besarović iz Sarajeva, ki je med drugim dejal: »Živiljenjski interesi vsega našega naroda in naše velike zedinjene države nujno zahtevajo širjenje prosvete. V tej smeri je treba delo na kulturno prosvetnem polju združiti. V ta namen je treba ustanoviti neko vrhovno telo, ki bo dajalo smernice in bo našim službenim, državnim in prosvetnim uradom pomočnik in svetovalec pri njihovem delu.« Dr. Besarović je s tem dovolj jasno povedal, da delo te srbske prosvetne centrale nikakor ne namerava biti omejeno na ozemlje, na katerem prebivajo Srbi. Tudi bo ta centrala po tej napovedi nekakša postranska prosvetna oblast, ki bo dajala smernice in svetlovala, kar doslej ni dosegla nobena taka prosvetna centrala. — Za njim je govoril Jurij Pejanović, ki je iz statistike nepismenosti dokazoval potrebo po širjenju prosvete. Dejal je, da je bilo leta 1927 v državi 4.408.471 nepismenih, v drinski, moravski, vrdarski, vrbanski, zetski in primorski banovini pa je bilo po 74% nepismenih. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Pavle Popović, v odbo u pa sta poleg zgoraj imenovanih še gg. Slobodan Jovanović in Dragiša Vasić. Prihodnji tak sestanek zastopnikov vseh srbskih kulturnih društev bo 27. januarja 1938, na pravoslavni praznik svetega Save.

Hercegovci abecedniki

Poročali smo že, da je gibanje za pobijanje nepismenosti, ki je med Hrvatji že zelo močno razpredeno, seglo tudi v Bosno med muslimane. Najbolj potrebna knjiga pri pouku pa je abecednik, ki ga je nalašč v ta namen napisal znani levitar Rudolf Herceg. Muslimanski profesor Alija Suljak je v nekem govoru v Počitelju dejal, da se bodo muslimani borili še naprej za izvedbo »splošnih človeških in posebej hrvaških narodnih idealov«, in je torej muslimane proglasil za Hrvate. Temu ugovarja belgrajska »Samoupravac«, ki pravi, da ta abecednik vprega muslimane v tuj voz, da ima namen med muslimani širiti hrvatsvo. Pravi pa, da se to ne bo posrežilo, ker če g. Suljak govori muslimanom o hrvaških narodnih idealih, bodo ti hvalili Boga, da imajo svojega voditelja dr. M. Spaha, ki jih bo branil od tako nespametnih prijateljev.

Politika med nameščenici

Razkroj v vretih naših velezaslužnih liberalcev je zašel že tudi v vrete zasebnih nameščenec. Kakor si na političnem polju »opita nasproti dr. Kramer in dr. Puc, ker je dr. Puc kot ban preveč šel na svoje in se je pokazal premočno hvaležnega, tako se tudi med zasebnimi nameščenici borijo pristaši teh dveh za vodstvo svojih zastopstev. Torej nič skrbi za stan, ampak zgolj dnevno politična zadeva. Doslej sta obe struji kar nekako enako zastopani v »pravici zvezi« privrnenih in zasebnih nameščenec. Zastopniki ene in druge poučujejo po Sloveniji in Dalmaciji, govorijo, predavajo, pišejo in vlečejo zasebne nameščenice vsak na svojo stran. Smer dr. Puca se kaže kot nasprotna JNS-arski smeri dr. Kramerja. Tabo dr. Kramerja pa grozi z omladinsko JNS, čas da bodo vse ukrenili, da se takih »preorientirancev« iznebe.

„Saborna“ cerkev popravljena

Te dni so bila končana popravila na pravoslavni »saborni cerkvi« v Belgradu. Popravila so stala čedno vsoto 600.000 din.

Nova državna tiskarna

V Belgradu so slovesno položili temeljni kamen za novo palačo državne tiskarne. Kot zastopnik kralja se je slovesnosti udeležil polkovnik Durbešina, vlado pa so zastopali ministri Magarašević, Simonović in Stojčević. Upravnik tiskarne Milošević je v govoru poudarjal zasluge kr. namestnika dr. Radenkovića, ki je kot prosvetni minister odredil, da se postavi v Belgradu ta nova palača. Palača bo stala približno 80 milijonov dinarjev.

Ljudstvo ob vojski

Belgrajska »Pravda« poroča, da je v erbskem kulturnem klubu v Belgradu imel general Ljubomir Pokorni predavanje pod naslovom »Pomen duhovne povezanosti med vojsko in ljudstvom v sodobni vojni«. Pradavatelj je najprej opisal sodobno vojno, po kateri je vse prebivalstvo države potegneno tako rekoč v bojno vrsto. Iz tega dejstva sledi, kako važno je, da je ljudstvo pravilno vzgojeno in prežeto pravega duha, ker se mora skoraj prav toliko upirati sovražni sili, kakor oborožena in organizirana vojska. V mirovnem stanju se more zgoditi, da je v vojski stalnega kadra boljši in od-pornejši duh, kakor pa v ljudstvu. Kakor hitro pa udari ura mobilizacije, ko morajo stotisoči in stotisoči iz ljudstva oditi v sestav vojske, ta razlika čim dalje bolj gine in vsa tako povčena vojska bo kmalu prežeta tistega duha, ki je doslej živel le v ljudstvu. Zato je treba med ljudstvom gojiti pravega duha že v mirni dobi, da bo odpornost ljudstva in vojske v primeru potrebe zadosti velika. »To smotreno pripravljane duhovnega stanja med ljudstvom v mirni dobi pa je največ odvisno od urejenosti vseh razmer v državi. Zato ne smemo pozabiti, da si država z urejenostjo svojih notranjih razmer pripravlja moč za narodno obrambo.« Zaključil pa je svoje predavanje z besedami: »Vidite, da to vprašanje smo mi vojski zelo občutljivi in tako gledamo na to stvar.«

Kaj naš kmet je

Belgrad, 30. nov. AA. Ob koncu poslovnega leta je PRIZAD »sklenil« nameniti na dan rednega obnovega zbora delničarjev iz dobička svojega poslovanja 240.000 din za raziskovanje prehrane našegakmečkega prebivalstva. — Raziskovanje bo skupno s strokovnjaki osrednjega higienskega zavoda v Belgradu in šole narodnega zdravja v Zagrebu.

Franjo Neubauer:

Naš zmagošlavni dan

Od zemlje domače
pod nebni obok
naj danes doiguje
naš spet se visok!

Oj dnevi so bili
veliki takrat,
ko pota spet našel
do brata je brat.

Po svetu vesoljem
razonel se je boj,
mogočnih držav se
majal je obstoj.

In narod naš vedel
ne kod in ne kam,
drevo sred puščave,
preganjan in sam.

Voditeljev klic je
pelel gromovit:
V zedinjenju z brati
rešitve je svit!

Naj Vardar in Sava
spoj združita tek,
naj Kolpe in Drine
objame se breg!

Naj Triglav ponosni,
gora velikan,
na kosovsko slavno
ozre se rupan!

V ljubezni in slogi
uspeva naj svet
ki stotine hiral,
umiral je let!

Oj ti zmagošlavni
zedinjenja dan,
z teboj naj razdor bo
za vedno končan!

Naj varuje zmot nas,
nakan in prevar
ljubezni Začetnik
in ljudstvo Vladar!

Praznik zedinjenja v Celju

Katoliško prosvetno društvo v Celju je letos prav slovesno proslavilo praznik zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. V ponedeljek zvečer je priredilo sodelovanje Fantovskega odseka, Dekliškega krožka, Celjskega okleta in Celjskega zvona slavnostno akademijo. Velika dvorana Ljudske posojilnice je bila polna občinstva. Akademijo so obiskali med drugimi zastopniki civilnih in vojaških oblasti, celjski župan g. Mihelčič, okrajni načelnik g. dr. Zobec, polkovnik g. Josip Milkovič, podpolkovnik g. Josip Krasnik, g. opat Peter Jurak, predsednik upravnega sodišča g. Likar, policijski predstojnik g. Törner in gvardijan p. Mavrič Teraž.

Akademijo je začel salonski orkester, ki je pod vodstvom g. Lenardona zaigral državno himno. Sledila je slavnostna deklaracija Osvobođenja. Mladci Fantovskega odseka so čedno izvedli vajo Pred šotorom. Akademijo je odlično izpopolnil Celjski oklet, ki je zapel pod vodstvom dirigenta g. Avgusta Cererja krasno narodno pesem »Ej uh-njem«, Prelovčev »Sedem si rož povežala mi« in slovensko narodno »Zdravico«, ki je navzočim še prav posebno ugajala. Akademik g. Emil Klinc je z navdušenimi besedami govoril o našem narodnem prazniku. Salonski orkester je pod vodstvom g. Kališnika dovršeno in odlično izvedel krasne Leopoldove »Jugoslovanske bisere«. Člani Fantovskega odseka so precizno izvedli nekaj točk lahke atletike. Najlepša točka akademije pa je bila vsakakor simbolična vaja članic Dekliškega krožka, ki so v krasnih belih oblekah odlično izvedle simbolično vajo »Vera, upanje, ljubezen«. Sliki sami je dalo globok izraz tudi električno osvetljenje z narodnimi barvami. Celjski zvon je za zaključek zapel Očvirsko »Kolo«, Vilerjevo »V mraku« in novo dr. A. Schwabovo »Še ena«. Ob 10. je bila slavnostna proslava zaključena.

Drevo bo v proslavo praznika zedinjenja ob pol 7 svečana baklada z zbirališčem na Dečkovem trgu ob 6. Spreved krene ob Dečkovega trga po Kerkovi cesti, Gregorčičevi ulici, Levstikovi ulici, Kralja Petra cesti, Cankarjevi ulici, Trgu Kralja Aleksandra, ulici dr. Gregor Žerjave, Glavnem trgu v Gosposko ulico in skozi Dečkov trg pred poslopje mestnega poglavarstva. Vrtni red je sledeč: godba, vojaštvo, Sokol, gasilske čete, Fantovski odsek, rudarska društva, ostala društva in občinstvo. Pred mestnim poglavarstvom bo godba zaigrala koračnico, nakar se občinstvo razide. Mestna občina bo razsvetlila okna na svojih poslopih. Mestno poglavarstvo opozarja rezervne častnike, da se udeležijo slovesne službe božje v opatijski cerkvi. Zbirališče tri četrt na 8 pred župno cerkvi.

Proslava praznika zedinjenja na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani

Mestna ženska realna gimnazija je letos na dostojen in svečan način proslavila praznik zedinjenja. Pod vodstvom profesorke zbora so priredile učenke zavoda na dan 30. nov. ob 17. domačo proslavo, na katero so bili povabljeni starši in sorodniki učenek ter prijatelji zavoda. Dopoldne ob pol 11 je bila interna proslava za

učenke zavoda, popoldne pa za povabljene goste, ki so se v polni meri odzvali. Med odličnimi gosti smo zlasti opazili generala Dodiča z gospo in preds. mestne občine dr. Adlešiča Jura. Dvorana oz. telovadnica je bila napolnjena do zadnjega kota, kar dokazuje veliko zanimanje občinstva za ta zavod.

Proslava je imela to posebnost, da so vse točke izvajale učenke same. Uvodno besedo je spregovorila sedmošolka Blenk Tatjana, ki je z jasno in odločno besedo podala zgodovinski pregled borbe jugoslovanskih narodov za njih narodno svobodo, od njihove naselitve dalje, preko Ljudevita Posavskega, carja Dušana in naših knezov do najnovejših dobe, ko so pod žezlom dinastije Karadžorževićev dosegli svojo narodno svobodo. Za svoj govor je žela govornica toplo priznanje. Nato so se vrstile v pisani vrsti recitacije, pevske in instrumentalne točke. Dekliški zbor je pod vodstvom prof. dr. Dolinarja zapel Dolinarjevo »Ob zedinjenju« in Parmove »Amakonke«. Zbor je močan in ima dobro ubrane glasove. Zlasti so ugajale vmesne solo-točke, ki jih je pela sedmošolka Zornik Vlada. Občuteno je deklamirala šestšolka Tomaž Vera dr. Grošljevo »Jugoslovansko budnico«. Ugajal je tudi plesni nastop, v katerem so učenke v pestrih narodnih nošah plesale razna jugoslovanska kola. Odličen je bil klavirski nastop sedmošolke Jelke Suhadolnik, ki je s pravo eleganco in z občutkom izvajala na klavirju Čajkovskega »Ruski ples« ter Chopinov valček v cis-molu. Igralki se pozna dobra šola in kaže odličen glasbeni talent. (Škoda je, da na starem pianinu ni mogla podati tega, kar bi bila mogla na boljšem klavirju!) Izvrsten je bil recitacijski nastop šestšolke Marenče Marije, ki je recitirala Zupančičevo »Našo besedo«. Njena recitacija je bila podana z gotovostjo in z vernim občutkom. Navdušenje je izževala osmošolka Božič Zora s svojo violinsko točko. Izvajala je Nerudovo »Slovensko uspanko«; na klavirju jo je krasno spremljala sedmošolka Suhadolnik. Dekliški kvartet je ljubko in pristržno zapel Volaričev »Divjo rožico«. Navdušenje je zopet izževal nastop terceta harmonik, ki je izvajal »jugoslovanske pesmi«.

Borba za vsakdanji kruh

Mraz in zimska stiska sta že tu. Z raznih stavb, ki so deloma dovršene, deloma je na njih delo prekinjeno, so odpustili ob nastopu zime mnogo dečavcev. Res je, na večjih stavbah se delajo, toda to je le manjši del stavbinskega delavstva. Opuščeno stavbinsko delavstvo si išče sedaj začasnega zaslužka. Včeraj dopoldne je bil na primer na ljubljanskem kolodvoru razburljiv prizor. Izstopil je gospod s tremi kovčgi, iskal je cenenejšega nosača. Ponudil se mu je bivši težak s stavbe, ki je bil pripravljen za nekaj dinarjev prenesti težke kovčge v sredino mesta. Poklicni nosači so protestirali, zakaj gospod — bil je neki trgovski potnik — zaupa svoje kovčge navadnim »barabam«, ne pa njim, ki pošteno plačujejo davke in jamčijo za točno dostavo. Toda gospod se ni zmenil in raztrgani težak je res nesel vse tri kovčge za potnikom v mesto, kljub silnemu zabavljanju nosačev. To je en prizor iz vsakdanje borbe za borni kruhek.

V mesto pride mlad fant s kmetov. Predstavi se: absolutent srednje kmetijske šole. Prosim za službo stražnika, mitničarja ali sluga! Odgovor: Za božjo voljo, zakaj pa ne greste kmetovat, saj ste vendar za to izučeni. Že, odgovori fant, toda

na gruntu nas je šest fantov, jaz, ki sem »izobražen«, si moram poiskati kakšno službo! Saj zato sem vendar študiral!

Znano ljubljansko tvrdo prosi mladenič v ljubezni vedenja, naj mu dajo pisat naslove. Tvrdo dobro plača: 10 par od vsakega naslova. Kaj ste po poklicu, ga vprašajo. Brezposelni učiteljski kandidat, je odgovor. Fant je dobil 1000 kuvert, s katerimi se bo mučil vsaj teden dni, da zasluži 100 din.

Vsak dan se v Ljubljani dogajajo primeri, ko nekateri nagovarjajo druge: »Vem za službo, samo za kolke moraš dati! Imam zvezo s tem, z onim gospodom! Čakalec na službo verjame, izroči morda poslednjih 50 din ter čaka pred vrati te ali one uradne palače, kdaj se vrne njegov priprošnjak kar z rešitvijo, da je prošnji ugodeno in da prosilec dobi službo sluga, kurjača, skladiščnika ali kaj podobnega. Priprošnjak pa izgine pri drugih vratih s 50 dinarji.

Uboga so dekleta. Prihranjene denarce nalože v stiski v kakšni sumljivi pisarni, kjer se jim ponuja dobra služba, izkaže pa se, da je to nalašč ustanovljena pisarna, ki najema take tip-

karice, knjigovodkinje in uradnice samo zato, da vložijo pri lastniku pisarne kavcijo, pogosto po več tisoč, nakar ostanejo seveda na cedilu, brez zaslužka in brez svojega vložnega denarja. Dogajali so se pred tremi leti celo primeri, ko so si lastniki takih pisarn preskrbeli celo naslove onih deklet, ki so prošile za namestitev v bednostnem fondu ter so jih vabili k sebi v službo, seveda pod pogojem, če imajo kavcijo!

Trda je borba za vsakdanji kruhek, toda ljubljanska kriminalna in socialna kronika ve tudi, kako zelo brezvestneži izrabljajo za svoje dobičke celo bedo najbednejših.

80 letnico

svojega rojstva je te dni obhajala, 3. dec. pa obhaja svoj god Franciska Bric, p. d. Drnovškova mama, iz Zgornjega Hotiča pri Litiji. Rojena 25. novembra 1856 v Pečah pri Moravčah, se je primožila na veliko Drnovškovo kmetijo v Hotiču. Z možem Antonom Bricem, ki je umrl leta 1929, sta imela 15 otrok, katere sta vse lepo krščansko vzgojila. Danes jih živi še 6, med njimi eden v Ameriki, sin Dominik pa je šolski upravitelj v Dobrovi pri Ljubljani. V Drnovškovo hišo prihaja »Dmoljub« že skoraj 50 let. K njeni 80 letnici in njenemu godu ji voščimo še mnogo let zdravja in veselja. Bog živi!

Valerija Jerajeva:

Kako tolmačim našim učencem praznik zedinjenja?

Dragi dečki! Danes je gotovo nekaj imenitnega, ker ste prišli v šolo praznično oblečeni in brez torbice. Res je tako Danes praznujemo naš najimenitnejši državni praznik, praznik zedinjenja, ki ima svoj spominski dan vsako leto 1. decembra.

Kaj le pomeni in pove praznik zedinjenja? Pomeni veliko, veliko. Praznik je. Vsaka nedelja je praznik in kako smo nedelje veseli! O božiču, o veliki noči sta kar dva praznika skupaj. In kako se veselimo Božiča in Velike noči. Praznik pomeni pač vedno veselje. Tudi praznik zedinjenja pomeni veselje. Pa zakaj? Razložila vam bom.

Pred več kot 1000 leti je živelo daleč, daleč proti tistim krajem, odkoder zjutraj sonce pride in kateri se imenuje Rusija, veliko močnih, dobrih in zdravih ljudi, ki so govorili podobno, ne ravno tako, kakor govorimo mi Slovenci. Sami so si rekli: mi smo narod Slovanov. Bilo jih je zelo veliko, več kot 10 krat 1000. Obdelovali so polje, imeli so mnogo živine, krav, konj, ovac in koz; živina se je pasla po travnikih. Čez več let je bilo pa ljudi in živine toliko, da jim je postal dom premajhen. Slovani so bili pogumni ljudje in so rekli: pojdemo pogledat, znabiti je kje več prostora za naš novi dom in več travnikov za našo živino. Žene, starše, otroke, obleko, hrano so naložili na vozeve. Vpregli so konje in vo'e in gnali drugo živino s seboj in so šli v celih procesijah kar naprej po ves dan. Kadar so bili

zelo utrujeni, so počivali, pasli in napojili svojo živino in šli zopet naprej. Rekli so: kjer nam bo vse in ne bo preveč drugih ljudi, bomo pa ostali in postavili hiše in hleve. Tako so potovali več mesecev. Prišli so v kraje, kjer smo mi sedaj. Videli so naše reke, Dravo, Savo, Ljubljano, naše Blejsko jezero. Naše gore, naši hribi, naši gozdovi so jim bili zelo všeč. Mest in velikih vasi, kakor so sedaj, takrat še ni bilo. Slovani so ogledovali in se pogovarjali med seboj: tukaj je lepa zemlja. Posekali bomo gozdove, naredili njive in travnike. Postavili bomo hiše in hleve in vsega bomo imeli dovolj. In so res tako naredili. Pravimo, da so se naselili po slovenski zemlji. En del tiste velike procesije je šel pa le še naprej, zato da bi imeli vsi dovolj prostora. Ti so se naselili tam okoli, kjer je sedaj Zagreb. Pravimo, da je tam hrvaška zemlja. Ker je bilo tistih, ki so se selili, zelo veliko, jih je šlo mnogo še od hrvaške zemlje naprej. Prišli so v kraje, kjer je sedaj Belgrad. Tamkaj je srbska zemlja. Preden so šli narazen, so govorili še vsi enako slovensko govorico. Lepo so se poslovlili med seboj in drug drugemu želeli: dobro naj se vam godi!

Minilo je veliko let. Tisti, ki so se prvi naselili po slovenski, hrvaški in srbski zemlji, so pomrli. Mi bomo rekli, da je umrl stari rod. Posestva in živino so prevzeli njihovi otroci in ko so ti dorasli in pomrli, zopet njihovi otroci. To je šlo iz roda v rod več kot 1000 let naprej. V tistih davnih časih še niso znali pisati in čitati, kot znamo danes mi — in sedaj že celo vi, učenci prvega razreda. Knjig takrat še niso imeli, ne šol, železnice tudi ne. Slovani, ki so prebivali tako daleč narazen, kakor je iz Maribora in Ljubljane do Zagreba in Belgrada in še dalje, si

niso mogli pisati. Niso se mogli obiskovati med seboj. Polagoma so začeli govoriti bolj po svoje. Čim dalj so bili drug od drugega, tem bolj se je izpreminjala govorica. Saj tudi ljudje, ki so dolgo let od doma, drugače govorijo, kadar pridejo domov, kakor mi doma. Iz skupne slovenske govorice, katero so govorili vsi tam doma v Rusiji, so polagoma nastale tri nove, ki so si pa med seboj zelo podobne. To so: slovenska, hrvaška in srbska govorica. Narodi, ki jih govorijo so pa: Slovenci, Hrvati in Srbi. Ti trije narodi so se med seboj imeli vedno radi. Čeprav so živeli več kot 100 let ločeni drug od drugega. Nikdar niso pozabili — še mamice so otročičkom pravile — da so prišli naši pradedi v davnih časih iz ene skupne domovine in so govorili vsi enako slovensko govorico. Rekle so: četudi doma sedaj Slovenci, Hrvati in Srbi trije narodi, vendar smo med seboj v sorodu. Smo kakor trije bratje, smo bratski narodi. In ko so se začele tiskati knjige, tudi slovenske, hrvaške in srbske, so n. pr. Slovenci kaj radi čitali hrvaške in srbske knjige in časopise, da so zvedeli, kako pišejo bratje in kako se jim godi. Ko je bila vpeljana pošta in narejena železnica, so zopet pisali pisma in so se peljali pogledat, kako se bratom godi. Pa se jim ni vedno dobro godilo, ne bratom Hrvatom in Srbom, pa tudi nam Slovincem ne. Zemlja, koder so živeli, je bila lepa, pa tudi rodovitna. Obilo žita in pašje je bilo. Ljudje so delali pridno in so veliko pridelali in zaslužili. Nekateri so postali celo bogati. Pa so prišli zopet drugi narodi, ki so se selili. Prišla jih je cela vojska. Napadli so naše mirne, delavne pradede in so rekli: mi smo močnejši, mi imamo ostro orožje, vse nam morate dati, kar imate. Mi smo sedaj vaši gospodarji, vi nam boste pa delali in

služili ali vas pa pobijemo. Pred več 100 leti ni bilo ne orožnikov, ne policajev v naših krajih, tudi vojakov ne. Zato so razbojniški narodi lahko tako govorili in tudi tako storili. Pokradli so vse, kar jim je bilo všeč: živino, žito, vino, denar, obleko, večkrat še žene in otroke. Kdor se je branil, so ga pa umorili. Ko so vse pobrali in so se še krajev naveličali, so vse vlekli drugam. Toda prišli so zopet drugi in navadno nič boljši. Kako se je godilo našim pradedom, se boste še natančno učili v višjih razredih in šolah. Sedaj vam povem le še nekaj.

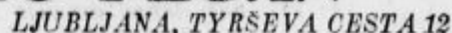
Trije bratski narodi, Slovenci, Hrvati in Srbi, so mnogokrat premišljevali, kako bi bilo lepo, ako bi imeli vsi svojega domačega gospodarja, kralja, in vsi eno skupno domovino. Ko bi zopet prišel sovražnik in bi hotel krasti, bi ga lahko natepli in pognali, ker bi bili močni. In res se je to zgodilo pred nekaj leti. Dogovorili smo se, pravimo, da smo se zedinili. Rekli smo: Kraj Peter, ki vlada bratom Srbom, bodi tudi kralj Slovincem in Hrvatov. Srbska, hrvaška in slovenska zemlja bodi naša in njegova. On naj skrbi za nas vse, on naj vlada, mi Slovenci, Hrvati in Srbi ga bomo spoštovali, radi imeli in ubogali. Vsa ta zemlja, ki je naša domovina, naj se imenuje kraljevina Jugoslavija. Tako smo se zedinili pred 19 leti na dan 1. decembra. In danes je zopet 1. december. Zato se spominjamo tistega veslega dogodka, ko smo dobili Slovence, Hrvate in Srbe skupnega, svojega domačega kralja in svojo skupno domovino Jugoslavijo, ki je za nas najlepša na vsem svetu. Zato imenujemo 1. december od takrat praznik zedinjenja. Zato ga vsako leto z veseljem praznujemo po vsej domovini ali državi. (Dalje na 4. strani.)

Položnice

Auto-pnevmatika — Continental
Nafta — Bencalko
pri **A. GOREC, družba z o. z.**

Zimsko-sportno blago — Smučič
Sanke — Drsalke
pri **A. GOREC, družba z o. z.**

razreda d.n. 320. Prijava in informacije pri vseh
biljetarnah Putnika.

Vse za Vaš auto in zimski sport
pri **A. GOREC**, družba z o. z.

Petek, 3. decembra. Zaprtó.

Automaterijal — Ogrevanci stekel
Verige za sneg
pri **A. GOREC, družba z o. z.**

e Gospodinje! Predavanja »Uporaba ognje-
stalnega jenskega stekla na plinskem štedilniku.«
V četrtek, 2. dec. in petek, 3. dec., vsakokrat ob
14.30 in 20.30 v suterenu mestne osnovne šole.
Vstop prost! Darila!

Priloge zaporednega prvenstva. Nedeljski tek je bil prav tako združen z veliko napetostjo, ker je odločil ali pride pokal že v lasti Roka Hladnika, ki se že prvi dve leti dosegel prvenstvo. Člani raznih športnih klubov so trenirali za letošnji tek že nekaj časa in mnogi so računali na drugačni potek, ker je bil prvak prvih dveh let pri vojakih. Namerkal pa je prišel na dopust in tekme sta se udeležila letos le dva športna kluba, dočim so bili lani pri tekmovalcu še štirje. Osem tekačev je zletelo na poti preko gradu in točno v štirih minutah je bil Rok Hladnik na cilju. Priporil si je s tem pokal in zaključil je s tem borbo zanj, povzdignil pa je tudi čast Fantovskega odseka, katerega agilni član je. Tekmo je opazovalo izredno veliko ljudi in bil razglašenem rezultatu je starejši Tržičan dejal: »Jes, s procesijo pa po isti poti toliko časa ho-
mo...«

idariščé izselil in tovarno sta prevzela bistriška
govca Ličen in Tomšič. Pozneje je g. A. Ličen
stopil in je bila tovarna last g. Tomšiča, ki je

red približno letom dni obratovanje ustavil. Zdi se, da je hotel podjetje preurediti in modernizirati. Sedaj ga je pa uničil nesrečni požar. Škoda je velika, gre v stotine tisoč litrov.

Sodišče v Marenbergu bodo ukinili?

Pred nekaj dnevi je poročal »Slovenec«, da v vsej prejšnji mariborski oblasti ni bencina na razpolago, ker čakajo na tehničnega kontrolorja iz Belgrada, da bi izvršil mešanje čistega bencina s »piritom«. Prizadeti krogi se seve upravičeno hudejejo nad takim centralističnim postopanjem, ki je čisto nepotrebno in škodljivo. Sedaj pa slišimo še o drugi važnejši zadevi, ki tudi diši po centralizmu in bi bil prizadet ves gornji del Dravske doline, da se namreč namerava sodišče v Marenbergu ukiniti ali združiti z onim v Prevaljah in premistiti v Dravograd. Koliko je resnice na teh govoricah in namenih, še ni znano, toda bati se moramo, da se bo iz vsega tega le rodil kak neumen sklep in eksperiment, da bo ljudstvo še bolj nezadovoljno. Zato hočemo pravočasno povedati svoje mnenje.

Kdor ima namreč količjak pogleda in opravka s sodišči, bo moral potrditi, da so vsa sodišča, tudi okrajna, zelo obremenjena z delom in imajo povsod premalo uradnih. Veliko opravka jim da zlasti kmečka zaščita. Ze sedaj imajo ljudje dostikrat daleč do sodišča in morajo dolgo čakati, preden pridejo na vrsto, da se ukine eno ali oboje od imenovanih okrajnih sodišč, potem bi s tem ne bilo ustreženo ne ljudstvu, za kojega dobrobit se menda itak dosti ne vpraša, ker bi bila razdalja še večja in pot na sodišče še dražja za stranko, še manj pa uradništvu, ki bi še manj zmoglo svoje delo in bi nastal sličen kaos kakor na davčnih uradih, kjer zaradi preobremenjenosti nimajo vpogleda in se jim godi kakor muhi v močniku.

V primeru spojitve dveh sodišč bi morali biti uradni prostori večji in imeti vsaj še enkrat toliko uradnikov, kakor jih je bilo poprej na enem, kar pa je zelo dvomljivo, ako pride v poštev sistem štedenja ali zavlačevanja. Ako hočemo biti moderna država v vsakem oziru, je pač dolžnost, da so predvsem taki uradi, ki so zelo potrebni, kakor sodišča, tudi delazmožni in da bodo hitro funkcionirali. To pa bo le tedaj, če jih bo več, ne pa manj, da bodo elastična in mogla pregledati svoje delo. Ukinitev sodišča v Marenbergu bi na noben način ne pomenila napredek, še manj pa prinesla kako korist, temveč samo nezadovoljnost. To naj pomislijo merodajni faktorji in naj pustijo navedena sodišča kakor so, kajti sodišča so vendar za ljudstvo in se naj tudi v teh zadevah ozirajo na željo ljudstva. Kakor se dandanes v tovarnah delo razdeli na posamezne delavce in se s tem poveča delavnost obrata, isto je potrebno tudi pri uradih, ne pa jih centralizirati in delo kopičiti. V zvezi s sodišči so tudi advokatske in notarske pisarne, ki bi tudi neprijetno čutile blagoslov centralizma, ko bi delo samo zaostajalo in bi stranke morale še več plačati, dosegle pa bi manj. In če nastane potreba komisije, ki mora takoj na kraj sam, kadar se je zgodila kakka nesreča, ali ni bolj primerno, ako je sodnik bližje, kakor če mora priti od daleč. Navedli smo nekaj razlogov, zakaj naj ostane glede imenovanih sodišč pri starem, zlasti, da se ne ukine sodišče v Marenbergu, ter pričakujemo, da se bo naša želja in prošnja tudi upoštevala.

„Kadar koli Te vidim – vedno si lepa . . .“

Ona je ena izmed onih žen, ki se vedno dopačajo. Čistoto njene polti vsakdo občuduje. To je majhna skrivnost, katero hoče ona ohraniti zase. Ne bo pa menda preveč huda, če jo tu izdamo . . .

Elida krema IDEAL, suha dnevna krema, pomaga da boste lepi kot nobena druga. S pomočjo hamamelisa ima poseben učinek. Ona varuje polt, odpravi majhne poškodbe in nečistoto kože – je idealna podlaga za puder!

ELIDA KREMA IDEAL

Ob odhodu nadzornika Štruklja v pokoj

Banski šolski nadzornik Ivan Štrukelj odhaja v pokoj. Z njim zapuša naš prosvetni oddelek mož, ki je bil tako na svojem mestu, da ne moremo želeli drugega, kakor da bi imel dosti sebi enakih ali podobnih naslednikov — boljših si niti ne upamo želiti. Krasile so ga lastnosti, ki se ne združujejo pogosto v eni osebi: na eni strani izredna bistrost duha in z njo združeno strokovno znanje in sposobnost za delo, na drugi strani pa

marljivost in vestnost pri delu, zlato srce, neomajna poštenost in globoka, v življenju preizkušena vernost. Zato ga ni v najtežjih položajih, ob preganjanju, sredi jezero skrbi in odgovornega dela, ki je butalo ob njega, nikdar zapustila njegova dovornost in njegov zanj tako značilni smehljaj. Iz kmečkoga ljudstva je izšel, ohranil je odprto oko in srce za vse težave podeželskega ljudstva. Kmetje so čutili, da je za njihov človek, pa najsi so se ga oklepali kot delavca v svojih gospodarskih organizacijah ali pa kot učitelja svojih otrok. O Štruklju kot učitelju in kot nadzorniku tudi velja beseda, da je preprost in dober kakor vsakdanji kruh. To je čutila mladina, ki se je z ljubezljivo zgrinjala okoli njega, to je čutilo tudi učiteljstvo. Štruklja pozna tudi strokovno učiteljsko slovo. Malo spisov v Slov. učitelju je našlo toliko bralcev kakor spomini iz učiteljske in upraviteljske službe, ki jih je objavljali Hribski. Potem imenom je pisal v Slov. učitelju Štrukelj.

Dasi je bil Štrukelj korenjak, v čigar slovarju tako rekoč ni bilo besede »bolezen«, vendar naporno delo zlasti zadnjih dveh let ni šlo mimo njega brez škode za zdravje. Odkar je vršil posle banskega šolskega nadzornika, je prebil tako rekoč brez pretrganja ves dan v pisarni, oblegan od strank in obdan od kope pisem z vseh strani, tako da ga je osma ura ponoči še čisto zatekla sredi dela. Zdravniki so bili mnenja, da tako ne more iti dalje. Zato nas ob njegovem slovesu tolaži misel, da mu bo pokoj v popolni meri vrnil njegovo zdravje in da bo neumorno delavni mož ostal tudi v pokoji odlični delavec in učiteljski organizaciji in na drugih poljih javnega dela.

Gospodoma Sitarju in Potezniku „Izpod sita“ v St. Narodu

Predobro čutim, kam bi me oba gospoda na vsak način hotela speljati: na polje navadnega, njima tako preljubo znanega, vsakdanjega politično-strankarskega mahanja in zmerjanja. Pa se ne dam. Nikomur. Ne kakršni koli stranki, ne g. Sitarju in ne g. Potezniku. Kdor ne verjame, naj pa potrpi.

Za odgovarjanje na razna namigavanja, izživljanja, podtikanja, norčevanja nestvarnega značaja pa nimam volje in ne časa.

Pa drugič, ko bo spet bolj zares.

Ciril Debevec.

Modernizacija tramvajskih vozov

Vozovi, katere je Splošna maloželezniška družba v Ljubljani kupila pred leti v Opatiji, so imeli to napako, da niso bili popolnoma zaprti kakor ostali vozovi naše cestne železnice. Pa tudi motorji v njih so bili deloma slabši kakor v novih vozovih. Zaradi tega je tramvajška družba sklenila opatijske vozove temeljito enega za drugim obnoviti. Popravili so motorje, nato pa vozove, tako da bodo sedaj popolnoma zaprti in videti skoraj prav tako kakor brodske vozovi. S tem je udobnost v novih vozovih povečana, pa tudi spredaj in zadaj bo dobilo sedaj prostora več potnikov kot prej. Vsa ta popravila izvršuje družba v lastnih delavnicah, ki so se s tem zelo dobro izkazale in delajo novo preurejeni vozovi lepo sliko na ljubljanskih ulicah. Včeraj je privozil prvi tak voz, ki ima št. 40. na progo Vič—Moste ter so se tega voza razveselili i potniki i vozniki, ki jim ne bo treba več prezebat, kakor so morali v prejšnjih vozovih, ki so bili izpostavljeni mrazu in prepihu. Šeasoma bo družba preuredila tudi vse ostale opatijske vozove, kar bo lep napredek tramvajškega prometa v našem mestu.

M. Drenik

volna za ročno pletenje, smyrna, perzer in kofim
Ljubljana - Kongresni trg 7

Basist Friderik Lupša na časniharskem koncertu

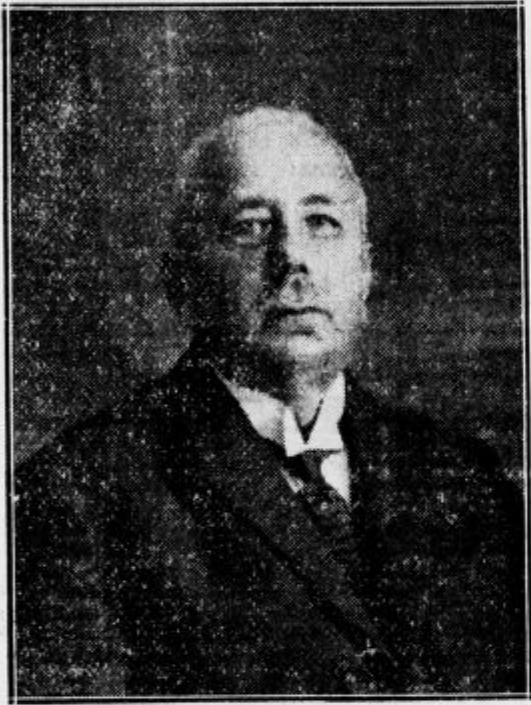
Drevi se prvič predstavi publiku na časniharskem koncertu kot solist večjega formata mladi basist, absolvent konservatorija, g. Friderik Lupša. Z Gorenjskega je doma in za seboj ima trdo življenjsko in temeljito pevsko šolo. Bil je vztrajen

in marljiv pevec pevskega društva »Ljubljanski zvon« in se je kmalu tako odlikoval, da je postal član njegovega okteta. Temeljitega pevskega pouka je bil deležen od zborovodnje Prelova, na njegov lep, obsežen in modularan glas pa so opozarjali tudi mnogi drugi glasbeniki. Tako sta se zavzemala zanj kapelnika gg. Polič in dr. Svára in sam pokojni mojster Hubad ga je poučeval. Pozneje pa je ravnatelj konservatorija g. Betetto vodil vzgojo nadarjenega in vztrajnega konservatorista. Že na produkcijah Glasbene Matic in državnega konservatorija je kazal Lupša velike napredke, uspešno pa je tudi večkrat nastopil v naši operi. Na časniharskem koncertu bo zapel najprej pesem »Noč je tožna«, katero je pokojni skladatelj Emil Adamič zložil še v vojnem ujetništvu v Rusiji. Prav je, da je ta pesem na sporedu, zakaj v nekaj dneh bo prva obletnica preane smrti zaslužnega in odličnega skladatelja Adamiča. Potem bo zapel Pavičevsko skladbo »Pa moje ženke glase, tretja njegova točka pa bo paradna basovska skladba — arija Sarastra iz Mozartove opere »Carobna piščala«.

Prepričani smo, da bo javnost sprejela mladega pevača z vsemi simpatijami.

† Dr. Ivan Högler

V ponedeljek zvečer je v Leonišču v Ljubljani umrl po daljšem bolehanju v vseh ljubljanskih krogih znani, splošno priljubljeni in spoštovani zdravnik dr. Högler. Ze pred 2 letoma je začel elabeti, pred enim letom je srečno prestopal na Dunaju smrtno nevarno operacijo. Poleti se je vrnil v svojo ljubljeno Ljubljano se posloviti in — umreti.

Dr. Högler je bil z vso svojo dušo zdravnik. Prav do zadnjih dni svoje prakse je redno obiskoval bolnišnico in sledil nočne primere zdravniškega udejstvovanja, dan za dnevom pa je neustudno hodil ali se vozil na kolesu od bolnika do bolnika, zdravil, tolažil in povsod — dobrote delil. Imel je zlato srce. Njegovo usmiljeno pripravljenost za pomoč je poznalo vse mesto. Pripovedujejo celo vrsto ganljivih črtic o njegovem dobrem srcu. Tako je nekoč prav na Silvestrov večer s prijateljem zapustil opolnoči družbo, češ da ga pričakujejo naslednji dan bolniki. Ko se je s prijateljem približal stanovanju, sta opazila pri vratih stanovanja kmečki koleselj. Kmetič iz tri ure oddaljene vasi ga je pripeljal prositi pomoči za otročnico. Dr. Högler se je v naglici takoj odpravil na pot. Ko je na jutro ukanil krvavenje, je zaprosil za voz. Gospodar je izjavil, da ga je dobil na posodo, sedaj pa da ga lastnik sam rabi. Plemeniti človekoljub je celo sam plačal voznika in se vrnil; seveda brez honorarja. Prav v enakem primeru so ga v Ljubljani ob 10. uri v noči klicali na pomoč k neki ubožni stranki. Sedel je bil takrat pravkar k večerji. Takoj je vstal. »Gre za življenje«, je dejal in pohitel brez večerje k bolnici. Opolnoči je bila smrtna nevarnost odstranjena. »Sedaj bi pa prosil za kosček kruha«, je rekel. »še nisem večerjal«. Tudi kosčka kruha niso imeli, postregli pa so mu s čajem, ki ga je hvalježno zavžil in se poslovil, ne da bi zahteval honorar. Koliko jih je tako v svoji dolgoletni praksi zdravil in tudi ozdravil samo za božje plačilo! Zato pa je tudi iskreno spoštovanje vsepovsod spremljalo njegovo delo in globoko občutena hvaležnost blagopokojniki izreka sedaj ob krsti zadnje besede zahvale. O njem pač velja svetopisemska beseda: »Spoštuj zdravnika, potrebuješ ga! Najvišji ga je ustvaril.«

Dr. Högler se je rodil 17. okt. l. 1868 v Novem logu pri Kočevju. Bil je odlični dijak. L. 1888 je odšel po zrelostnem izpitu na gimnazijo v Ljubljani na Dunaj, kjer je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva 17. nov. 1894. Nekaj časa je služboval v tedanji ljubljanski deželni bolnišnici, nato je bil do leta 1918 šef-zdravnik tobačne tovarne in zdravnik južne železnice. Prakso je izvrševal do sredi l. 1936. Meščanstvo ljubljanske občine mu je bilo podeljeno dne 12. novembra 1928.

Pogreb blagopokojnika bo v sredo, dne 1. decembra ob pol 3 popoldne izpred mrliške veže, Stara pot 2 na pokopališče k Sv. Križu.

— Pri neredni stolici, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odvaia naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopčene v črevih V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. št. vr. 15453. 36. V. 35.

Za glasbeno akademijo v Ljubljani

Društvo Glasbena akademija je izročilo g. ministru prosvete sledečo prošnjo:

Za vzdrževanje Drž. konservatorija v Ljubljani ne prispeva država niti 2/3 izdatkov, nad 1/3 jih morajo kriti učenci sami z ukovino, ki znaša povprečno 150 do 200 din. v mnogih primerih pa po 300 in 400 din mesečno, dočim gojenci Glasbene akademije v Zagrebu in Belgradu ne plačujejo mesečnih prispevkov, ker ta dva zavoda vzdržuje država z rednim proračunom.

Drž. konservatorij v Ljubljani ima nižjo, srednjo in visoko šolo in so izpiti, položeni na zavodu, enakovredni izpitom na Glasbeni akademiji v Zagrebu in Belgradu, učitelji na tem konservatoriju pa imajo samo položaj in plačo učiteljev osnovnih šol ter zavod tudi njima rektorja, ampak samo vršila dolžnosti direktorja.

Društvo Glasbena akademija v Ljubljani se je ustanovilo z namenom, da doseže izenačenje Drž. konservatorija v Ljubljani z Glasbenima akademijama v Zagrebu in Belgradu in prosi g. ministra:

1. Da se Drž. konservatorij v Ljubljani prizna naziv Glasbene akademije in imenuje rektor.
2. Da se zviša redni proračun za Drž. konservatorij v Ljubljani za 400.000 din. da bo država sama zavod vzdrževala in gojencem ne bo treba plačevati mesečne ukovine.
3. Da se z amandmanom k finančnemu zakonu izposluje dovoljenje, da se brez ozira na uradniški zakon prevedejo učitelji tega zavoda v položaje, ki jim po službenih letih in glasbeni kvalifikaciji pripadajo in bodo tako plačani, da se bodo lahko nemoteno posvetili pouku in delu za prosopeh zavoda in naše glasbene kulture.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 30. novembra.

Po dveh resnobnih igrah (»Črna žena« in »Tlačani«), s katerima je »Dramatični odsek« Slomškovega prosv. društva to jesen prav uspešno začel svoje igranje, pripravlja režiser g. Rant Alojz za Miklavževno nedeljo (5. decembra) vedro in veselo igro s petjem. Ze sam naslov igre (»Čuk se je oženil . . .«), ki je na gosto prepletena s petjem in godbo, nam daje poročilo, da bo v zadostni meri ustrezno tudi onemu občinstvu, ki si želi od iger predvsem oddiha in prijetnega razvedrila. Razen tega nastopi med odmoru društveni pevski zbor, ki si je še veselej osvojil poslušalce, kadarkoli je nastopil. Zato tudi upamo, da bo obisk primeren pripravam, in vabimo vse zagrebške Slovence, da se udeležijo te prireditve, ki se začne ob 4 popoldne v Jeronimski dvorani. — Po igri, odnosno ob pol 8 je pa napovedal sv. Miklavž svoj prihod v prostore Slom. društva (Gajeva ul. 4.-II.). Sv. Miklavža se vsi presrečno veselimo, ker pač mislimo bolj na njegove dobre angelčke kot pa na hudobne parkeljine. Koliko se bo naše veselje izpolnilo, bomo pa drugič povedali.

Prosvetni večeri, ki jih prireja Slom. prosvetno društvo vsako nedeljo po večernicah, pod vodstvom g. dr. Janka Korena prav lepo potekajo. Tako je 14. nov. g. sodnik Rant Alojz podal temeljit, vendar dovolj poljuden pregled splošnega državljankega zakonika. Razložil je posamezne dele, pri onih paragrafi, ki so pomembnejši in jih mora vsak državljan nekoliko poznati, pa se je še dalje pomudil. — Dne 21. nov. je bilo predavanje o filmu in našem razmerju do njega. Predavatelj je orisal mogočni vpliv filma v našem času, dotaknil se je zgodovinskega razvoja, umetniške in vzgojne strani filma in nazadnje ob papeževih okrožnicah o filmu začrtal tudi naše razmerje do te najnovejše umetnosti. — In zadnjo nedeljo (28. nov.) je govoril g. dr. Koren Janko o steklini pri živali in pri človeku. V zanimivem in živahnem predavanju, ki so ga podpirale slike, smo videli začetna znamenja in ves razvoj te strašne bolezni, katere povzročitelja do danes še ne poznamo, ki pa se da s pravocasnim in pravišnim zdravljenjem zatreti. Ob koncu moramo omeniti še to, da se Slomškovi prosvetni večeri v obsezu vedno več ljudi. Velika društvena soba, ki sprejme nad sto ljudi, je bila pri zadnjih predavanjih vselej nabit polna; to je znamenje, da zanimanje za predavanja raste. Če bi moglo društvo priti do svojega akioptičnega aparata, bi postala predavanja še privlačnejša in uspešnejša.

Izseljske nedelje nismo posebej praznovali, vendar ni šla kar tako mimo nas. Pri sv. Roku smo se spomnili vseh svojih dragih, ki so ostali doma, pa tudi onih, ki jih je življenje zaneslo še dalje od domače hiše kot nas v Zagreb.

V Ljubljano je odšel železničar g. Praznik Anton, dolgoletni odbornik Slom. prosvetnega društva in Cerkevnega odbora sv. Roka. Zagrebški Slovenci ga bomo ohranili v lepem spominu, ker je bil marljiv in vztrajen delavec za slovensko katoliško stvar.

Liubljanske vesti

dne 1. decembra 1937.

Gledališče

Drama: Sreda, 1. dec.: »Firma.« Izven. Znižane cene od 22 din navzdol. — Četrtek, 2. decembra: »Vozek« Red četrtek. — Petek, 3. decembra: Zaprt.

Opera: Sreda, 1. dec. ob 15: »Mala Floramy«. Gostuje ga. Marica Brumen-Lubejeva. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ob 20: »Ančka«. Opereta. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Četrtek, 2. dec.: »Gorenjski slavček«. Red Sreda. — Petek, 3. dec. ob 15: »Seviljski brivec«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.

Prireditve in zabave

Miklavžev večer na odru frančiškanske prosvete bo v nedeljo, 5. dec. ob 8 zvečer. Darove za otroke in odrasle sprejema pisarna Pax et bonum v frančiškanski palači, katere bo Miklavž razdeljeval po vrstnem redu (opremljeni s tek. številkami), kakor bodo prinešeni. Rezervirajte si pravočasno prostore! Otroci v spremstvu staršev na stojnici so vstopnine prosti, za sedeže polovična cena. Režija: Milan Skrbinašek, režiser Narodnega gledališča.

Fantovski odsek sv. Jakob priredi Miklavžev večer v nedeljo, 5. decembra v telovadnici osnovne šole na Grabnu. Za otroke ob pol 5, za odrasle ob 8 zvečer. Darila se bodo sprejemala isti dan od pol 2 do 8 zvečer.

Miklavž pride v trnovski prosvetni dom v nedeljo 5. decembra dvakrat: ob pol 6 zvečer za mladino in pol 9 pa za odrasle, obakrat z vsem svojim številnim spremstvom. Naročila in darila se sprejemajo v nedeljo, 5. decembra od 8 zjutraj dalje v društvenem domu.

Drevi ob 8.30 časnikarski koncert na Taboru

Koncert Akademskoga pevskega zbora. 13. decembra 1937 bo koncert Akademskoga pevskega zbora, ki slavi letos svojo 10-letnico obstoja. Na koncertu bo APZ pel najlepše skladbe, ki jih je v svojih programih v desetletni dobi tako dovršeno izvajal. Vstopnice za koncert so že v predprodaji pri vratarju univerze (Kongresni trg) in sicer dnevno od 8 do 19. Cene sedežem 50 do 10 din, stojščam 7 in 5 din.

Naš najodličnejši pianist Ivan Noč koncertira v petek zvečer ob osmih v veliki Filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Predavanja

Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov — sekcija Ljubljana priredi v četrtek, dne 2. decembra t. l. ob 20 v mali filharmonični dvorani predavanje »Uporaba elektrike v stanovanjski zgradbi«. Predava g. inž. Jos. Ulirich. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo. — Vstopnine ni.

Sestanki

Fantovski odsek Sv. Jakob ima svoj redni sestanek v četrtek ob 8 zvečer. Predava g. Lojze Tome. Na sestanku bo važen razgovor, zato udeležba obvezna.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospodične pri sv. Jožetu v Ljubljani. V četrtek, 2. decembra ob pol 7 zjutraj je vs. maša za vse pokojne sodalinje.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademikov pri oo. jezuitih ima drevi točno ob 20 (brez četiri!) svoj redni cerkveni sestanek v samostanski kapelici, vhod Zrinjskega ceste 9. Zbirališče v I. nadst. Tovarišnici so se sprejemajo in so iskreno vabljeni. — Prefekt.

Akademski kongregacija pri oo. frančiškanih bo imela danes ob 8.15 redni članski sestanek v samostanski kapeli. Vsi tovariši zlasti novinci iskreno vabljeni. Prefekt.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v sredo: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič; v četrtek: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartner, Moste.

Časnikarski koncert

1. Predprodaja vstopnic za koncert bo danes na narodni praznik od 9 do 12 dopoldne v avli kina Matice, dopoldne od 5 naprej pa pri blagajni na Taboru (levi vhod na glavni front);
2. od vseh točk tramvajskega omrežja do najbližje postaje pri Taboru stane enotna znižana voznina v vsako smer po 1 din;
3. začetek koncerta točno ob 20.30;
4. po koncertu v vseh prostorih Tabora prosta zabava. Svira godba glasbenega društva »Slogac«;
5. garderoba za p. n. publiko bo na levi strani ob vhodu v I. nadstropje v mali dvorani. Za gg. predstavnike bo garderoba na desni strani ob vhodu.

VSAKOVRSNA JEDILA VES DANI
DOMAČE KRVAVICE
V »MENZI«, KOLODVORSKA 8

1. Sprejemanje čestitk in poklonitev 1. decembra pri gospodu banu. Na državni praznik zedinjenja, 1. decembra, bo sprejemal gospod ban dr. Natlačen od pol 12 ure dalje v hanski palači poklonitve in čestitke. Kakor v preteklem letu je gospod ban tudi letos z ozirom na sedanje težke socialne razmere odredil, da se zakaška, ki se je običajno priredila za one, ki so prišli čestitati, opusti in je namesto tega razdelil med razna karitativna društva znesek 25.000 din z naročilom, da se ta znesek uporabi za obdaritev najsiromašnejših na praznik narodnega zedinjenja.

1. Bojevnike pozivamo, da se udeležijo današnjega manifestacijskega obhoda. Zbirališče ob pol šestih zvečer na Kerkovem trgu ob poslopju finančne direkcije. — Zveza bojevnikov.

1. Legija koroskih borcev se udeležijo dne 1. decembra t. l. obhoda v proslavo zedinjenja skupno z ostalimi bojevniki organizacijami. Zbor na Kerkovem trgu pred finančno dir. ob 17.45.

1. Rezervni oficirji se pozivajo, da se udeležijo službe božje na praznik zedinjenja 1. decembra v smislu uradne objave. Na praznik od 4 do pol 5 popoldne bo razpodeljena za člane pododbora v društveni sobi, na Kongresnem trgu 1-11. listina za čestitanje. — Uprava pododbora.

1. Prosvetno društvo Trnovo vabi vse svoje člane, da se udeležijo manifestacijskega sprejema polnoštevilo. Zbirališče za člane Prosvetnih društev je ob pol 6 zvečer pri Mahrovi hiši na Vodnikovem trgu. — Odbor.

1. Sv. Miklavž je odgovoril na povabilo Kršč. ženskega društva, da pride s svojim spremstvom v nedeljo, 5. t. m. ob 5 v Belo dvorano hotela Uniona razveseliti pridne malčke. V zadevi obdaritve se je uglasiti istega dne v isti dvorani med 11. in 12. uro.

1. IX. prosvetni večer, ki bo 3. decembra ob 8 zvečer v beli dvorani hotela Uniona, nas bo seznanil z deželo polnočnega sonca. Predavatelj g. prof. Janko Mlakar, ki je prepotoval to deželo, nas bo seznanil s besedo in sliko, z lepoto in norveških fjordov, zanimivo pokrajino in ljudstvom, ki živi v teh pokrajinah. Obiskovalce prosvetnih večerov že sedaj opozarjamo, da si pravočasno preskrbe vstopnice v predprodaji v Prosv. zvezi, Miklošičeva cesta 7.

1. Nočne častilce presv. Zakramenta v ljudno vabimo k celonočnemu češčenju, ki se prične v stolnici jutri zvečer ob devetih. Vsako uro do 4 zjutraj se bodo opravile molitve 21 ure: Za adventni čas. Novodošli častilci si izbere poljubno nočno uro, želeli pa je, da se jih po možnosti udeležijo čim največ v popolnočnem času.

1. Zdravniška zbornica za dravsko banovino v ljudno vabi vse gg. zdravnike, da se v čim večjem številu udeležijo pogreba pok. g. dr. Ivana Höglerja, ki bo danes ob pol 3 popoldne izpred mrtvašnice, Stara pot 2.

1. Miklavž v Rokodelskem domu. Rokodelski oder pripravlja za nedeljo, 5. decembra, veličastni prihod sv. Miklavža. Popoldne ob štirih bo igra »Nebeška storija«, ki nam predstavlja pol-

no lepih in ljubkih prizorov, saj nastopa v njej poleg Miklavža, Lune, učitelja petja in drugih oseb še cela vrsta angelcev v nebeški šoli, katere vzame Miklavž s seboj na zemljo, ko gre obdarovati pridne in dobre otročiče. Tudi zvečer ob pol 8 pride Miklavž in bo obdaroval vse, ki se bodo pravočasno njegovi dobrotljivosti priporočili. Zato v nedeljo nikar ne zamudite ugodne prilike in si ogledite to prvovrstno prireditev v Rokodelskem domu.

Posetite danes razstavo daril

pri Čičarju

SELENBURGOVA ULICA 1

1. Sv. Miklavž pride v vsem svojem sijaju, obdan z zborom angelov, v Ljudski dom v Mostah, in sicer v nedeljo, 5. decembra, ob 5 popoldne in 8 zvečer. Obdaroval bo vse marljive otroke. S tridejansko opereto »Miklavž prihaja« nam močnasko Prosveta pokaže svojo marljivost. Igro spremlja violinski orkester. Vsi v ljudno vabljeni in Moste.

1. Razpis natečaja za načrte novega dečjega zavetišča v Trnovem. Mestno poglavarstvo Ljubljansko sporoča vsem gospodom arhitektom, ki se zanimajo za razpis natečaja idejnih osnutkov dečjega zavetišča v Trnovem, da je izdalo pojasnila o zadnjih parceli in situiranju stavbnih objektov. Ta pojasnila se dobe brezplačno v mestnem političnem uradu v Mestnem domu, levo, II. nastr., vsak dan od 8—14.

1. Članom JRZ (dvorski okraj): Prijateljski sestanek se vrši v četrtek, 2. decembra ob pol 9 zvečer v gostilni Lovšin, Gradišče.

1. V razstavi bratov Šubicev danes vodstvo ob 11; vodi g. Marijan Marolt.

Zaradi opustitve trgovine
popolna razprodaja moških
in otroških oblačil ♦ J. Maček,
Ljubljana, Aleksandrova c. št. 12

1. Tudi okoličani zvišujejo cene mleka. V nedeljo je bila seja Mlekarskega društva za Ljubljano in okolico, kateri je prisostvoval tudi banovinski mlekarski referent in zastopnik Zveze mlekarskih združenj. Soglasno je bilo sklenjeno, da s 1. decembrom t. l. tudi mestni in okoliški kmetje podražijo mleko na 2.25 din postavljeno v hišo. Vsa poročila in predlogi so soglašali v tem, da bodo za to zimo potrebni izredni napori, ako hočemo obdržati produkcijo mleka na zadostni višini. Pridetek krmske pese, ki je za ljubljansko okolico tako rekoč odločilen, je letos malenkosten, da že dolgo vrsto let ne. Močna krmlila so se podražila ter jih kmetje pri sedanjih cenah mleka sploh ne morejo kupovati. Najbolj pa vpliva na produkcijo mleka dejstvo, da kmetje sploh opušajo rejno krav mlekarije ter so pričeli pitati živino za zakol. Dolenjem pa se zopet obeta večji izvoz plemenske živine.

U r c
Budilke

Srebrnina
Zlatnina

v veliki izbiri pri

H. SUTTNER, Ljubljana 2

Prešernova ul. 9 poleg gl. poste

Zahtevajte brezplačni cenik!

1. Veselo miklavževanje bo v nedeljo, 5. decembra v vseh prostorih kavarne »Neboščenik«. Nastop Miklavža ob 18 za otroke, za odrasle pa ob 22 in 23. Darila naj se oddajajo na kavarniški blagajni s točno oznako ure obdarovanja. Zaradi velikega obiska, prosimo cenjene goste, da mize že vnaprej rezervirajo. — Vstop prost. — Cene običajne.

1. »Pater Vojtech« je naslov filma, ki ga je začel igrati te dni kino »Slogac«. Je to češki film, ki je bil odlikovan z nagrado českoslovaške republike v Pragi in ki je dobil tudi na mednarodni razstavi v Benetkah vse priznanje. Filmska industrija je menda na vsem svetu vsaj deloma spoznala, da gledalci ne žele le plehkega kiča in

Za Miklavža

Dami: eleganten plašč, obleko ali domačo haljo. **Gospodu:** moderno suknjo obleko ali črn paletto. Iz velike izbire po najnižih cenah pri

LUKIČ, Štritarjeva ulica

limonadnih stori in da zato lahko tudi nudijo včasih kaj boljšega. Tako je »Pater Vojtech« film, ki ga upravičeno pozdravljamo ne samo zaradi njegove tehnične izvedbe, ampak še bolj glede na njegovo visoko in lepo zamisel, ki jo močno ponazarja. Film sam je poln krepkega naravnega dejanja, ki bi svojčas dalo snovi najmanj za dva filma. Slika nam življenje duhovnika, vse njegovo trpljenje in borbe, ki izvirajo iz zvestobe do dane zaobljube. Vmes pa se prepletajo prizori iz življenja na vasi, ki je slično življenju našega kmeta. Fotografija je zlasti v naravnih posnetkih odlična, glasbena oprema prvovrstna, snov sama in njena obdelava pa vredna najlepšega priporočila vsakemu ljubitelju kina.

1. Če imate čas, pojdite danes na Mestni trg 17 in si ogledite izložbe trdke Manufakture kom. družba. Nedvomno se bo ta pot izplačala vsakomur, ki hoče kupiti poceni in obenem dobro.

1. Sprememba posesti. Ljubljanska gradbena družba je prodala g. Rajku Turku, carinskemu posredniku, narodnemu poslancu in posestniku v Ljubljani, Komenskega ulica št. 17, velik kompleks par. št. 195/1 k. o. Petersko predmestje I. del v izmeri 2142 m² in parc. št. 502 iste k. o. v izmeri 502 m² za 930.000 din. Na tem kompleksu se nahajajo razne šupe in delavnice nasproti mestne elektrarne. Pred vojno je imelo tam svoje betonske delavnice podjetje Callisto Pontello & Seravalli. Zagar Antonija roj. Fortuna, gostilničarka na Vodovodni cesti št. 26, je prodala svojo hišo na ome-

rejenim ključem, vlomil je v pisarniški predalnik, kjer je našel ključ od železne blagajne, ki jo je tudi odprl, toda v njej ni našel prav nič, ker je upravnik v pravem času odnesel denar tja, do kamor vlomilec ni mogel, drugo blago pa se vlomilec ni zdelo vredno, da bi ga ukradel, čeprav je zelo dragoceno: pletenine, tkanine in drugo. Vlomilec je najbrže zaslužil, da tega blaga ne bo mogel razpečati, oziroma bi ga pri prodaji takoj spoznali in razkrili, zato ga je pustil na miru. Ko se je hotel splaziti ven, ga je zasledil čuječ stražnik, toda okolnosti so nanesle tako, da je vlomilec mogel še zadnji trenutek izginiti za vogalom, nakar je bilo posledovanje brezuspešno. Škode vlomilec ni povzročil nobene.

Najnovejša tkanine za damske obleke

v različnih kvalitetah in modernih barvah kupite poceni pri

BRATA VLAJ, Wolfova ulica 5

1. Tatvine na mestni klavnici. Ljubljanski mesarji so zadnje dni zelo razburjeni. Komaj so razkrinkali eno tolpo tatov, ki kradejo meso na klavnici, že so se pojavili drugi tatovi. Zdat temu mesarju ukradejo eno pleče, drugemu stegno, seveda oboje prašičje ali goveje, ne mesarjevo lastno. Mesarji tpe zaradi teh tatvin znatno škodo. Največja tatvina zadnjih dni pa se je pripetila mesarju Volkerju, kateremu je iz klavnice izginil kar cel prašič, težak 120 kg in vreden več sto dinarjev. Mesarji pripravljajo na klavnici samoobrambo ter upajo, da bodo kaj kmalu izsledili tatove, ki jim kradejo v njihovih skladiščih meso.

Litijski

Fantovski odsek se pridno pripravlja za Miklavžev večer, ki bo zelo pester. Že danes opozarjamo naše družine, da s svojimi malčki pridejo pogledat.

Na litijskem mostu, znanem po širni Sloveniji po svoji »odpornosti in trdnosti«, polagajo nove hrastove mostnice. Občinska uprava je napeljala dve električni luči na cesti od cerkve proti pokopališču, eno luč pa na Dobravi proti Smartnem. Ljudje so za to občinski upravi zelo hvaležni.

Gledališče in koncerti

Rossini: Seviljski brivec

(Gostovanje M. Rusa.)

Rossinijev Seviljski brivec je v svoji dani odrski podobi, kot jo je dobil v režiji g. Zupana, postal ena izmed najbolj priljubljenih predstav našega opernega gledališča. Pa je tudi res delo v celoti tako privlačno izoblikovano, da zna poleg zabavnosti upoštevati tudi estetsko čistost, za katero se v orkestru potrdi dirigent A. Nefat, na odru pa posamezni solisti in zbor. — Ko smo v tekoči sezoni izgubili koloraturno pevko gđ. Zupčev, je sedaj prevzela vlogo Rozine mlada pevka Nolljeva in kot najbolj privlačno potezo v danem okviru dokazala, da zmora služiti čistosti muzikalnega izraza. Dasi glas ni močan — celo obratno učinkuje — se vendar to petje poslušalcu zelo prikuji, ker najde v njem polno estetskih vrednot, kot jih najde izrazita muzikalnost in tehtna šolanost. — Tudi ostale podobe so v tej predstavi ugodne, med njimi v prvi vrsti Don Bartolo g. Zupana, ki v tej vlogi do kraja in v pravih mejah razvije svojstveno sposobnost — iz daru za domovanje značaja komike, ki nastaja v vezavi čustvenih kontrastov, upodablja zdrave, prikupne komične odrake podobe.

Don Basilio, ki ga navadno upodablja g. Julij Beteflo, je pogosto dodeljen raznim gostom, med katerimi si je pridobil visoko ceno zlasti g. Križaj. V preteklih dneh pa je nastopil v tej vlogi g. Marjan Rus in se predstavil s svojimi novimi sposobnostmi, ki jih je razvil v poslednjem času na zagrebškem opernem odru. Odlike, ki jih je gost razvil v tej podobi, so z igralskega pogleda predvsem v tem, da je podstava oblikovanju široka in jasna koncepcija, v kateri so podprte vse posamezne kretnje; s pevskega pogleda pa v tem, da je postal bel glas karakterno izenačen in da je našel pevec v njem svoj lastni individualni izraz.

V. U.

Dobeic-Samec: »Ančka«

(Operetna krstna predstava.)

Vsa ta dejstva, da namreč današnja opereta res ne dosega umetniškega nivoja, da smo Slovenci v gledališkem ustvarjanju na sploh tako revni, da sta novo domačo opereto, ki se naziva »Ančka«, napisala dva slovenska študenta in da sem končno že vnaprej zaznamovan kot sovražnik operete — vsa ta dejstva res otežkočajo kritično presojo o tem novem delu, ki je poleg vsega imelo pri številmilijon običajstvu na krstni predstavi celo velik uspeh.

In vendar moram povedati resnico, ki se kljub vsem pomislekom vedno znova dviga in veštuje pod pero. To novo delo nima nobene umetniške cene in to kljub lepim besedam in stremiljenjem, ki jih napovedujeta avtorja v pomenkih, češ, da hočeta ustvariti tvorbo na čim večji umetniški višini, da sta se izogibala neestetskih učinkov in stremela po estetsko neoporečni opereti. Če pri tem celo izražata neke pripadnosti k Goethejevimi nazorom, potem sta z druge strani gotovo v osnovi grešila v tem, ko priznavata, da sta sledila v ustvarjanju edinole okus obiskovalcev gledališča. Skratka: delo je nezrelo; — v dramatskem oziru enako, kot v glasbenem. V prvem in drugem pogledu je polno otipljivih in ne najboljših vplivov, pobranih po eni strani z raznih »mlake in »skumare, z druge strani pa oplojenih od vseh mogočih »la-grskih motivov, ki jim v tem »svetu neudomačeni človek res niti imena ne ve. Kljub vsemu vendarle ne gre biti krivljen v toliko, v kolikor se v stvari javlja nekaj talenta, ki se utesne s časom kam razviti — seve edinole potom resnega dela in po zlatem vzoru, ki si ga je libretist sam postavil, pa ga tu prezrl, da naj namreč mlad človek ne razsipa svojih sil v velikih zamislih, ki jim še ni kos, temveč naj se v pričetku raji vadi v manjših stvarih!

Opozorilo pa gre v tem slučaju zopet v prvi vrsti vodstvu, ki tako nepremišljeno izpostavi delo mladim ljudem, prezirajoč nevarnost nepravga umetniškega razsolanja, ki se nad vse rado vzbudi pri

občinstvu v takih slučajih, ko sovplivajo tako močni izvenumetniški pojavi, kot je čustvo domoljubja in iz njega priznavanje domačim delom, še zlasti pa simpatije do ustvarjajoče mladosti in to še posebno, če je ta iz vrst študentstva.

Sicer so se v uprizoritvijo režiser, dirigent in igralci potrudili, pa je vendar iz celote udarjal diletanizem, ki je kvaril z druge strani to, kar so s prve ustvarili posamezniki.

V. U.

Gostovanje »Sinje ptice«

Kar je bilo svojčas glavna odlika tega potujočega gledališča, ki ni nikdar stremel za upodabljanjem celotnih odskih umetnin, temveč vedno le za predstavljanjem kratkih slik po vtisih iz življenja — to je danes že močno izplahnelo; to namreč, da je v teh slikah na posebno iskren način zaživel in se upodobil čut za doživljanje odmaknjenih globlin človekovega življenja, čut, ki je znal sprejeti posebno tanke vzgibe človekove pestre duševnosti in jih oživiti na odru tako, da je iz takih prizorov zadihala umetniški utrip. Danes se je to »gledališče vedre umetnosti« ponizalo že močno na stopnjo varietete. Kar pa je vendar še umetniško pomembnega, to so večinoma ostanki iz preteklosti, ostanki, kol so se pokazali n. pr. v sliki družine z lajno, ali v prizoru ostarele ljubezni v maju. Predvsem prvi prizor je zajet tako močno, da pričara človeku cel svet tragičnega življenja do ganljivih globlin. In v takih podobah si ohranja »Sinja ptica« še svoj stari ugled.

V. U.

Cecilijanski koncert

v Škofji Loki

Godba 1. planinskega polka v Škofji Loki in tamošnji pevski odsek Pevske zveze sta priredila v nedeljo, dne 28. novembra 1937 v društvenem domu Cecilijanski koncert. Ta koncert je bil za Škofjo Loko nekaj izrednega. V taki sestavi ga v Škofji Loki menda še ni bilo. Da je prišlo do te prireditve imata zasluge posebno kapetan Lojze Smrekar, kapelnik škofjeloske vojaške godbe, in mestni organist ter pevovodja Josip Matek. Skupno sta naštevala mikaven spored duhovne in svetne glasbe. V prvem delu so bile izvajane štiri skladbe: Premirova pesem »Sv. Cecilija«, Zelenikova »Vi oblaki, obe z mešanim zborom in orkestrom; lepo ju je iz orgelskega stavka instrumentalni kapelnik Smrekar. Sledila je Sattnerjeva »Zdrava Marija«, odlomek iz oratorija »Marijino Vnebovzetje« za sopran in tenor z orkestrom. Prvi del je zaključila Premirova »Božična suita« v štirih stavkih, ki jih prve tri izvaja orkester, pri četrtem »Sv. Trije kralji« pa še zbor pristopi zraven. — V drugem delu smo slišali Jenkovo uverturo »Kosovo« in Gotovčovo veliko fantazijo iz opere »Morana«, dva mešana zbora a capella: B. Ipayčev »Kukavico« in E. Adamičevega »Jezdec«, za sklep pa Kolarčevsko melodično, kot valček uglasbeno pesem »Slovenskim mladencem« za ženski zbor in orkester. — Izvajanje je v splošnem uspešno. Pevski zbor okrog 90 pev in pevcev je bil dobro ubran in dokaj strujen. Posebno se je izkazal v dveh a capella nastopih, kjer se je mehko prelival in vzdržal poln, prijeten zvok od začetka do konca. Orkester — 24 godbenikov — ni bil sicer za vse izvajane simfonične skladbe popolnoma zaseden, a je bil tudi v tej obliki oz. sestavi primerno urejen, ubran in učinkovit. G. kapelnik Smrekar ga vodi mirno, pa sigurno. Izvajane orkestralne skladbe: Premirova preprosta, intinno lirčna »Božična suita«, dramatično napeta bojna Jenkova uvertura in Gotovčeva južnjaška pestra fantazija so se prav lepo uveljavile. Pri »Božični suiti« bi bil pač zadnji stavek moral biti počasneje izvajan in je prehitro tempo značaja tega stavka bil nekoliko v škodo. Kar brzino zadeva, bi se tudi »Slovenskim mladencem« prižegal malo zmernejši, pesmi »Sv. Cecilija« in »Jezdec« pa deloma malo živahnije tempo. — Koncert je bil prav dobro obiskan. Zastopane so bile tudi oblasti. Nai bi za tem koncertom sledilo še več takih!

S. P.

Pri hripi dosežete dober uspeh s Togal tabletami

Mnogi zdravniki potrjujejo z uradnimi ocenami učinkovito delovanje Togal tablet. Tudi Vi lahko z zupanjem kupujete to zdravilo. Togal tablete se dobijo v vseh lekarnah.

Reg. S. br. 1437 od 5. II. 1933. Dr. Stevanović i Pyk, Beograd

Odgovor na anketo:

Srednja šola bodi praktična!

Velik nedostatek gimnazij in sploh srednjih šol je, da so premalo praktične, to se pravi: premalo nudijo učencem tega, kar res potrebujejo za življenje. To čuti vsakdo, kdor je kdaj študiral na takih šolah. Vitae discimus, za življenje se učimo! Iz izkušnje pa vemo, da nas je šola naravnost odvrnila od življenja. Že dr. E. Krek je rekel (na III. kat. shodu v Lj.), da naša omika študenta že v prvih letih odvrta od življenja in da je imel že desetokrat priložnost, opazovati to čudovito nerodnost izobraženih ljudi, kako občujejo z ljudstvom.

Predvsem čutimo vsi, da nas srednja šola ni vzgajala. Mladega človeka je treba vzgajati, in študent je tudi mlad človek, ki ga je treba vzgajati. Zaključiti bi bilo treba: več vzgoje na šolah, več vzgoje zlasti tudi na srednjih šolah! Bili so, ki so zmotno mislili, da postane človek že tudi naravnost dober, da postane plemenit značaj, če veliko ve in zna. Velika zmota! Precejšnje se vrednost izobrazbe razuma, omalovažuje se vrednost izobrazbe volje, srca. Ta pretirani intelektualizem je napravil že strašno veliko škodo. Treba je imeti pred očmi, da je prava in resnična vrednost človekova odvisna od tega, kakšna je njegova volja, njegovo srce. Kaj pomaga mnogo znanja, če pa je srce hudobno!

Pravijo, da najboljši »te« je: »vince-te« (premaguj se!). K vzgoji spada predvsem, da se človek zna premagovati. Kdo nas je na gimnaziji navajal na samopremagovanje? In vendar je to prav prvotne važnosti za življenje. Pedagog Foerster je napisal lepo knjigo: Lebenskunde, knjiga za dečke in deklice. Naj bi se knjiga prevedla na slovensko, da bi jo brali tudi slovenski dečki in deklice in se učili samopremagovanja.

Tudi nas niso naučili spoštovati in ceniti delo. Mladini bi moral preiti v mero in kri princip: človek je ustvarjen za delo! V mojem času pa so nekoč postavili dijake kot »vzor-dijake« študenta, ki bi imel v pridnosti »hinreichend« (to je pomenilo slab red), a ki bi v ostalem imel dobro spravevalo. To reči lenuha, ki bi pa imel dobre redove! — In vzkrok? Pomankanje vzgoje, ker nas niso naučili ceniti delo in nam niso povedali, da je človek zato ustvarjen, da dela, ne pa da lenari. V zvezi s tem bi bilo treba dijakom privzgojiti tudi spoštovanje do telesnega dela in jim vcepiti nazor, da je vsako (duševno ali telesno) pošteno delo častno!

Nad vse pomankljiva je bila tudi vzgoja k redu. In vendar bi morala šola učencem vcepiti v spomin in srce načelo: Vsako stvar na svoje mesto, vsako reč ob svojem času! Kar danes lahko storijo, ne odlašaj na jutri! Red je prvotne važnosti v življenju.

Dalje: lepo vedenje. Poznal sem dijaka, ki še v VI. razredu gimnazije ni vedel, da se titulira profesorja z »gospod profesor«. Lepo vedenje spada prav bistveno k izobrazbi. Vsak dijak bi moral poznati temeljna pravila lepega vedenja. Potrebna bi bila za to posebna knjižica, katere vsebina bi morala biti duševna last vsakega dijaka.

Higiena. Vsak dijak bi moral poznati temeljna pravila higijene. Koliko dijakov zbolijo, koliko jih tudi umrje, ker ne znajo varovati zdravja. Krivja je šola, ker jih tega ni naučila. N. pr.: že takoj v začetku bi morali dijakom povedati, naj ne čitajo v mraku ali v somraku. Največ dijakov si pokvari oči, ker čitajo pri slabi svetlobi. Ali bi ne bila dolžnost šole, da bi dijake o tem poučila? Gotovo! Potem: največ ljudi postane nervoznih, ker premalo spijo. Ali bi ne bila dolžnost šole, da bi dijakom povedala, naj zvečer ne študirajo več, ko so že utrujeni?

Telovadba. Gibanje je za vsakega človeka, zlasti pa še za mladega, potrebno. Telovadba je za dijaka potrebna. Telovadba mora biti obvezna.

predmet. V mojem času je bila prost predmet. Obiskoval sem telovadbo prvi dve leti gimnazije, a na svojo veliko škodo potem ne več. Brali smo pač v latinski uri: mens sana in corpore sano, a nihče nam ni rekel, da je za mladega človeka potrebno, da se giblje, da telovadi, če hoče, da ostanje telo krepko in zdravo. Seveda ne sme pretiravati. — Na avstrijskih srednjih šolah, tudi na klasičnih gimnazijah, je telovadba obvezen predmet, in sicer po tri ure na teden, le v sedmem in osmem razredu po dve uri. V teh dveh razredih se učijo čisto po vojaško in streljanju.

Na avstrijskih gimnazijah je petje obvezen predmet v I. in II. razredu. Stenografija je obvezen predmet v IV. razr., potem pa je prost predmet, a vsi dijaki obiskujejo stenografijo eno leto tudi kot prost predmet, ker uvidevajo važnost in potrebo znanja stenografije. Ne vem, kako more dijak uspešno slediti predavanju, če ne zna stenografirati.

Na avstrijskih gimnazijah se uče na humanističnih zavodih laščine, francoščine in angleščine kot prostih predmetov na realnih gimnazijah pa je obvezen predmet bodisi francoščina ali angleščina; vsak zavod si to sam izbere. V Celovcu je n. pr. obvezen predmet francoščina, v St. Pavlu v Laboški dolini pa angleščina. Prav je, če ima človek nekaj pojma o angleščini — kar se zgodi, če jo obiskuje kako leto kot prost predmet — a zdi se mi, da je za one, ki ne mislijo zapustiti evropske celine, znanje francoščine bolj praktično nego znanje angleščine. Tudi latinščine se more človek za potrebo priučiti, če jo obiskuje kakšne dve leti kot prost predmet. — Risanje je v Avstriji v prvih treh razredih obvezen predmet. Vsak vzgojitelj bi vsaj nekoliko moral znati risati.

Tu naj omenim, da je v Avstriji realnih gimnazij mnogo več nego humanističnih in da so mnogo boljše obiskane.

Moje skromno mnenje je, da bi bilo zelo koristno, če bi vsak izobražen Slovenec dobro razumel nemški jezik. Nemci so velik in močan narod in so Slovencem neposredni sosede.

Kaj pa slovenski jezik? Pridem včasih v Jugoslavijo, vidim v javnih lokalih kak srbski list, a ga ne znam brati. Nekoč smo se učili v višji gimnaziji nekoliko hrvaško. Brali smo pesem Smrti Smail age Cengića. A kako? Tako da niti vsebine te pesnitve ne vem! — Če se je tedaj, v dobi stare Avstrije, brala v višjem razredu pesnitev v srbsko-hrvaškem jeziku, je pač jasno, da mora danes vsak slovenski dijak v jugoslovanski državi znati srbsko-hrvaško. Profesor bi moral pri pouku tega jezika kar srbsko-hrvaško govoriti, tako bi se dijaki najlažje naučili srbo-hrvaščine, saj sta si slovenski in srbsko-hrvaški jezik tako podobna.

Kaj pa bolgarsčina? Tudi Bolgari so južno-slovanski narod. In zdaj sta sklenili obe državi večno prijateljstvo. Ta dejstva bi se morala tudi v šolah upoštevati. Ne bilo bi preveč, če bi se v vse srednje šole upeljala bolgarsčina kot obvezen predmet za kakšne dve leti. To bi zadostovalo. Recimo v V. in VI. razredu. Nekdo je priporočal, da bi se v VII. in VIII. razredu poučevala ruščina kot obvezen predmet. To bi bilo gotovo zelo idealno in lepo, četudi nam je boljše zvezo zelo ohladil simpatije za Rušo. A Slovani so vsekar in največji slovenski narod tudi.

Kaj pa češčina in poljščina? Naj bi se poučevali kot prost predmet; dve leti za vsak jezik bi zadostovalo tistim, ki bi se zanimali za to. Učenje slovenskih jezikov spada h kulturni slovenski vzajemnosti.

Zelo praktična in dobra se mi zdi misel, da bi dijakine morale absolvirati obvezen gospodinjski tečaj. Zamejni Slovenec.

50 letnico

svojega rojstva obhaja jutri g. Rajko Stojec, pisar, ravnatelj okrožnega sodišča v Ljubljani. Rodil se je 2. decembra l. 1887 v Ljubljani, kjer je dovršil tudi svoje študije. Po maturi na učiteljsko leto 1907 je odslužil kot enoletni prostovoljec vojaško službo. Nato je bil uradnik pri Gospodarski zvezi v Ljubljani do konca leta 1910, ko je vstopil v državno službo kot pisarniški pripravnik pri ljubljanskem sodišču. Leta 1912 je naredil pri višjem deželnem sodišču v Gradcu izpit za pisarniškega predstojnika. Leta 1914 je služil pri okrajnem sodišču v Radovljici, kjer ga je zadela mobilizacija; svetovne vojne se je udeležil kot častnik in ga je vojna vihra zanesla najprej v Tirole, kasneje pa je bil do deljen vojaški cenzuri v Ljubljani, kjer je ostal do konca vojne, ko je zopet nastopil službo pri ljubljanskem okrajnem sodišču, kjer je služil kot pisarniški predstojnik do svoje premetitve k deželnemu sodišču. Tu slušbuje še danes kot pisarniški ravnatelj.

G. Stojec se požitvalno udeležuje tudi v javnem življenju. Prav rad pomaga vsakemu, ki se obrne nanj, bodisi to v svoji službi ali kot ljubljanski občinski svetnik. Je že dolga leta zvest naročnik »Slovenca«. K njegovemu življenjskemu jubileju mu bodo čestitali številni prijatelji, katerim se pridružujemo tudi mi z željo, da bi ga Bog ohranil še dolga leta zdravega in zadovoljnega.

Zadeva z opijem

se razvija dalje

Včeraj smo poročali o novo odkriti aferi, namreč o nedovoljeni prodaji opija ali, kakor so ti prodajalci in prekupčevalci trdili, morfijske, ki je v resnici derivat iz opija in seveda zato mnogo dražji. Informacije, ki smo jih dobili o tem opiju ali »morfiju«, so pomankljive. Pri kemični preiskavi na ljubljanski carinarnici se je namreč baje izkazalo, da gre za »morfij« domačega izvora »iz južne Srbije«. Dvomimo, da bi se kakšen kemik tako izrazil, ker morfijskega domačega izvora oploh ni, pač pa gre le za opij domačega izvora, ki ga na debelo pridelujejo v južni Srbiji.

Oblasti so sedaj dožnale, da ne gre za goljufijo, temveč le za nedovoljeno prodajo in prekupčevanje. Zakon določa za tako stvar kazen do 50.000 din, ki pa se ne da spremeniti v zapor. Kazen mora izreči policija. Prijeti prodajalci, ki so bili sami ogoljufani, ker so kupili manj vreden opij na mesto dragocenejšega morfijskega, bodo morali sedaj plačati še kazen po več tisoč dinarjev, če bodo mogle oblasti oploh iztirjati to kazen od njih, še večjo kazen pa bo moral plačati zadnji kupec. Ljubljanska policija je dalje zaplenila vse poldrugi kilogram opija, ki ga mora po zakonskih določbah dati na razpolago ministru za narodno zdravje in socialno politiko. To ministrstvo pa odloča, komu pripada zaplenjeni opij. Po vsej verjetnosti bo ministrstvo določilo, naj zaplenjeni opij, ki seveda tudi predstavlja neko vrednost, pripade Higienemu zavodu v Ljubljani ali pa lekarni splošne bolnišnice, morda pa tudi kakšnemu drugemu zavodu v Sloveniji. Znano je, da je dober del potreb higienih zavodov in bolnišnic v južnih krajih preoklebljen prav iz takih zaplomb zaradi tihotapstva opija.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Brzina vlakov na gorenjski progi

Na anketi o železniškem voznom redu za leto 1938/1939, ki je bila v Ljubljani 10. novembra t. l., je bilo rečeno, da se brzine osebnih vlakov ne bodo mogle povečati. Na gorenjski progi, ki je za tujski promet poleg prog Zagreb-Sušak in Zagreb-Split gotovo ena izmed najvažnejših v naši državi, — če že ne v toliki meri za goste iz tujih držav, pa vsekakor za goste in izletnike iz domače zemlje, — se nam obeta tudi za bodoče leto ista brzina pri osebnih vlakih, s katero se vozimo po sedanjem voznom redu.

Prebiraje stare letnike našega »Planinskega vestnika« smo zasledili v letniku 1904 vozni red turistiškega vlaka, ki je vozil to leto od 2. junija do 18. septembra. Ta turistiški vlak je odhajal iz Ljubljane, tedaj južnega kolodvora, ob 5. uri 5 min. jutraj in je prihajal na tedanjo postajo Rateče-Bela peč že ob 7. uri 43 min. Za pot 94,4 km je rabil ta vlak 2. uri 38 min. In danes? Izletniški vlak št. 920 — kakor se naziva sedaj —, ki odhaja iz Ljubljane, sedaj glavnega kolodvora, ob 6. jutraj, privozi na postajo Rateče-Planica ob 8. uri 38 min. Ta vlak, ki je eden izmed najhitrejših osebnih vlakov na gorenjski progi, rabi za progo dolgo 91,6 km — torej krajšo za 2,8 km — 2. uri 39 min. — tedaj za 1 minuto več, kakor je potreboval turistiški vlak leta 1904 za progo dolgo 94,4 km. Z drugimi besedami: komercialna ali

potovalna brzina turistiškega vlaka iz leta 1904 je bila 35,848 km na uro, a danes po preteku 33 let je 34,848 km na uro. In zopet bi mogli reči z drugimi besedami: po preteku 33 let, v katerih je tehnika napredovala do zavidne višine, je brzina nekdanj turistiškega, a danes izletniškega vlaka na gorenjski progi nazadovala za 1,282 km na uro. Kje je vzrok? Vemo, da imamo danes na gorenjski progi pet postajališč več, kakor jih je bilo leta 1904, in ta postajališča so: Medno, Gorenja vas-Rateče, Zabcina, Gozd-Martuljek in Podkoren; ali bi vendar to ne smelo toliko vplivati na brzino osebnih vlakov, da bi morala nazadovati namesto napredovati. Če pa vzamemo v obzir še to dejstvo, da se današnji izletniški vlak ne ustavlja niti v Mednem, niti v Gorenji vasi-Ratečah, niti v Zabcini in tudi ne v St. Joštu, da se ustavlja v Otočah, kjer se ni ustavljal turistiški vlak leta 1904, potem na Gozdu-Martuljeku in v Podkorenu, je jasno, da gremo na gorenjski progi v pogledu brzine rakovo pot.

Zeleti bi bilo, da bi imeli to dejstvo pred očmi oni činitelji, ki določajo za vozni red tudi brzine osebnih vlakov, da bi se ne moglo reči, da naše železnice nazadujejo v pogledu brzine osebnih vlakov, medtem ko druge železnice povečujejo brzine osebnih vlakov do skrajne meje možnosti.

Brez skrbi

za Vaše perilo. Lepo in čisto bo oprano, ako ga boste prali s

PERION

pralnim praškom. — Poizkusite in uporabljali ga boste vedno!

Jesenice

Krščanskemu delavstvu v Jesenice in okolice. Ker je razmah jesenjskih železnih vedno znatnejši, zlasti, odkar je v obratu visoka peč, oziroma plavž, je tehnično skoraj nemogoče drugače, kakor da se dela tudi v nedeljo in praznik. Mnogo katoliških delavcev je tako oviranih in izvrševanju svoje nedeljske dolžnosti. Te okolnosti upoštevajoč je jesenjski gospod župnik vpeljal ob nedeljah in praznikih prvo jutranjo mašo ob petih, ki je končana še pred polnočjo, tako da lahko vsakdo pride do šesti na delo v tovarno, kamor ima iz župne cerkve dober četrt ure. Katoliški možje in fantje, poslušajte se te ugodne prilike, in kadar je vaša vrsta, da ste ob nedeljah na delu, pridite jutraj v župno cerkev in božji glaslov bo z vami in vašim delom. Nobenega sramu zaradi delovne obleke in neobhodno vzlate kanglece. Bog ne gleda na zunanost človekovo. Zlasti naj bi se delavstvo v velikem številu udeležilo zgodnje svete maše na praznik, 8. decembra, ker bo ta dan tovarna skoraj gotovo obratovala.

Napredek. Znano je, da v tovarne na Jesenice prihaja na delo mnogo delavcev po dvajset ali celo več kilometrov daleč na delo. Kdor gre v času od pol šestih do trideset na šest jutraj od tovarne proti kolodvoru, bo videl, da jutranji vlaki dovažajo na Jesenice neverjetno veliko število delavstva. Vsem delavcem pa ni dano, da bi stanovali v bližini železniške proge, zato so se morali posluževati najcenejšega ljudskega prevoznega sredstva, to je koleša. V poletnem času to še nekako gre, nikakor pa tega ne zmorejo v zimskem času in snegu. Stanovanje na Jesenicah dobiti, je velika umetnost, zlasti odkar ima vsaka hiša eno ali pa celo po dve prodajalni oziroma delavnici. Zato pa je hvala vredno, da sta se našla dva podjetnika, ki za neznatno odškodnino prevažata delavstvo v svojih avtobusih, eden z Javornika in Jesenice, nakar jih odlaga na Hrušci in vozi dalje do Mojstrane, drugi pa jih naloži na Jesenicah, se ustavi pred tovarno na Javorniku, nato pa vozi v Zirovnico, Breznico, Zupaže in se ustavi šele sredi Radovljice. Avtobusa sta premajhna, ker je število delavstva, ki se na vseh treh izmenah poslužuje te prilike, veliko. Delavci iz Mojstrane že ugibljujejo, kako bi bilo, ako bi si sami z združenimi močmi nabavili velik, moderen avtobus. Misel je sprožila in lahko, da se prav kmalu tudi uresniči.

Kino Krekov dom predvaja danes ob 3. pop. in 8. zvečer velfilm »Črna legija — Granicarji«. V dnevi ob 3. do 6. decembra se predvaja film »Jeltniki budičevih otokov«, nakar že danes opozarjamo.

Ptuj

Miklavž kupuje v Čirčlovi.

Luče

Nekdo me je blagohotno opozoril, da me je »Slov. narod« od 6. t. m. št. 254 na prvi strani grodo napadel s člankom: »O nekrščanskem in nečloveškem postopanju.« Na ta nečuten napad odgovarjam in pojasnujem naslednje: Kakor drugod je tudi na tukajšnjem farnem pokopališču poseben prostor za pokop nekatoličanov itd. Na tem prostoru je bil lani 9. septembra pokopan pravoslavni otrok Nada Sijerkovič, 9 mesecev stara hčerka tukajšnjega orožniškega postajenačelnika Mirka Sijerkoviča. Za grob se ni niti zahtevala, niti prejele nikakšna odškodnina. Pogreb seveda ni mogel biti cerkven, ker tega ne dopušča postave katoliške sv. Cerkve. Ne dolgo potem je bil Sijerkovič službeno premeščen v Domanjčev. Dal je postaviti na grob svojega rajnega deteta »spomenik«, to je majhen lesen križ z ograjlico, kar ga je stalo menda kakih 50 din. In ta »spomenik« je stal na grobu do julija letos, ko smo začeli podirati zraven groba stoječo staro mrtvašnico. Banovina je namreč ukazala podreti jo, zgraditi novo in ves pokopališni svet lepo zravnat. Da se ne bi pri tem pokvaril oziroma uničil oni »spomenik«, ga je bilo treba odstraniti. Ko so pa bila dela na pokopališču izvršena in kolavdirana, je bil oni »spomenik« spet postavljen na svoje prejšnje mesto.

Besede »za pravoslavne ni prostora na katoliškem pokopališču« so izmišljene, zlobne in tendenciozno podtaknjene.

Iz tega sledi, da o kakem nekrščanskem in nečloveškem postopanju, kakor piše »Slov. narod«, ni niti govora tu, pač pa je »Slov. narod« v tem primeru postopal nekrščansko in nečloveško. — Jurij Mikolič, župnik.

Novo mesto

Miklavžev večer bo v Prosvetnem domu letos v nedeljo, dne 5. decembra, ob 5. popoldne. Obdarovani bodo v prvi vrsti otroci, nato še starejši. Darila in naročila sprejema Miklavž lani dan dopoldne in popoldne do pol 5. v mali dvorani Prosvetnega doma ali pa pri hišniku. Od vsakega zavoja je plačati kot potne stroške za sv. Miklavža 2 din. Vstopnine ni, pač pa se bodo pobirali prostovoljni prispevki.

VSİ KUPUJEJO PHİLİPS RADİO ki je res odličen. Nabavite si ga tudi vi po zelo ugodnih pogojih pri M. Vahter, Novo mesto. Novomeški šahisti prirede dne 2. decembra ob pol 9 zvečer v kavarni Central (Splihaj) simultano proti g. Karlu Dernovšku. Vsi ljubitelji šahovske igre vabljene. Udeleženci te simultanke naj prinese s seboj šahovske deske, v kolikor jim je to mogoče. Prostovoljni prispevki za kritje stroškov. — Pripravljalni odbor šahovskega kluba v Novem mestu.

XX. jubilejni mednarodni kongres katoliških esperantistov

I. poročilo krajevnega odbora za XX. jubilejni mednarodni kongres katoliških esperantistov v Ljubljani 1938.

Kongres bo od 23. do 28. VII. 1938 v Ljubljani. Pokrovitelj kongresa je prevz. g. knezoškof dr. Rožman. Častni predsednik g. ban dr. Natlačen, častni odbor tvorijo sedaj: dr. Anton Eltschneider, škof v Pragi (izboren esperantist in častni predsednik Českoslovaške esperantske katol. zveze), dr. Majcen Stanko, pom. bana, dr. Juro Adlešič, župan mesta Ljubljane, Ign. Nadrah, generalni vikar, dr. Lovro Hacin, upr. policije, dr. L. Sušnik, načelnik prosv. oddelka, dr. M. Slavič, univ. prof., dr. T. Klinar, stolni župnik, dr. Fran Lukman, preds. Prosvetne zveze, dr. Fatur, rav. drž. žel., dr. Milavec, preds. P.Z., dr. Heriš, prov., dr. A. Gosar, univ. prof.

Kongresna prijavlina znaša 50 din, enodnevna 15 din.

V času kongresa: mednarodni sejem znamk, umetnostna razstava, izleti po Jugoslaviji, esperantska razstava, tujsko-prometna razstava, akademija, koncerti, slavnostna iluminacija. Pripravljalni odbor bo izdal tudi posebno kongresno knjižico. Podrobnejša obvestila bodo sledila.

Krajevni odbor za XX. I. K. U. E. kongres.

Vprašanje zobnih tehnikov

(Odgovor na članek v »Jutru« z dne 30. nov.)

V bojazni, da bi se končno le ne rešilo zobotekniško vprašanje, objavlja Društvo zobnih zdravnikov za Dravsko banovino star odlok ministrstva soc. politike in nar. zdravja, ki je bil izdan leta 1936. Na številne ovadbe zobozdravniških društev, katere so končno tudi rodile njegovo vsebino. Za objavljeni odlok je danes že mnogo prepozno, ker so si na merodajnih mestih v Belgradu o tem vprašanju popolnoma na jasnem in to tako, da bo šušmarjenje zobnih tehnikov likvidirano s spremembo zakona iz leta 1930 in z uvedbo strogega državnega dentističnega izpita po 13 letni dobi prakticanja.

Z izpremembami zakona bo pa ventilirano tudi vprašanje zobnih zdravnikov, kajti sam načelnik ministrstva nar. zdravja dr. Ivanič je izjavil naši deputaciji v Belgradu, da je 18 mesečna specializacija gg. zobnih zdravnikov mnogo prekratka za dobro in vestno izvrševanje zobozdravniškega posla, kajti potrebna so najmanj 4 leta.

Mar je v interesu narodnega zdravja, če se vežbajo v zobozdravništvu splošni zdravniki samo po 2 meseca in še manj v ordinacijah ljubljanskih zobnih zdravnikov?

Iz tega se vidi, da je narodno zdravje samo še puha fraza, ki naj obvaruje monopolni položaj sedanjih gg. zobnih zdravnikov. Kogar pa zanima »vprašanje zobnih tehnikov« na splošno, bo našel stvaren odgovor v brošuri »Za pravice zoboteknikov«.

Zveza nesamostojnih zoboteknikov Jugoslavije, Ljubljana.

Obmeina zagrizenost

V obmejnem desnem bregu Mure je naseljenih nekaj Nemcev, ki so v Avstrijo pristojni. Dočim se je večina izmed njih vživela v dejstvo, da žive v Jugoslaviji, in se priučila slovensščini vsaj za silo, jih je vendar nekaj še zelo zagrizenih. Dokler njihovi otroci obiskujejo nemške manjšinske razrede, ki so na nižji stopnji osnovnih šol Avstrijskega polja, jih etarši pošiljajo v te šole. Po dovršeni nižji stopnji jih iz sovraštva do slovenskega jezika in naroda pošiljajo v avstrijske šole na levi breg Mure. To je strašna nadutost, ki noče, da bi se njihova деца priučila slovenskega jezika. Čudimo se, da tem ljudem še sploh diši kruh, ki raste v slovenski državi. Radovedni smo, če imajo oblasti kakšno zdravilo, s katerim bi te prenapetežne polje, da je slovenski jezik vreden slovenskemu kruhu in da prav nič ne cenimo hitlerjanske surovosti, ki se širi pri naših sosedi na levem obrežju Mure.

Črna pri Prevaljah

Preteklo nedeljo smo obhajali v Črni desetletnico Rdečega križa, ki jo mu predseduje skozi vsa leta zdravnik g. dr. Adolf Ramšak. Gosp. doktor požrtvovalno deluje vsa leta za napredek društva, za kar smo mu vsi hvaležni. Na praznik je govoril tudi g. župnik Vinko Razgoršek. Pomladek je odigral ljubko igrice in mali harmonikarji so neustrašno odigrali svoje točke. Na proslavi je pel tudi naš cerkveni pevski zbor, ki se je, kakor vedno, zopet sijajno odrezal z lepimi pevskimi točkami pod vodstvom organista g. Frančka Pika.

Dva brezposelna sta ukradla ročni voziček v župnijskem kozloku in ga peljala proti Prevaljam. Gotovo sta ga kje prodala. — Dne 27. nov. je bila tu dražba za občinski lov. Lovišče Javorje je zdržal g. inž. Fetič za 2020 din (meri 2900 ha), lovšče Koprivna pa g. Kogelnik za 2020 din (meri 2440 ha). Drugih resnih interesentov ni bilo. Prej so pa kmetje samo za lastna lovšča dobivali nad 6000 din. občinsko le na 300 din za 2000 din.

Misijonski škof s 6 misijonarji umorjen!

Med umorjenimi kitajskimi misijonarji je tudi slovenski rojak

»Slovenec« je priobčil kratko notico iz Kitajske, da so kitajski roparji ubili misijonskega škofa in več misijonarjev v Cengtingfuju, preden so Japonci zasedli mesto. Zdaj so znana imena umorjenih. To so: misijonski škof Franc Schraven, predstojnik Lucijan Charny, Tomaž Česka, Evgen Bertrand, Gerhard Wouters, vsi duhovniki, poleg njih še misijonska brata Anton Geerts in Ladislav Prinz. Vsi so člani misijonske družbe lazaristov. Izmed umorjenih nas zanima posebno g. Tomaž Česka, ki je naš rojak. Njegov oče je bil v Avstriji železničar na Hrvaškem in Kranjskem, in tudi misijonar Česka se je rodil pri nas, namreč v Brdovcu pri Zagrebu, njegova brata, od katerih je eden apostolski vikar na Japonskem, drugi pa lazarist na Dunaju, sta se rodila na Kranjskem. Pokojni misijonar je bil zadnjič na obisku v Ljubljani še leta 1933. Na Kitajsko je odšel že kot 26 leten novomšanik in tam deloval do svoje mučeniške smrti. Dočkal je 65 let.

Vikariat Cengtingfu leži v provinci Hope, južno od Peipinga. Steje okrog 50.000 katoličanov, prebivalcev pa 4 milijone. Vikariat je izročil lazaristom. Velika večina duhovnikov je kitajske narodnosti. Zakaj in kako se je zločin zgodil, zaenkrat ne vemo. Najbrž so napadli nedolžne žrtev kitajski nacionalistični prenapeteži, ko so videli, da bo mesto padlo v roke Japoncev. Tako velika nesreča, kakršna je ta, še ni zadela misijone po vojni. Upajmo, da se našim slovenskim misijonarjem, posebno g. Jerebu in Ruparju, ki nista posebej daleč od Cengtingfuja, ni zgodilo nič hudega.

Mučeništvo frančiškanskega misijonarja

Dne 17. julija so potepajoče se komunistične tolpe prijele frančiškanskega misijonarja, mladega patra Leonardellija, ki je doma v Tridentu na južnem Tirolskem, ki pa je sedaj deloval v kraju Kihov v kitajski provinci Hope. Z njim vred so odpeljali njegovega služabnika ter ju odvedli v komunistično provinco Hunan. Misijonske oblasti so se z italijanskim konzulatom v Hankavu začele zanimati za usodo obeh odpeljancev, toda vse brez uspeha.

V prvih dneh meseca avgusta pa je apostolski vikar province Kihov msgr. Cazanelli prejel pi-

smo, v katerem roparji zahtevajo 80.000 kitajskih dolarjev in pa precej obleke ter živeža odkupnine za mladega misijonarja. Obenem je bilo škofu izročeno pismo, katero je škofu pisal še misijonar Leonardelli sam, v katerem škofu sporoča, da je bil ujet, da pa je njegov sluga hotel roparjem uiti, par pa se mu ni posrečilo, marveč so ga ujeli ter nato kamenjali. Ko je škof prejel ti dve pismi, se je odpravil na pot drugi misijonar p. Panizza, da bi se pogajal z roparji ter jim nesel odkupnino. Med potjo je srečal znanega mu mandarina, ki je resno odsvetoval misijonarju hoditi dalje v tiste kraje, kjer vladajo komunisti. Zato misijonar ni hodil dalje, marveč je roparjem pisal ter jim poslal nekaj daril. Ko je čakal na odgovor, je pa izvedel od druge zanesljive strani, da so roparji nesrečnega misijonarja že 24. julija torej le teden dni potem, ko so ga ugrabili, v mali vasi Mo-si-ho med provincama Hope in Hunan, ustrelili. Sedaj je p. Panizza odšel naprej ter je srečno prišel v tisto vas, kjer je en teden dni ostal. Pokazali so mu kraj, kjer je bil misijonar pokopan. Dal je njegovo truplo izkopali ter ga prepeljali v Kihov. V Kihovu so ga potem lepo pokopali dne 18. okt., ravno na obletnico njegovega odhoda iz njegove domovine na Kitajsko.

Sola za poulični promet. Ustanovila jo je nemška prometna policija, da bi se ljudje doma v sobi navadili voziti in hoditi po mestih, kjer je toliko prometa. Ta sola je nekaka igračka, in vendar se baje ljudje uspešno poskušajo s svojimi avozili izmotati se na pravilni strani iz ulične gneče.

Aktov meyerlinške tragedije ni več

Skrivnost ostane nepojasnjena

Kakor smo že poročali, se sedaj, nekdanja slavna češka plemiška rodovina grofov Taafejev seli na Irsko, odkoder so pred stoletji prišli na Češko. Najslavnejši Taafe je bil pač grof Henrik Taafe, ki je bil dolga leta ministriki predsednik avstrijski, ki je tudi hotel Avstrijo preosnovati v federativno državo ter jo tako rešiti. Bil je velik osebnost prijatelj cesarja Franca Jožefa in njegov mladosni tovariš. Nazadnje ga je pa cesar vendarle odpustil, ker so tako zahtevali nemški interesi v Avstriji. Pod Taafejem se je zgodila tista Mayerlinška tragedija, ko je nadvojvoda Rudolf, cesarjev edini sin in prestolonaslednik, izvršil samomor ob enem z baroneso Večero. Skrivne akte o tej zadevi je cesar Franc Jožef izročil svojemu zvestemu grofu Taafeju z naročilom, da se ne smejo prej objaviti, preden ne mine 50 let po njegovi smrti. Cesar Franc Jožef pa je dolgo živel in je umrl šele leta 1916 med svetovno vojno.

Sedaj grof Edvard Taafe razprodaja svoje imetje na Češkem. Grad je že prodan in tudi pohištvo je že šlo v druge roke. Te dni bi morali prodajati na javni dražbi še knjižnico in arhive. Za te se seveda zanima češkoslovaška republika in pa tudi dunajski arhiv. Knjige niso posebne važnosti, pač pa so važni razni spisi. Toda iz prodaje so izključena pisma med člani te rodovine, ki nekatera segajo celo nazaj v 16. stoletje. Te bo grof Taafe vzel seboj na Irsko. Toda vse to ni dovolj zanimalo javnosti, najbolj je šlo za to, kdo bo dobil tiste spise, kjer je uradno popisana tista tragedija Rudolfovega samomora. Ti spisi so namreč tudi bili v Taafejevih arhivih.

Ko je zadnji grof Henrik Taafe umrl leta 1928, sta praška profesorja Skedl in Egon Weiss med njegovimi akti še videla zapечат sveznj aktov z napisom Prestolonaslednik Rudolf. Obema znanstvenikom je grof Henrik Taafe že leta 1920 naročil, naj mu izdasta v posebnem delu zgodovinske zanimivosti, katere so shranjene v njegovem arhivu. Pri tisti priliki je bilo tudi omenjeno, da bodo vse važne stvari iz arhiva prepeljali v Píngo, da bosta učenjaka lažje študirala. Ker pa

Pisalni stroj piše zloge

Naš navadni pisalni stroj piše posamezne črke, na katere mora pisec udarjati, da tipke pritisnejo na papir tisto črko. Toda že dolgo časa se ljudje in razni iznajditelji ukvarjajo z načrti, da bi stroji namestu črke pisali cele zloge. Že leta 1880 je v Italiji neki signor Michele nekaj takega izumil ter predlagal, naj se taki stroji začno delati. Toda takrat se mu ta načrt ni posrečil. Pozneje so drugi iznajditelji iznašli drugačne stroje, ki pišejo cele zloge, vendar se noben izum ni posrečil. Nobenega niso mogli udomačiti, ker so vsi novo izumljeni stroji imeli eno veliko napako, da so namreč za posamezne zloge uporabljali nekatere stenografske znake, zaradi česar se nikjer niso mogli zanje ogreti.

Sedaj pa poročajo iz Nemčije, da je tamkaj Nemec Evgen Stieber iznašel nekaj popolnejšega in boljšega. Njegov stroj udarja same zloge nacenkrat, in sicer so v teh zlogih vse črke take, kakor navadno z njimi pišemo. Seveda je tastatura teh strojev precej širša, vendar se na njih piše tako, da z enim prstom udariš in ves zlog je napisan na papirju. To je nekako tako, kakor igralec na klavirju udarja posamezne akorde. Papir v stroju se premika šele takrat, kadar je napisan ves zlog.

Na Stieberjevem stroju so dosegli v pisanju tako veliko hitrost, da izurjen pisec v eni minuti napiše kar 250 zlogov. Iznajditelj trdi, da je mnogo lažje naučiti se pisati na tak stroj kakor pa naučiti se stenografije. Po vrhu tega pa je ta stvar še bolj koristna kakor pa stenografija. Tako vsaj trdi iznajditelj sam.

Tunney, nekdanji boksarski prvak teške kategorije, je postal predsednik Morrisove Industrijske banke v New Yorku. Tako je slavno zaključil svojo boksarsko kariero.

Popotnik, ki tehta 7 slotov

Z motorno ladjo »Oakland« potuje potnik, ki tehta 7 slotov. Ladja plove iz Hamburga proti zahodni ameriški obali. Potnika, ki je komaj dve leti star, so prepeljali iz Stellingena, kjer ima Hagenbeck svoje vrtove, v ogromnem zaboji.

Je to 1,35 m visok slon, doma iz Rangona v Indiji. Pred seboj ima dolgo potovanje. Z »Oaklandom« se vozi do San Francisca, kjer ga bodo preložili na drugo ladjo, ki ga prepelje na rajski otok Honolulu. V parku bogatega moža bo našel svoje drugo domovanje.

Med potjo mu bodo morali dnevno dajati 60 funtov krme. Pitali ga bodo z ovseno rezanco, repo in senom. Brž ko bo ladja dosegla toplejše kraje, bodo ogromni zaboji prenesli na krov. Odprli bodo vrata in slon se bo lahko do ljube volje naučil sonca, svetlobe in zraka. Srečno pot!

Številke o vžigalnicah

Statistični zavod Društva narodov je izdal poročilo, da prebivalci Evrope vsak dan porabijo nič manj kakor 4 milijarde vžigalic. Za te 4 milijarde vžigalic je potrebnih 420.000 kilogramov fosforja. Delo, ki ga opravljamo, ko prižigamo vžigalico, pomeni veliko izgubo časa, ako ga gledamo s stališča vse Evrope skupaj. Če namreč vsak posameznik potrebuje eno samo sekundo, da prižge eno vžigalico, je za vse 4 milijarde, kolikor vsak dan vsi Evropeji prižgo vžigalice, potrebnih nič manj kakor 126 let, 10 mesecev, pet dni in dve uri, ako bi to delo hotel opraviti le en človek. Kajpada bi tisti en sam človek to bolj enostavno naredil tako, da bi vse vžigalice naenkrat prižgal. Potem bi bil pa požar kar dovolj velik. Ta statistika dokazuje, kako velike skrbi mora imeti to Društvo narodov, ki mora računati celo take stvari.

Najlepše Miklavžev darilo je lepa damska torbica

lastni izdelek

tvrdke VINKO CUNDER

torbarstvo sedlarstvo in jermenarstvo
Ljubljana, Igriška ulica št. 3, poleg
dramskega gledališča. — Sprejema tudi vsa
tozadevna popravila.

Telovadba ohranja človeka mladega — to naj dokaže ta slika, ki nam predstavlja 90 let starega Londončana, ki še vedno veselo telovadi.

Nevidni čuvaj

Nevidni žarki nevarni v omilcem in sovražnikom

Dunajske velike banke imajo že več časa vplivane take naprave, ki z infrardečimi žarki varujejo njihove zaklade pred vlomilci. Mlad dunajski tehnik inženir Novak Karel je po dveletnem trudu in študiranju iznašel tako napravo, ki je nenavadno preprosta in obenem zelo učinkovita.

Nova naprava z varovalnimi žarki je v bistvu majhna cevka, ki iz nje izžarevajo nevidni infrardeči žarki. Poleg te cevke je še navaden zaboječ, v katerem je spravljena naprava za alarm. Cevka je skrita kje v tistem prostoru, ki naj bi bil zavaran. Iz nje ubijajo šopi infrardečih nevidnih žarkov na gledalo, od katerega se zopet odbijajo v druga ogledala. Tako je ves prostor prepleten s celo mrežo nevidnih žarkov.

Če torej kak nepoklicanec stopi v to nevidno mrežo, se takoj oglasi zvonec, ki spravi na noge vse sosesčino. Če bi vlomilec poskušal to napravo odstraniti, se bo zvonec takoj oglašil. Če je v kaki hiši več prostorov s takimi varovalnimi napravami, je zvonec za vse spravljen pri hišniku.

Medtem ko bi vlomilec na videz docela v miru in nemoten opravljal svoj vlomilski posel, bi pri hišniku že zvonil alarmni zvonec ter naznanjal, da je v tem in tem stanovanju neljub obisk. Obenem je preskrbljeno, da more ta naprava docela sama po sebi takoj alarmirati tudi policijo, ne da bi kdo v hiši vedel, kaj se v hiši dogaja. Tako se vlomilec sam in nevede izroči policiji, oziroma ji naznani kje ga policija lahko takoj prime, kar je vsekakor zelo hvale vredna naprava.

Seveda bodo pa stvar znali tudi vojaško izrabiti. Ta naprava je namreč taka, da je z njo mogoče zavarovati tudi ozemlje zunaj hiš in stanovanj. Mala cevka je dovolj velika, da razširja svoje žarke 500 metrov naokoli. Če bi torej kak nepoklicanec stopil na tako zavarovan prostor, bi takoj zazvonilo. Ker pa infrardeči žarki grede tudi skozi meglo, je ta naprava sila važna za vojaške namene, ker človeška straža ne more slutiti, kaj se 500 metrov pred njo v megli dogaja. Ti žarki pa bi takoj naznanili, da se bliža sovražnik, četudi bi ga nihče ne videl in ne slišal.

»Kolikokrat sem vam že rekla, Metka, da morate nož položiti na desno, vilice pa na levo stran!«
— »Gospa, ali ste tako praznoverni?«

Koliko energije porabimo, kadar mislimo

Znanost je na vprašanje, ali je misliti naporna stvar, dala nikalen odgovor. Znanost je namreč natančno zmerila, koliko energije človek porabi s tem, da misli ali pa kaj drugega dela. Energijo, ki jo porabimo pri eno uro dolgem napornem razmišljanju, moremo nadomestiti z enim samim grizljajem hrane ali z enim orehovim jedrcem. Znanstveniki so tudi merili, koliko kisika porabi misleči človek v eni uri. In so dognali, da porabi mnogo manj hranljivih snovi kakor pa jih porabi organizem sobarice, ki mora samo pet minut brisati prah z mize in sobne oprave v sobi učenjaka, kateri je poprej eno celo uro naporno mislil. Nam se sicer te reči zde malo čudne, zato tudi ne trdimo, da je vse res tako, kakor trde tisti znanstveniki, ki so te reči dali v javnost. So gospodje še premalo mislili, da so izgubili premalo snovi iz svojih možganov.

Amerika je zgradila velik kanal skozi vso Ameriko, in sicer po deželah, ki so zaradi suhega podnebja skoro prava puščava. Po novem kanalu se bo poslej pretakala voda ter bo močila suhe pokrajine. Kanal teče vzporedno z mehiško državno mejo od Yume do Calexico v Kaliforniji

Razširjenje pokojninskega zavarovanja

V »Službenih novinah« je izšla dne 29. novembra 1937 uredba o razširjenju pokojninskega zavarovanja nameščenecv, katero zaradi važnosti prinašamo v prevodu:

Cl. 1. Pokojninsko zavarovanje nameščenecv po predpisih prečiščenega teksta Zakona o pokojninskem zavarovanju nameščenecv, objavljenem v Službenih novinah 12. decembra 1933, se razširja za vse uslužbence, obvezne na zavarovanje v smislu tega zakona tudi na ostale kraje in države, kjer doslej obveznost tega zavarovanja ni obstojala (s tem, da čl. 61 tega zakona za razširjenje ne velja. (Op. uredn. Ta člen govori o prehodu nadomestnega zavarovanja na Pok. zavod.)

Cl. 2. Število, sedeže in področja novih samostojnih pokojninskih zavodov bo odredil minister za soc. politiko in nar. zdravje v soglasju z ministrskim svetom.

Pok. zavod v Ljubljani bo izvrševal po razširjanju pok. zavarovanje na področju okrožnih uradov za zavarovanje delavcev v Ljubljani in Splitu, poleg tega pa tudi zavarovanje nameščenecv vseh pomorskih parobrodskih podjetij v Jugoslaviji brez ozira na pristanišče pripadnosti ladje.

Izpremembe v odrejenih področjih se morejo izvršiti z odlokom min. sveta na predlog ministra za soc. politiko po soglasnem predlogu zainteresiranih zavodov.

Cl. 3. V svrhu enotnega izvajanja zakona, statuta in naredb o pok. zavarovanju nameščenecv in zaradi zaštite skupnih interesov in stvarjatna skupnega rezervnega sklada za izravnavo rizikov se osnuje Svet pok. zavarovanja, katerega tvorijo predsedniki in podpredsedniki pok. zavodov. Ta svet bo imel po potrebi, najmanj na enkrat na leto svoje seje, na katerih ima vsak pokojninski zavod samo 1 glas. Prva seja bo soglasno sklenila z odobritvijo ministra soc. politike svoj poslovni red. Prvi seji, katero skliče minister za soc. politiko, bo predsedoval od njega odrejeni predsednik.

Cl. 4. Osnovne odredbe statutov, posebno po predpisi o sestavljanju in pregledovanju letnih računov in o formi za javljanje pristopa in izstopa (prijava in odjave), osnove in pravila za zavarovalno-tehnične račune in pravilniki o draginskih dokladah so enaki za vse pok. zavode.

Za novooosnovane pok. zavode bo izdal prvi statut minister soc. pol. Do uveljavitve tega statuta in ostalih predpisov veljajo začasno predpisi ljubljanskega zavoda analogno.

Opdiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani meseca decembra. Po naredbi o opdiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic v naši banovini z dne 29. aprila (Službeni list dne 1. maja 1937) so emele biti trgovinske obratovalnice v Ljubljani v zimskem času odprte od 7.30 do 12.30 in od 14.30 do 18.30, torej z opoldanskim počitkom od 12.30 do 14.30. Z ozirom na predloge ljubljanskega trgovstva, ki navaja, da je začetek opdiranja ob 14.30 neprikladen za podeželsko publiko, ki odhaja iz mesta domov že v zgodnjih popoldanskih urah, je sedaj opoldanski odmor za mesec december urejen tako, da bodo trgovine zaprte od 12 do 14 in da smajo torej biti odprte od 7.30 do 12 in od 14 do 18.30. To je izjemno določilo za december, ki naj pretekli novi delovni čas z ozirom na zahteve publike in ljubljanskega trgovstva.

Širite katoliško časopisje!

Podražitev premoga. Sekcija trgovcev s kurivom pri Združenju trgovcev v Ljubljani sporoča, da se s 1. decembrom letos zvišajo cene trboveljskega premoga zaradi podražitve po Trboveljski premogokopni družbi za 15 din pri toni kosovca in 20 din pri toni kockovca.

Ublažitev deviznih predpisov. Agencija Jugoslovanski kurir iz Beograda poroča, da so na pristojnih mestih začeli proučevati vprašanje, ali naj se poveča odstotek deviz, s katerimi smejo izvozniki prosto razpolagati. Doslej so morali izvozniki odstopiti Narodni banki eno tretjino svojih deviz po tečaju s pristelim primom, dve tretjini pa so lahko prodali na borzi. Najbrž bo izvoznikom dovoljeno prodati 80% deviz prosto, tako da bi Narodni banki prodali samo 20% ali pa celo manj. To bo imelo ugodne posledice za izvoznike, pa tudi za cene izvoznih predmetov.

Kompenzacijski sporazum s Turčijo. Med zastopniki naše Narodne banke in Turško banko so eedaj zaključena pogajanja za sklenitev nove kompenzacijske pogodbe. Po novi pogodbi, ki stopi v veljavo dne 1. decembra, bo potrebno za kompenzacijske posle predhodno dovoljenje obeh emisij-skih bank. Sporazum ima namen mobilizirati naše terjatve v Turčiji.

Pok. zavod v Ljubljani bo v teku 1 leta izvršil potrebne izpremembe in dopolnitve svojega statuta v zvezi s to uredbjo, v nasprotnem primeru bo predpisal polnoveljavne potrebne izpremembe in dopolnitve minister soc. politike.

Cl. 5. Dokler se ne izvrše volitve in konstituiranja nova uprava, upravlja vsak novi pok. zavod poverjenik ministra soc. politike s svetom 6 članov, katere postavlja minister po zaslusanju poslo-dajalskih in delavskih zbornic ter nameščen-skih organizacij in sicer polovico iz skupine za- varovanih nameščenecv, polovico iz skupine po- slodajalecv. Minister postavlja začasno tudi člane razsodišča in njih namestnike.

Do imenovanja poverjenikov in svetov bo vršil pok. zavod v Ljubljani vse posle po odlokih svoje uprave v smislu obstoječih predpisov, toda ločeno od svojega dosedanjega poslovanja in ločeno po področjih posameznih okrožnih uradov, odnosno novih pok. zavodov.

Po imenovanju poverjenikov in svetov bo vršil pok. zavod upravne posle na račun teh za- vodov, po nalogih poverjenikov, dokler ne bo for- mirana samostojna administracija novega zavoda.

Cl. 6 ureja razmerje, ki nastane s prestopom uslužbenca v drug zavod itd.

Cl. 7. Sporna vprašanja med pok. zavodi re- šuje minister.

Cl. 8. Če ima poslodajalec uslužbenca na področju več zavodov, more vse zavarovati pri onem zavodu, na katerega področju je sedež pod- jetja ali poslodajalca, če o tem obvesti vse za- in- teresirane pok. zavode.

Cl. 9. Poslodajalci, ki zaposlujejo uslužbence, zavezane pok. zavarovanju morajo s 1. decembrom 1937 prijaviti na predpisnem formularju to usluž- benec pok. zavodu v Ljubljani.

Nadalje morajo poslodajalci, da od istega dne javljajo izstopanje iz službe in vse ostale izpre- membe v smislu čl. 63 zakona o pok. zavarovanju na predpisnem formularju Pok. zavoda v Lju- bljani, odnosno novim pok. zavodom.

Cl. 10. Zavarovanje po zakonu in tej uredbi in dolžnost plačevanja prispevkov se začne s 1. ja- nuarjem 1938.

Začetek administrativnega poslovanja pok. za- vodov na svojih področjih in volitve pri novih pok. zavodih bo odredil minister soc. politike s pose- bnim naredbo za vse ali posamezne zavode, naj- kasneje s 1. januarjem 1940.

Borza

30. novembra.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani in Be- lgradu na 238 denar, v Zagrebu na 237.20—238.80. Avstrijski šiling se je v Ljubljani malenkost- no okrepil na 8.68—8.78, v Zagrebu na 8.67—8.77, dočim je v Beogradu ostal neizpremenjen na 8.67 do 8.77.

Grški boni so beležili v Zagrebu 26.65—27.35, v Beogradu 27.15—27.55.

Italijanske lire so beležile v Zagrebu 220.80 do 220.70.

Nemški čeki so ostali nespremenjeni na 13.90 do 14.10, nadalje so beležili v Zagrebu za sredo de- cembra 13.875—14.075, za konec decembra 13.805 do 14.065, za sredo in konec jan. 13.875—14.075, za sredo februarja 13.84—14.04, za konec februarja 13.86—14.06, za konec marca 13.80—14.

Devizni promet je znašal v Beogradu 1.910.000 din, efektni pa 1.029.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2396.66—2411.26
Berlin 100 mark	1736.53—1750.41
Bruselj 100 belg.	732.84—737.01
Curij 100 frankov	993.43—1003.52
London 1 funt	214.96—217.02
Newyork 100 dol.	4278.51—4314.82
Pariz 100 frankov	146.16—147.00
Praga 100 kron	151.64—152.74
Trst 100 lir	225.95—229.03

Curij. Beograd 10, Pariz 14.6875, London 21.6025, Newyork 4325.625, Bruselj 78.55, Milan 22.75, Amsterdam 240.45, Berlin 174.425, Dunaj 79.10 (81.75), Stockholm 14.40, Oslo 108.55, Kopen- hagen 96.45, Praga 15.22, Varšava 81.80, Budim- pešta 86.25, Atene 9.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.555, Buenos Aires 127.25.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 96—97.25, agrarji 54 —55, vojna škoda promptna 418.50—420, begl. obv. 78.25—79, 4% sev. agr. 51.50—53, 8% Bler. pos. 94.50—97, 7% Bler. pos. 85.50—86.50, 7% pos. DHB 100—100.75, Trboveljska 230—250.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 95 den., agrarji 54.25 den., vojna škoda promptna 419.50—420.50 (419), begl. obv. 78—79.50, dalm. agrarji 76.50 den., 4% sev. agrarji 54.25 den., 8% Bler. pos. 94 den., 7% Bler. pos. 85 den., 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 88 den. — Delnice: Nar. banka 7.500 den., Priv. agr. banka 215—217, Trbo- veljska 240 bl., Gutmann 45—50, Tov. sladkorja Bečkerek 650 bl., Osj. sladk. tov. 165 den., Dubro- vačka 405—430, Jad. plova 405—450, Oceania 370 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 96 bl., agrarji 54.50 den., vojna škoda promptna 419.50—220 (419.50), za konec dec. 418.50—419 (418.50), begl. obv. 78.75—79.25 (79), dalm. agrarji 76.75—77 (76.85), 4% sev. agr. 54.50 den., 8% Bler. pos. 94—94.25 (94.25), 7% Bler. pos. 85.25—85.50 (85.25), 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 90 bl. — Delnice: Priv. agr. banka 213—214 (drobni komadi).

Dunaj. Pri zelo mirnem poslovanju je bila ten- denca neenotna. V kulisi so tečaji beležili pre- težno izgube, v zgradbi pa pretežno izboljšanje. Vendar so bile tečajne izpremembe skoraj brez- pomembne, kar je odgovarjalo malenkostnemu prometu. Zaključni tečaji: Don.-sav.-jadr. obvez- nice 60.50, avstrijske stavbne srečke iz l. 1926 18.40; delnice: Creditanstalt-Bankverein 257, Narodna banka 163.50, Steg 26.51, Stewag 27.75, Magnesit 85.25, Trboveljska 24.60, Alpine 42.10, Steyr-Daimler-Puch 217, Leykam 62.50, Sempert 78.60.

Žitni trg

Sombor. Pšenica: bč., bč. okol. Sombor 172—174, gor. bč. 174—176, srem. 170—172, slav. 171—173, ban. 166—168, gor. ban. 173—175, bč. ladja kanal 174—176, bč. ladja Begej 172—174, bč. Tisa žlep 174—176. — Koruza: bč., srem. 105—107, bč. nova suš. 95—97. — Otrubi: bč. 92—94, srem. 93 —95. — Vse ostalo nespr. Tend. nespr. Promet 23 vagonov.

Novi Sad. Pšenica: bč. 172—174, srem. 172—174, slav. 173—175, ban. 168—175, bč. ladja Tisa 175—177, bč. ladja Begej 174—176. — Moka bč., ban. Og. 220—280, 250—260, 230—240, 210—220, 180—190, štev. 8 nespremlj.; srem., slav. Og. 267.50—277.50, 247.50—257.50, 227.50—237.50, 207.50—217.50, 177.50—187.50, štev. 8 nespremlj.; Otrubi: bč., srem., bn. 92—95, bč. ladja 95—96. — Tendence nespr. Promet srednji.

Živina

Ljubljanski sejum 30. novembra: Namesto ju- tri je bil sejum za živino že danes. Prignanih je bilo (v oklepajih število prodanih glav): 133 (18) konj, 56 (16) volov, 33 (14) krav, 16 (12) telet in 232 (89) prašičkov za rejo. Pri cenah goveje ži- vine se opaža popuščanje. Prav prvovrstnih volov ni bilo na sejnu, vendar so ostale vrste nekoliko v ceni popustile. V naslednjem navajamo cene da- našnjega sejma (v oklepajih cene prejšnjega sejma dne 17. novembra): voli I. 5.25—5.75 (5.50—6), II. 5.40—5 (4.75—5.25), III. 3.75—4.25 (4—4.50), krave debele 4—5.25 (4—5.50), klobasariče 2.25—3.50 (2.50—3.50), teleta 7—8 (7—8) din za kg žive teže: prašički za rejo 100—200 (100—200) din za komad in konji 400—3500 (400—3500) din za komad po kakovosti in velikosti.

Dunajski prašičji sejum 30. novembra: Pri- gnanih je bilo 3040 špeharjev in 5298 pršutarjev, skupno 10.238 glav, od tega iz Avstrije 2633, iz tuzozemstva pa 7555. Poslovanje je bilo mirno. Prvovrstni pršutarji so se pocenili za 1—2 groša, srednji so odbržali cene prejšnjega tedna, dočim so slabši dosegli čvrste cene preteklega tedna. Za špeharje je bilo znatno povpraševanje in so se prvovrstni madžarski veleposretniški prašiči po- dražili za 4—5 grošev, težki kmečki za 2—3, lahki kmečki za 2. banaški špeharji so popustili za 2 groša. Proti koncu sejma so cene špeharjev neko- liko popustile. Cene so bile naslednje: I. špeharji 1.58—1.60, srednjetečki 1.54—1.57, stari 1.40—1.48, kmečki 1.50—1.62, križani 1.52—1.63, pršutarji 1.26—1.66 šil. za kg. žive teže.

V Gradcu v okraju Crnomelj je bil dne 25. no- vembra živinski sejum. Dogon je bil zelo slab. Cene volov so se gibale od 3.50 din do 4.50 din. Na preko so se prodajali voli — par 3000 din do 5000 din, krave po komadu 1000 din do 1300 din.

Tržne cene živine na sejnu v Sisti dne 25. novembra. Krave za plemo 5.50, krave za klanje 3 din, telice za plemo 6 din, telice za klanje 5 din, voli I. vrste, 6.25 din, voli II. vrste 4.50 din, konji za klanje (boljše vrste) 5.50 din, konji slabše vrste 4.25 din, ovce 4 din, koze 4 din za 1 kg žive teže.

Sejem v Lembergu, okr. Šmarje pri Jelšah, 25. novembra. Voli II. vrste 4—5 din, voli III. vrste 3—4 din, telice I. vrste 4.50—5.25 din, telice II. vrste 4 din, telice III. vrste 3.25 din, krave I. vrste 3.75 din, krave II. vrste 3 din, krave III. vrste 2.50 din, teleta I. vrste 6—7 din, teleta II. vrste 5—6 din za 1 kg žive teže.

Mariborski šport

NOGOMET

Koučno stanje tabele je sledeče:

1. Čakovečki SK	10	6	2	2	35:15	14 točk
2. Zeleničar	10	6	1	3	31:23	13 točk
3. ISSK Maribor	10	6	0	4	35:21	12 točk
4. Mura	10	5	1	4	28:21	11 točk
5. Rapid	10	5	0	5	20:25	10 točk
6. Gradjanski	10	0	0	10	4:48	0 točk

Za medmestno tekmo, ki jo odigra represen- tanca Maribora na državnih praznik, dne 1. decem- bra proti izbranemu moštva Ljubljane v Ljubljani, vlada umljivo veliko zanimanje. V zadnjem sre- čanju obeh moštev v Mariboru so zmagali doma- čini 4:0. Seveda bodo Ljubljanci tokrat sestavili najboljše razpoložljivo moštvo (pikantno na stvari je, da v tem moštvu igrajo štirje Mariborčani: oba Bertoneja, Tišar in Unterreiter) ter bodo na vsak način skušali zmagati. Upamo, da bodo mariborski reprezentanti častno zastopali barve svojega mesta.

LAHKA ATLETIKA

Za »Tek Osvoboženja« za Vahtarjev pokal so se prijavi najboljši atleti vseh mariborskih klubov. Glavni bok se bo najbrž tudi letos vršil med branilecem pokala Štefanom Grmovškom SSK Ma- raton, in Francem Podpečanom, SK Zeleničar, ki sta dosedaj največkrat osvojila lepo trofejo. Proga tekovanja je dolga 1810 m in vodi po sle- dečih glavnih ulicah mesta: Koroščeva, Maistrova, Zrinski trg, Kolodvorska, Aleksandrova na cilj, ki je predviden na Trgu svobode Pričetek teka je točno ob 10.30.

Za predstoječi občni zbor JLAZ, ki se bo vršil dne 5. decembra v Zagrebu, vlada v tukajšnjih lahko-atletskih krogih izredno zanimanje. Z zad- njim odlokom ministrstva za telesno vzgojo je bila vzpostavljena stara uprava zveze iz leta 1936, ki je svoječasno morala predati poje novi upravi. Ta ni imela najsrečnejših rok, posebno v finančnem oziru je imela velike težave. Po novi upravi je bila Mariboru odvzeta dolgoletna avtonomnost ter je bil proti svoji volji podrejen novostanovljeni slo- venski zvezi. Več prejšnjih agilnih delavcev je v danih razmerah izgubilo veselje do dela, kar se je močno opazilo tudi pri napredku lahkoatletskega športa v Mariboru. Menda bo složenemu nastopu mariborskih klubov uspelo pridobiti si svojo avto- nomnost nazaj ter bo tukajšnjim klubom na ta način zopet omogočen neoviran razvoj. Treba bo tudi nujno rešiti perče vprašanje trenerja, ker način, kako se je sedaj razpolagalo s trenerjem »Dravske banovine«, je bil vse prej kot ugoden za Maribor. Na obnem zboru JLAZ se bo tudi rešilo vprašanje, v katerem mestu bodo v letu 1938 Balkanske igre. Treba je složno nastopiti, da dobi organizacijo Ljubljana, ki ima za to na razpolago krasen stadion Upamo, da se bo na obnem zboru razpravljalo športno, brez vsakih osebnih razprtij ter da bo jugoslovanska lahka atle- tika zopet nastopila pot napredka.

+ Globoko užaloščeni sporočamo, da je danes po kratkem trpljenju zatisnil svoje oči naš predobri soprog, brat, stric in svak, gospod

JANEZ PIRNAT

šolski upravitelj v Kostanjevici

v starosti 60 let. — K večnemu počitku ga bomo spremili v četrtek, 2. decembra ob 16 iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Kostanjevica-Ljubljana, dne 30. novembra 1937.

Ana roj. Kolenc, žalujoča soproga, in ostalo sorodstvo.

Kulturni obzornik

Nekaj novih mladinskih knji

Bliža se sv. Miklavž, čas, ko starši kupujejo svojim otrokom darila. Ni pa primernejšega darila za otroke, ki obiskuje ljudsko šolo, kakor lepa slovenska mladinska knjiga, ki naj mu pokaže življenje v taki luči, da ga bo vesel, in ki naj ga pripravi za pravilno gledanje vseh življenjskih pojavov. Zato je mladinska knjiga nujno vzgojna, tudi če ni izrecno pridigarska, ter nadaljuje delo, ki so ga začeli starši. Naj danes omenimo nekaj novih mladinskih knjig, ki smo jih dobili v oceno.

1. *Erich Kästner: Pika in Tonček*, Jugoslo- vanska knjigarna. Zbirka mladinskih spisov. Prevodl Mirko Kunčič.

Erich Kästner, ki ga Slovenci poznamo že po veseli zgodbi »Emil in detektiv«, spada brez dvoma med najboljši in najveselejše sodobne mladinske pisatelje. »Pika in Tonček«, ki je iz- hajal svoj čas v »Slovenec«, pa je zdaj v docela popravljenem prevodu izšel v Zbirki mladinskih spisov pri Jugoslovanski knjigarni, je prav iz iste- ga kova kot »Emil in detektiv«, zgodba, ki je dosegla velik uspeh tudi med našo slovensko mla- dino. Vsa povest o mali Pikici, hčerki ravnatelja Slane, ki ponoči, ko gredo starši na družabne pri- reditve, hodi s svojo vzgojiteljsko beračijo na most, ter dobrem Tončku, ki sam skrbi za svojo bolno mater, je razdeljena že na zunanja in dva dela. Na zgodbo, ki ima 16 poglavij, in v kateri se opisuje zaplet in razvoj povesti, ter na premišljevanja o dogodkih v posameznih poglavjih, ki predstavljajo vzgojno težnjo. Tisk sam po sebi že loči zgodbo od pouka ter tako poudari čisto umetniško delo od komentarja; toda podprtati moram, da tudi tu ni niti malo dolgočasen ter je kompozicijsko ne-

ločljivo povezan z duhom vse povesti. Povest sama pa je polna nazornih oseb, močno izoblikovanih, tako da bralec ne pridejo več iz spomina Pikica, niti Tonček, kakor tudi ne mati, velikomestna dama, ki se ne briga za vzgojo otroka ter ga pre- pušča vzgojiteljici Blaginji, ki ga izkorišča za beračenje; dalje oče, ravnatelj, ki nima časa, da bi nadziral svoje uslužbence, posebno pa debela Berta, kuharica, Peter Kobenter, mestni fakir in tat, Blaginjin ženin, ter — ne pozabimo — psiček Dudek, ena glavnih osebe sploh.

Je to zmes pustolovske povesti in vzgojne obneme, ki hoče pokazati nevarnost veleumnega življenja, obenem pa podčrtati junaštvo takih de- kov kot je Tonček, ki jih ni nikoli preveč, ter pravo dobroščnost male Pikice, ki bo nehala tudi lagati. To mladinsko knjigo, polno humorja in napetosti ter nazornosti in posrečenih ilustracij priporočamo vsem, ki žele z dobro knjigo obdariti svojega otroka. Prevod je dober in domač, dasi so ostala geografska imena še vedno tuja. Morda bi kazalo tako stvar resnično v celoti ponášiti.

Bogomir Magajna: *Čudovita pravljica o Vidu in labodu Belem ptiču*, Mohorjeva knjižnica 1937. št. 65, str. 87, z risbami opremil Maksim Sedej.

Med domačimi letošnjimi mladinskimi zbirkami moram na prvem mestu omeniti *Magajnova »Čudovita pravljica o Vidu in labodu Belem ptiču«*, ki jo je letos izdala Mohorjeva družba kot izredno knjigo, opremljeno z odličnimi risbami priznane- slikarja Maksima Sedeja. Magajna se zadnje čase posveča pravilnim in legendarnim motivom, ki morda še najbolj odgovarjajo njegovi duševnosti, saj prav on združuje v sebi veliko nagnjenje k naturalizmu na eni strani, na drugi pa k mladost- nemu idealizmu, ki pride še najbolj organsko do veljave v legendarnih in pravilnih snoveh; v dru- gih okoliščinah pomeni še sentimentalno slabost. V pričujoči knjižici je imel Magajna srečen do- mislek: oživel je Goršetov kip »Deček z labodom«.

ki stoji v otroškem vrtu v Tivolskem parku ter mu dal pravilčno lastnost, da v mesečnih nočeh po želji pesniškega kiparja deček in ptič ploveta nad Ljubljano ter jo ogledujeta od vseh strani. Je v tem nekaj starejšje zamisli Lagerlöfovih zna- nih rae, ki potujejo nad svojo domovino iz kraja v kraj, toda Magajna jo je srečno presadil k nam in originalno navezal na otroški kip v tivolskem ribniku. Magajna opisuje umetniškovo zamisel in ustvaritev, odkup kipa po mestnih očetih, kjer se je pisatelj posrečilo z nazorno komiko karikirati občinske moze — slog, ki tudi spada v pravilno pripovedovanje ter je pri nas po Milčinskem že skoraj tradicionalen. Nato pa tekoče in nazorno pripoveduje o posameznih nočnih izletih: najprej razkaže Ljubljano z viška, nato nebotičnik pose- bej, orkester, kavarni (posrečen prizor z natakara- jem); brezposelne delavce v strugi Ljubljanice; opise debato med pesnikom in kritikom v Tivo- lju, ki postane osrednja ideja pravilice prav po Hamletu: so stvari med nebom in zemljo, ki se nam zde nemogoče. Drugič poletita na Ljubljanski grad k bolni in revni deklici, da jo ozdravi (pla- stična je označba opise kot roja muh in oslovskega kašlja z oslovskim ušesom!). Potem opise obične gluhonemnice, sta priča razburjenja vse Ljubljane, ki sta ga sama zokrivila; pričarata zopet mrtvemu proletarskemu otroku nasmech na usta in se po- govorjata z Valvazorjem, Vodnikom in Prešernom; romata z angeli in se počutita o najglobljejši skriv- nosti — žloveški smrti. Svojo pot pa zaključita romarja — posebej obdobja domišljija — na ljublan- skem veleseimu, ko Vid pleše z Zulejko na hrstu belega laboda ter zbeži pred racionalizmom kru- tega kritika nazaj na svoje mesto, kjer še sedaj s svojim ptičem sanja o Zulejki in dogodivščinah, katerih nekaj jih je opisal pesnik Peresnik. To je vsebina te skudovite pravljice, ki spada med Ma- gajnova posrečena stvari ter bo našim otrokom, zlasti ljubljanskim, budila neizmerne domišljije.

čistila srca in vzbujala misel na bedo, ki je je zdaj toliko, ter tudi socialno pomoč. (Cena 16 din, oz. 21 din; za ude Mohorjeve družbe 12, 18 din.)

* Gustav Strniša, *Sveti Miklavž*. Prav za svetega Miklavža je mladina dobila novo ljubko knjižico Gustava Strniše iz legendarnega sveta je vzel pi- satelj snov, iz življenja svetega Miklavža in njo- govih spremljevalcev angelčkov, kako gleda na zemljo z velikim daljnogledom, pa zapazi grdo starko Krizo, ki v današnjih dneh gospodari na našem bednem plan-tu in ki je povečala naše reve še s tem, da je zakrnila srca bogatašev. K njim pošlje Miklavž svoje sle-angelčke, ki jim omeče srca tako, da je na Miklavžev večer tudi naj- revnejšim otrokom in družinam dobro. In tudi bo- gataši, bivši skopuh Tadej, je sprejel v nebesa, kamor ga pospremi sv. Miklavž z angelci. Knjižico je prav ljubko ilustriral Niko Pirnat.

Gustav Strniša, *Beli slon*. Ta knjižica pa ob- sega pet zgodbe iz pravilničnega in živalskega sveta. Naslovna zgodba je neke vrste ajtiološka pripo- vedka o postanku treh rokavov v delti indijske reke Gange in imen tamkajšnjega gorovja Vindije. V sliki Volke Gote razglablja pisatelj v živalski pravljici o volku požerahu misel, da volk ostane volk, četudi pije kozje mleko. V živalski pravljici Izlet uči Strniša mladino žrtve in ljubezni, kakor jo je izkazala čebelaica drugim živalim, da jih je rešila. V basni Lev in opica tiči didaktična misel, da je bolje ostati pri svojem opravilu in opici, kakor pa se povšečati, kot je to storila opica, ki je hotela opravljati kraljevsko službo bolnega leva, a sta jo zaradi tega tigar

Sport

Ljubljana : Maribor

Medmestna tekma danes ob 14 na igrišču Ljubljane.

Za današnji praznik so se domenili ljubljanski in mariborski nogometaši, da bodo igrali povratno medmestno tekmo med Ljubljano in Mariborom. Ljubljana je letos dolžna prav za prav revanžo za dve tekmi. Bojimo se pa, da ne bo več časa letos za obe tekmi.

Spomladi je nastopila ljubljanska reprezentanca proti mariborski v Mariboru in zmagala s 3:1. Druga tekma se je zopet odigrala v Mariboru in sicer začetkom oktobra. Mariborčani so se za to tekmo bolj pripravili in slavili lepo zmago 4:0. Ta rezultat pa ni dal miru Ljubljančanom in so ga hoteli na vsak način popraviti. Zato je današnja tekma v Ljubljani, ki naj da Ljubljančanom priložnost za revanžo.

Mariborčani so tudi tokrat postavili svoje naj-

boljše moči. Njihova postava glasi: Schweighofer; Barlovič, Ronjak; Kornfeld, Kirbiš, Golinar; Ogrižek, Vesnaver, Vodeb, Pavlin, Kreiner. V moštvo je šest igralcev Maribora, štirje pripadajo Železničarju, Barlovič pa je od Rapida. Spričo dobre forme mariborskih moštvev konec prvenstvene sezone je več kot gotovo, da bo ta izbrana enajstoričnica odlični protivnik ljubljanski.

Za Ljubljano bo nastopilo kompletno ligaško moštvo, in sicer: Pogačnik; Hassl, Bertonec; Zitnik, Vovk, Boncelj; Janežič, Pupo, Lah, Slapar, Tičar. Za Tičarja zaradi njegove blesure še ni gotovo, ali bo mogel nastopiti; če ne bo mogel zraven ga bo nadomestil Pepček.

Po daljšem presledku imamo v Ljubljani zopet močno tekmo na sporedu, ki bo gotovo prav prišla vsem onim, ki so že pogrešali vsakonedeljski nogometni spored.

Tek Zed'nien'a

Danes ob 11.30 bo zanimiv in tradicionalni tek po ljubljanskih ulicah, ki ga priredi ASK Primorje. Start in cilj pred Narodnim domom.

Občni zbor Akademskega športnega kluba

Pretekli četrtek je polagal ASK račun o svojem delu. Iz poročil, ki so jih podali odborniki, je razvidna vsestranska razgibanost, ki priča o močnem življenju kluba. Priredil je tri tekmovalne tečaje: nadaljevalni, začetniški in damski. Poleg tega pa še tri vzorno organizirane tekme. Prvo za prvenstvo LZSP na Črnem vrhu, drugo za drž. akad. prvenstvo na Rožci z mednarodno udeležbo in tretjo za drž. akad. prvenstvo v teku na 12 km v Planici. Letošnje drž. akad. prvenstvo je bilo po zaslugi ASK prvo, na katerem so tekmovali akademiki vseh treh univerz. Premoč slovenskih akademikov je bila očitna. Prvi dve mesti sta zasedla JASO in ASK, ki sta si osvojila kot reprezentanta ljubljanske univerze krasen pokal pokrovitelja bivšega ministra za telesno vzgojo dr. Rogiča. Tekmovalci ASK so na teh pa tudi na drugih tekmah dostojno reprezentirali klub in dosegli lepe uspehe. Prvak LZSP je postal član ASK Šmitek Zane; Sorli Marjan, stebler ASK-ovega moštva pa je dosegel lep uspeh na Vrščici in na Triglavskem dnevu, kjer je z uspehom zastopala svoj klub tudi članica ASK Grafenauer Marija. Pa tudi ostali člani so kot tekmovalci povsod častno zastopali klub. Člani lahkoatletске sekcije so v odbojki na taboru v Celju dosegli 2. mesto.

Pri vsem tem ogromnem delu pa je klub še mislil na lasten dom. Na pobudo dr. Žebota Frančka se je začela prva akcija za postavitev klubske koče na Črnem vrhu. Priprave so lepo napredovale, vendar v tej sezoni še niso mogle biti realizirane. Upamo pa, da bo sedanji odbor to zamisel ustvaril.

Revizijski odbor je dal odboru razrešnico, predsedniku Dobovšku in tajniku Klavžu pa s pohvalo.

Nato je bil izvoljen ovi odbor in sicer: Predsednik Pavlin Franjo, cand. iur.; podpredsednik Sorli Marjan, cand. ing.; tajnik Junž Stanko, stud. iur.; blagajnik Leskovar Ludvik, stud. iur.; gospodar Pezdirc Vlado, cand. iur. Načelniki sekcij: smučarska Klauž Leopold, stud. iur.; lahkoatletska Halik Anton, cand. iur.;

Po športnem svetu

Rusi vstopijo v mednarodno nogometno zvezo kakor vedo povedati praška poročila, kjer so o ruskih športnih razmerah še najbolj informirani. Pristopili bodo že s 1. januarjem 1938, ker so prišli do zaključka, da njihov nogomet ni tako napredoval, kakor bi bilo želeli in to samo zato, ker nimajo dovolj mednarodnih srečanj. Ta korak ruskih nogometašev je značilen, kajti doslej so Rusi striktno odklanjali vsak pristop v mednarodno zvezo. Je pa poleg tega zelo važen, ker bodo kmalu tudi druge ruske športne zveze napravile isto.

Težkoatletsko svetovno prvenstvo v dviganju uteži bo prihodnje leto na Dunaju najbrže v dneh od 16. do 18. septembra.

Norveško smučarsko zimo je otvoril Birger Ruud s skokom 46 m na novozgrajeni skakalnici v norveškem pogorju. Olimpijski zmagovalac se nahaja sedaj na polovanju po norveškem smučkem svetu, kjer ima razna predavanja o zimskem, odnosno smučkem športu. Ljudje so bili pa veliko bolj zadovoljni z njegovimi famoznimi skoki, s katerimi je navdušil večitisočglavo množico.

Telovadni meddržavni dvoboj med madžarskimi telovadci (po večini onih, ki so zastopali madžarske barve na zadnji olimpiadi) in avstrijskimi katoliškimi telovadci se je vršil zadnjo soboto na Dunaju. Vsaka država je postavila po šest svojih najboljših telovadcev, ki so tekmovali na orodju in v prosti vaji. Zmagali so Madžari s 239.8 proti 237.4, torej s prav neznatnim naskokom za 2.4 točk, kar je pri tako obširni tekmi tako malenkostno, da o premoči ne more biti govora. Med posamezniki je bil: prvi Madžar Keszemety s 48.3 točkami, na drugem mestu je Avstrijec Scheffknecht 47.9 točk, na tretjem pa je zopet Avstrijec Hollenstein s 47.3 točkami. Kakor je videti, so avstrijski katoli. telovadci na odlični višini (to smo imeli priliko videti tudi na letošnjih mednarodnih tekmah v Parizu) in bo moral vsakdo resno računati z njimi, ki se bo podal z njimi v tekmovalne.

SK Slovan, Redna seja odbora se bo vršila dne 2. decembra ob 19.30 v gostilni Meisinger, Smučarska cesta. Prosimo vas odbornike, da se je sigurno udeležite.

SK Roka (smučarska sekcija). Za četrtek napovedani članski sestanek se preloži na petek, 3. decembra ob 20 zvečer v gostilni »Konzum« na Glinceh, Tržaška cesta. — Načelnik.

Vremenska poročila

po stanju z dne 29. novembra 1937.

Rateče-Planica. — 8. jasno, brez vetra, srež.

Gorjule. — 4. jasno, mirno, srež na 25 em podlage.

Ruška koča. — 7. jasno, mirno, 5 em pršiča na 15 em podlage.

Peca. — 8. jasno, mirno, 20 em pršiča na 30 em podlage.

Senjorjev dom. — 10. jasno, mirno, 25 em pršiča na 60 em podlage — Smuka nad 500 m dobra.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 1. decembra: 9.30 Čas, vreme, poročila — 9.15 Šolska proslava narod. praznika — 11. dekliska in narodna šola, vodi gd. Marija Lapajnar — 10. Prenos cerkvene slovesnosti iz ljubljanske stolnice — 17. Pevski koncert zbora III. dr. real. gimn. Vodi prof. Vikt. Schweiger — 18. Mladinska ura: Krimlinica za ptiče (g. Janko Sibera) — 8.30 Mladinska ura: December v naravi (g. Miro Zor) — 18.40 Vaške table in vaška imena (g. dr. Joža Rus) — 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 20. Rezervirano za prenos — 22. Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Vrtinčik rek in valčkov (Rad. orkester).

Četrtek, 2. decembra: 12. Zvoki naše dobe (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Muzikalni jedilni list (Radijski orkester) — 14. Vreme, bora — 18. Komorni trio. Izvaja jo g. prof. Jos. Bareš (oboa in angloski rog), Raubar Miljutin (klarinet) in Turšič Ivan (fagot in klavir), člani opernega orkestra — 16.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19. Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zabavni kotiček — 20. Radijski orkester: Lahka glasba — 20.50 Yehudi Menuhin, igra (plošče) — 21. Pregled svetovne klavirske literature, II. predavanje: Francoski klaviristi, o skladateljih predava in izvaja skladbe na klavirju gosp. prof. L. M. Škerjanec: Chambelon de Chambonnieres (1600—1670), Jean Baptiste Loeilly (1635—1738), Francois Couperin le Grand (1668—1733), Jean Philippe Rameau (1683—1764) in Louis Claude Daquin (1694—1772) — 20. Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Radijski jazz, vmesne speve pove g. Drago Zagar.

Drugi programi

Sreda, 1. decembra: Belgrad: 20. Orkester: 21.15 Koncert. 21.40 Narodne pesmi: 22.30 Komorna glasba — Zagreb: 20. Koncert — Dunaj: 19.25 Operni odlomki: 20.40 Lahka glasba: 22.30 Plesna glasba — Budimpešta: 19.20 Opera: 22.35 Jazz: 23. Ciganska glasba — Trst-Milano: 21. Igra — Rim-Bar: 21. Sinfonični koncert — Praga: 19.25 Različen program — Varšava: 19.20 Marzurke: 21. Chopinov koncert: 22. Domača glasba — Berlin: 20. Zabavni koncert — Königsberg: 19.10 Koncert — Hamburg: 19.15 Plesna glasba — Lipsko: 19.10 Plesna glasba in koračnice — Köln: 19.10 Zabavni koncert — Beromünster: 19.15 Jugoslovanska ura: 19.35 Koncertne pesmi: 21.30 Plesna glasba.

Četrtek, 2. decembra: Belgrad: 20.00 Klavir: 20.20 Humor: 21.30 Petje — Zagreb: 20. Plošče — Dunaj: 19.25 Plesni program: 21. Orkester: 22.30 Zabavni koncert — Budimpešta: 19.45 Igra: 21.15 Sonata: 22.05 Jazz: 22.50 Glasba — Trst-Milano: 17.15 Glasba: 21. Igra: 22.15 Komorna glasba — Rim-Bar: 21. Opera »Mignon« — Praga: 21.15 Plošče: 22.35 Esperantska oddaja — Varšava: 20. Sinfonični koncert — Berlin-Hamburg: 20.10 Plesni večer — Königsberg: 20. Plošče — Lipsko: 19.30 Kantata »Slava krompirju« — Köln: 19.30 Glasba: 20.10 Koncert — Frankfurt: 20. Plesni program — Beromünster: 20.15 Narodni koncert.

Slaščičarna Grablovic

se priporoča za Miklavža z vedno svežim pecivom kakor tudi z bonboni.

Razpis

Občina Starilog, okraj kočevski, razpisuje pragmatično mesto občinskega tajnika-prilavnikarja. — Šolska izobrazba: najmanj 4. razredi srednje ali njej enake strokovne šole. Mesečna plača 700 din. Varščina 5000 din.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbenih, je vložiti v roku 30 dni po objavi tega razpisa pri podpisani občini.

Uprava občine Starilog, dne 23. novembra 1937.

Mestno poglavarstvo mariborsko. X. Štev. 14. 918/3. 872-1987.

Razpis službe pomožnega kurjača za centralno kurjavo.

Maribor, 27. novembra 1937.

Razpis

Mestno poglavarstvo mariborsko razpisuje v smislu razpisa ministrstva financ br. 32346/IV od 22. novembra 1932 službo pomožnega kurjača za dobo 5 mesecev v zgradbi carinske pošte v Mariboru. V poštev pridejo v prvi vrsti oni prosilci, ki se razumejo pri centralni kurjavi na kurjenje s premogom. Pravilno kolkovane prošnje je vpsolati mestnemu poglavarstvu mariborskemu do dne 10. decembra 1937.

Predsednik: I. S. dr. Juvan I. r.

Umrl je naš dobri oče oziroma soprog, gospod

IVAN KRAPŠ

vojaški upokojenec

Dopolnil je 87 let. — Pogreb bo v sredo, dne 1. decembra ob 10 dopoldne iz mrtvaške veže Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti.

Zalujoča soproga Amalija in hčerke Roza, Iva in Ana.

Agnes Günther: 150

Dušica - Rožamarija

Veako jutro je Rožamarija pri svojem soprogu v ateljeju in vselej zakleneta vrata za seboj. Harro izvršuje veliko sliko, svojo najlepšo sliko. Razpel je največji kos platna, kot še nikdar doslej ter slika na majhnem odru. Rožamarija pa leži na podolgovatem naslonjaču v odprti zastekleni steni. Prav imenitno je tu!

Rožamarija lahko gleda na vrt, toda nihče ne more zreti v atelje. More pa tudi opazovati svojo čepa, ožona drevesa. To je velikansko delo in primerno možu, ki se ukvarja z njim. Kakor kak bojevnik se oborožuje s čopiči in obdeluje platno. Obleden je v sivkast, platen jopič, s katerim ne sme priti preblizu Rožamariji. Leskeče in blešči se namreč v vseh barvah. Tudi se ne ozira mnogo po svoji soprog. Vsa njegova neugnanost, njegova trpkost bol in vsakdanja žrtve se izraža v drevju, v vejah, ki mole proti sivozastrenemu nebu, v plavajočih čapljah.

Ah, nočejo in nočejo priti zlate reke, o katerih mu je govorila Roža. Cemu vsemu se je že priučilo njegovo srce, koliko nove milobe se je naselilo v njem, tega se Harro niti ne zaveda. Samo nekaj občuti v globini svojega srca. Imenuje to Gizelin pajčolan. V tega zavija svojo ljubljeno Rožo ter jo nosi s svojimi krepkimi rokami na njeni poslednji poti.

Niti za hip se ne da preslepiti in ne veruje v trajno zboljšanje. Teta Ulrika si vobče ne ve več pomagati, kako bi prebila kako noč ali pa rane jutranje ure brez njega. Kako pristiškuje Rožamarija njegovim korakom, če je naposled vendarle dovolila, da so poslali ponj. Kadar pride, prinese s seboj Gizelino tenco. Njegove roke so čvrste in se ne utrudijo. Harro drži svojo Rožo v blazinah kakor ji pač najboljše de. Tu pa tam se

dotaknejo njegove ustnice njenega čela, njenih zlatih las ter ji čisto kaj prišepne, kar povzroči, da se ji ne glede na njene bolečine, utrne rahel nasmeh okoli blelih ustnic.

Zna pa tudi molčati in njegove svetle oči počivajo večkrat na njej tako čudno mirno kot nikoli poprej. O, kako imeniten je Gizelin pajčolan!

Nekega dolgega jutra je celo povedal pesem, o kateri nihče ni vedel, odkod da jo ima. Morda jo je zajel iz srebrom okovane pesmarice Martove matere, v kateri je čisto listala Rožamarija. Mart jo je videl na njeni mizici, ko je prenašala mlado gospo s pomočjo svojega gospodarja ter je vselej zardel zaradi velike časti. In Harro je moral pogledati vanjo, kajti ko je zasvitala zora nad visokim grajskim stolpom in je Roža s hrepenenjem v oči zrla v mlado jutro ter naslavlala svojo na smrt utrjeno glavo na njegovo ramo, je usmeril svoje oči za njenim pogledom ter dejal:

»Neizčrpni vir svetlobe, zlata zarja večnosti, naj posveti v mlado jutro tvoj sijaj in razprši nočno tmino tvoja luč!

Zarek tvoje milosti naj obšine dušo nam, da radosti žar in uteh čar jo objame!» — — —

Oh, kako nežen je Gizelin pajčolan! Često zre Harro Rožamarija, kot je zrla nekoč dušica, ko je bila preničana o njegovi vsemočnosti da je bila zahtevala od njega da ji napravi krila.

Ivan Frederik pa je hodil po Stuttgartu in Dresdenu, in kdo ve, kod se, in večal. Nastopal je z rahlo odločnostjo in vztrajnostjo, ki mu je

utirala vse poti ter ni prizanašal brauneški blagajni. Zdal pa se namerava vrniti v Brauneck in Rožamarija ga že z veseljem pričakuje.

Sama že pride vzdolž cele slezne poti tja do terase. Mali Henrik, ki je velik nagajivček, je že domel, da mama mareskaj ne zna, kar se njemu posreči, namreč plaziti se po trebulu, hoditi po vseh štirih naprej in nazaj. Posebno pri poslednjem načinu se je hudo repenčil in grozno kričal. Toda celo mati se je že privadila njegovemu vpitiu. Henrik trobi in se huduje, kot bi bil gospodar in kadar mu že samemu vse preseda, iznenada utihne. Zato se tudi nihče posebno ne zmeni za njegove nezdore.

Harro je dovršil ozadje slike. Osebe v tričetrtinski velikosti pa je zarisal zgolj s kredjo. Za njimi se razprostira voda do drevesnih debel. Hipoma se Harro okrene ter zre v oči svoje Rože.

»Kaj misliš, Roža, ali bi malo prenehala? Moral bi še vse ponovno proučiti, nato se bom lotil oseb.«

»Toda jaz sem si že davno vse dobro zamislila. Harro, in bilo bi škoda, če bi prekinila. Dnevi v septembru so kratki!«

Zares so kratki ti dnevi, toda kratki. Ziutraj zakriva vso pokrajino gosta megla in se dviga čisto nad grajski stolp. Te Rožamarija ne mara, kakor solah nič hladnega in mokrotnega in se počuti dobro le, kadar zasije sonce na evilenosnjem jesenskem dnevu.

Harro in Rožamarija se preudariata, kar privede Ulrika, smeječ se z enim očesom, a jokočak z drugim, kakor trdi sama, svojo sestro Margo za podnazuho.

»Pozleita jo, Roža in Harro, še živi, toda le prav dobro si jo pogledata!«

Dobra Marga je zelo shušala in prinovodnje zelo previdno o svojem delu v Braunecku. Toda hinoma je umolknila — pogledala je bila v oči Rožamarije.

Ko je hotela Marga nadaljevati, ji Ulrika tega ni več dopustila.

Soir de Paris

Eleganca brez parfuma je isto, kar telo brez duše. Vaša lepota, milostna gospa, mora biti obkrožena s finim dihom znamenitega parfuma »Soir de Paris«. To je pravi pariški parfum, poln sanj in ljubezni. Vzemite zvečer »Soir de Paris«, ki Vas bo naredil še bolj prikupne ...

BOURJOIS

TEL. 22-21

UNION

Film prekrasnih prirodnih slik

Samosianski lovec

po znamenitem romanu Ludvika Ganghoterja, pisatelja znanega dela »Grad Hubertus«

Danes dopoldne ob 10.30 ur. izredna predstava po znižanih cenah

TEL. 27-30

SLOGA

Eden izmed najlepših čehoslovanskih filmov

Pater Vojtek

po romanu »Sans elcande«

V glavnih vlogah: Koli Wanka, Jirina Stepánková, I. A. Sturna, Jaroslav Marvan

TEL. 21-24

MATICA

Najvišja fronta svetovne vojne v dokumentarnem filmu

Dolomiti v plamenih

Danes dopoldne ob 10.30 ur. izredna predstava po znižanih cenah

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri

Plačilo za zimsko suhoje.

namozni, snarhi, stavili

Velika izbira, nizke cene

R. MIKLAUČ - Pri Skolji

Ljubičeva ulica - Medlar

Ška ulica - Pred Skoljo

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm široka polna vrstica po Din 250. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Tvrdka
F. M. SCHMITT
Pred škofoj 2 Ljubljana Lingarjeva 4
vjudno vabi cenj. odjemalce za nakup praktičnih miklavževih daril in igrač! — Ogled blaga brezplačen za nakup!

Službe iščejo

Mlažje dekle
izurjeno v samostojnem gospodinjstvu, v vzgoji otrok in šivanju perila, gre k boljši družini kot kuharica, vzgojiteljica ali samostojna gospodinja. — Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Varčna in vestna« 18.800. (a)

Vajenci

Učenca
za modno, manufakturno trgovino, z malo maturo, sprejme veletrgovina Trgovski dom, Maribor.

Službodobe

Krojaškega pomočnika
sprejemam takoj. — Koder, Moste, Predovičeva 12.

Trgovsko pomočnico
ki zna kuhati, sprejemam. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Poštena in zanesljiva« št. 18926.

Instruktorja

za stavbo risanje in poznavanje arhitektonskih slogov — sprejemam. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Slogi« št. 19053. (b)

2 krojaška pomočnika

za velike kose, vsestransko izurjena, samostojna, lahko dobijo stalno službo. Prijava izročiti se v damskem krojaštvu. Javiti se pisмено z navedbo plače na A. Stanovnik, Vrhnika. (b)

Kuharico in sobarico

obo perfektni, zdravi in čedne zunanosti, sprejme z januarjem proti dobri plači fina privatna hiša. Starost ne nad 40 let. — Ponudbe z navedbo starosti, dosedanjih služb in fotografijo v upr. »Slov.« pod »Stalna služba v Ljubljani« št. 18955. (b)

Sodarji!

Za stalno izdelovanje dog in dna iz jelkinih in smrekovih hlodov rabimo strokovnjaka mojstra, kateri je v tem poslu popolnoma verziran. Nastop s 1. januarjem 1938. Potrebni stroji z električnim pogonom stoji na razpolago. — Ponudbe poslati na »Pliva«, industrija drveta, Jajce.

Pouk

Oblastv koncesionarna **šoferska šola**
I. Gabersčik
divji komisar za šoferske izpite, Slomškova ulica 6
Telefon 38 26.

STROJI

Elektromotorje
dinamo in stikalno ploščo za istosmerni tok kupim. Ponudbe s prepisom tabele takoj upravi »Slov.« pod »Generator« 18.845.

Stroj za kosmatenje

rabljen, v brezhibnem stanju, z gumijastimi valjci, in žična krtača za česanje (Drahtaußenraden), širina 80, znamka »Record« Ludvig Grün, za motorni pogon, ugodno napredaj. Vprašati: Brada Hirsler, Zagreb, Gajeva 9a. (1)

Elektromotorček

četrt do pol HP — kupi Jeraj, Zaloge 10, Smlednik. (k)

Obrt

Nove peči
štedilnice, oblogo, popravila: kličite telefon 33-57. A. Kovačič - Ljubljana, Viška ulica 3.

Pohištvo

20 raznih spalnic
orehove in jesenove (Blumenesche) s petistno garancijo; 20 raznih kuhinj, nekaj jedilnic in gospodskih sob — prodaja najceneje tovarna Malenšek, Dravljica, »Slepi Janez«. (3)

Spalnico

rabljeno, dobro ohranjeno — kupim. Kos, Poljanska cesta 20. (3)

Kupimo

Drobilec za kamenje
(Steinbrecher), kupimo. — Ponudbe na trdnjo Zabret & Ko., Britof pri Kranju. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Kupim

10 malo rabljenih šivalnih strojev za konfekcijo, na motorni pogon ev. transmisijo. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 18993. (k)

Kupim

vagonsko množino Ia. skladnega sena fec. postaja Soteska nad Bohinjsko Belo. Cenjene ponudbe z navedbo cene poslati na: Solar Jozef, Dražgoše 16, p. Zeleniški. (k)

Radio

Loewe radio-aparati

so se lani navduševali vse poslušalce. Tudi za leto 1938 so se odličnejši in vendar smo jim še nižali cene. Večjo zalogo smo že dobili. Dovolite, da vam predvajamo brezobvezno nov aparat. — Samoprodaja Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova 44

Posestva

V Brežicah

in okolici so napredaj hibe, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposestva — Pojasnila pri inž. Miklav Otmar, Brežice. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno na obrazi posredovalec — Cesta 29 oktobra št. 6, telefon 37-35, ima napredaj večje stavbo parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vrt. Pooblaščen graditelj in sodni čenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Naznanilo!

Vljudno naznanjam, da sem prevzela in otvorila popolnoma na novo prenovljeno restavracijo **»Frankopanski dvor«** (Reininghaus), v Šiški, Frankopanska ul. 5 ter zagotavljam v naprej, da bom cenjenim gostom vsestransko postregla, bodisi s pijačo kakor s hrano, kakor prejšnja leta v gostilni pri »Kmetec«. Abonent sprejemam na dobro domačo in primorsko hrano. Vsak dan s sveže morske ribe, ob sredah in petkih pa polenovka. Prostrana dvorana cenj. društvom na razpolago za prireditve in sestanke, ravno tako tudi prenovljeno kegljišče. Priporoča se Duma v d. Stošič.

Denar

Hranilne knjižice
raznih denarnih zavodov, vrednostne papirje, obveznice, bone, akcije itd.

Valute

vseh držav kupimo takoj in plačamo najbolje.

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40
Prodaja srečk. drž. razredne loterije.

Hranilne knjižice

raznih denarnih zavodov, OBVEZNICE, BONE, VREDNOSTNE PAPIRJE

RAZNE BANCNE IN DRUGE TERJATVE se kupujejo stalno po najvišji ceni in takojšnjemu izplačilu v gotovini Trg. ag. bančnih poslov

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14-I. Telefon 35-10.

Vnovčujem

hranilne vloge vseh denarnih zavodov proti takojšnji gotovini zelo ugodno

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka 12
Telefon 38-10.

Zivali

Pristne hancerje kanarčke in samice, dobite: Aljaževa 6-I., Šiška

Krava

4 mesece po teletu, 2 meseca breja, napredaj. Naslov: Anton Brgant, Črnuče št. 7. (1)

SOBE

Opremljeno sobo mirno, sončno, oddam v Zarnikovi 9-II., levo (pri cerkvi sv. Jožefa). (a)

Opremljeno sobo

oddam. Rozman, Miklošičeva 22-I. (s)

2 prazni sobi

za univerzo, oddam zelo ugodno gospodom ali gospodičam. — Vprašati: Vrtača 3, dvorišče, desno

Stanovanja

Enosobno stanovanje takoj oddam. Vodovodna št. 77. (e)

Enosobno stanovanje

oddam. Naslov v trgovini Ambrožič, Kosovo polje, tramvajska postaja. (e)

Dvosobno stanovanje

suho, sončno, oddam v Kavskovi ulici št. 26-I., s. 1. januarjem.

Štirisobno stanovanje

udobno, vse pritlikline in komfort, se odda za februarjski termin v Keranikovi ulici št. 7. Ogled od 13 do 15 v I. nadstr.

Dvosobno stanovanje

v I. nadstropju, kabinet, kopalnica in vse pritlikline, 8 minut od Stadiona ob Tyrševi cesti, oddam. Polzeve se: Vošnjakova ulica 6. (e)

Enosobno stanovanje
parketirano, v novi stavbi, center mesta, elektrika, plin — oddam mirni stranki. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 18959. (e)

Glasba

Din 15-

nova gramofonska plošča svetovne znamke po izbiri 8 novih plošč sortiranih samo Din 100.— Dokler traja zaloga

Velepič

Jernejeva c. 25, Ljubljana

Pianino

prvovrsten, malo rabljen, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 18953. (g)

Izvrsten »ehrbar«

angleška mehanika, črno politiran, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 19054. (g)

Prodamo

Damske plašče
dobite še vedno po zelo nizkih cenah pri I. Tomšič, Sv. Petra c. 38. (1)

Krompir

rožnik, oneida in kresnik dobavlja vagonsko količino Kmetijska zadruga v Ptuj. (1)

Šivalne stroje in kolesa

najnovije stroje z garancijo, pogrezljivo 1800 din, rabljene »Singer« od 300 din naprej, prodaja trgovina »Triglav«, Resljeva 16. (1)

Kje kupite dobro

in poceni? V novi manufakturni trgovini Snaj Josip, Ljubljana, Tyrševa cesta 17. Le prepričajte se. (1)

»Singer« in »Pfaff«

skoraj novi, najmodernejši šivalni stroji — po zares nizkih cenah napredaj pri »Promete« (nasproti krizanske cerkve).

Mandarine, fige

banane itd. ugodnih cen, dobite v »Veletrgovini južnega sadja«, Ljubljana, Tyrševa cesta 48. (1)

Švalni stroj

nemški fabrikat, pogrezljiv, z okroglim čolnicom, stika, stopa, šiva naprej in nazaj, malenkostno rabljen, dobite poceni v Novi trgovini na Tyrševi cesti 36. (1)

Kappel pisalni stroj

priločen, eleganten! Morate ga tudi vi poizkusiti. Za pisarno in pot. Odlična kakovost! Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova cesta 44.

VINA

Vam nudi **Centralna vinarna v Ljubljani** v svoji posodi najugodnejše TELEFON ŠTEV 25-73

Murdlas živ. stroj

je za gospodinjstvo najlepše božično darilo. — Odlična kakovost. Nizke cene in 15 letno jamstvo!

Kleindienst & Posch

Maribor, Aleksandrova 44

2951

DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CESTA

... dokler ni obrisala otrokov obraz pri prijateljici, ki pere z Radionom.

Čeprav imate morda dovolj izkušenj v gospodinjstvu — Vaše perilo bi moglo biti vseeno še lepše: s pomočjo Radiona! V primeri z bleščajo belino z Radionom opranega perila, se zdi vsako drugo perilo sivkasto. In zakaj? Ker navadna mila in pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago, Radion pa vsebuje kisik, ki skupaj s peno izbornega Schichtovega mila prodira skozi tkanino in opere vsako perilo temeljito in snežnobelo. Zato je z Radionom oprano perilo bolj belo nego drugo perilo. Pri prihodnjem pranju uporabite Radion, ki vam bo pomagal, da boste dobili snežnobelo perilo.

Schichtov **RADION** pere sam

V naši podružnici v Celju

dobite vsa pojasnila glede inseratov! Tam lahko plačate tudi naročnino za »Slovenca«

Manufakturne stelaže

poceni prodam. Snaj Jos., Tyrševa 17. (1)

Dveže najtinejše norveške

ribje olje iz lekarn dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Srajce, kravate, nogavice, rokavice dobite še vedno najceneje pri I. Tomšič, Sv. Petra c. 38.

Štajerska jabolka

dobite poceni pri GOSPODARSKI VEZI Ljubljana, Tyrševa c. 29

Peči

plinske in ločene, prodam. Izve se pri trdnji Ant. Krisper, Ljubljana, Mestni trg 26. (1)

OSTANKE

manufakturnega blaga za moške in ženske obleke, flanelo i. dr. si ogledajte v izlozbi tt.

»Textilos«

Ljubljana, Miklošičeva 17 (blizu kolodvora). Praktična in lepa Miklavževa darila. Cene tovarniške!

40 DEKALUMEN 39 WATT OSRAM D 220 VOLT

Pozor! Pozor!

Znak na steklu žarnice nudi garancijo za svetlobni učinek in porabo v wattih. Zahtevajte vedno na notranji strani matirane Osram-D-žarnice, ki dajejo mnogo svetlobe za vsak watt porabe, pa boste imeli poceni razsvetljavo

1

OSRAM-D

Dekalumen-žarnice s garancijskim znakom za malo porabo toka v wattih.

MNOGO DENARJA

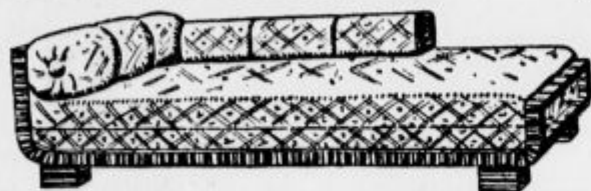
si prihranite, če kupite pri trdk

IVAN SAMEC

Ljubljana, Mestni trg 21

Oglejte si brezobvezno našo veliko zalogo igrač, lepih daril za dame in gospode, damskega in moškega perila, ročnih torbic in ostale ga lanterije. — Prepričali se bode o naših res nizkih cenah.

Nočem postelje v sobi; samo JAGROV spalni KANAPE. COUCH, katerih prednosti si oglejte pri **Tapetništvu JAGER FRANC** LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 17 telefon 20-42

Nizke cene!
Solidna izdelava!

Na zalogi ima pa tudi veliko izbiri modrocev, otoman ter veliko izbiri blaga za prevleko pohištva!

Miklavž kupuje darila:

zvezke, mape, lepe svinčnike, držala, krasne albume, spominske knjige, nalična peresa, pisalne garniture, damske torbice le v trgovini

H. Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2
ker se je prepričal, da so tam najnižje cene

Posteljno perie
volna
žima
vata
afrik

WEKA Maribor
Aleksandrova c. 15

Orehova jedrca in
cvetlični med
nudi najceneje
J. Menart, Domžale.

Primerna
darila

za
„Miklavža“

v veliki izbiri
pri

R. MIKLAUC
„Pri Škofu“

Ljubljana
Lingarjeva ulica
Pred Škofijo

PRAKTIČNO
IN POCENI!

Nazadnje se vendar vsakdo vrne k meni!

To ni čudno, kajti edino le NIVEA vsebuje „Eucerit“, okrepevalno sredstvo za kožo in razen tega je NIVEA poceni in izborna.

ZAVESE

ohrani sodobna rilogo potezna naprava.

Prodaja in montira

R. SEVER, Ljubljana, Marijin trg št. 2

Velika izbira vsakovrstnih daril za Miklavža v delikatesni trgovini

UHLER, MARIBOR

Aleksandrova cesta 13

Ugodna Miklavževa darila

dokler traja za'oga. Gloceq volneni, pol zastoni po Din 18— pri

TRPIN-u, Maribor, Vetrinjska 15

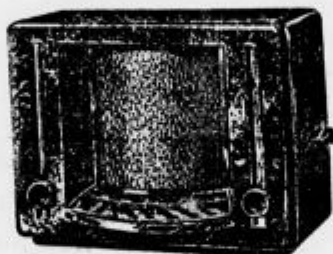
Zahtevajte povsod **samo originalni „FRUŠKOGORSKI BISER“** belo — rezno — staro — sladkasto vino odlične kvalitete.
B. Moser, Zemun III.
Moserova 1 — Tel. 40-88
Za'oga tudi v „Javnem skladišču“, Ljubljana

Oglejte si za miklavža

igračne vozičke, skiroje, kolesa, triciklje, automobile, gugalnice, konjičke. Ceniki franko pri: „**TRIBUNA**“ **F. B. L.** Ljubljana, Karlovska cesta 4
Podr.: Maribor, Aleksandrova c. 26

Zahtevajte povsod naš list!

4+1 CEVNI SUPER

ZA VSE VALOVNE DOLŽINE

DIN 175 - MESEČNO

PRI **PHILIPS RADIO**

ZASTOPSTVO

H. SUTTNER

Ljubljana, Aleksandrova 6

MATADOR II. V6 4+1 cevni superpozicijski prejemnik z oktoda — regulator zvoka — osvetljena skala z izpisanimi imeni postaj — selektivnost 8k Hz — pretikalo za vse napetosti — 9 Wattna končna pentoda — 3 valovna območja: 16,7—51 m, 198—585 m, 725—2000 m.

Ugoden nakup starih aparatov!

„SLOVENE“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Za vedno je zatisnil svoje trudne oči gospod

Ivan Černe

elektrotehnični mojster

danes ob 0.15. uri zjutraj, po kratkem, a mučnem trpljenju, okrepljen s tolažili sv. vere.

Pogreb draga rajnega bo v četrtek ob 14. uri izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice k Sv. Križu, kjer ga položimo k večnemu počitku v rodbinsko grobnico.

Ljubljana, dne 30. novembra 1937.

Zalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

Za vedno nas je zapustil, previden s tolažili sv. vere, naš presrečno ljubljani oče, gospod

dr. Ivan Högler

šef-zdravnik državne tobačne tovarne v pokou, imejitelj reda Sv. Save IV. razr., častni mešan ljubljanski in občine Stari log pri Kočevju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, 1. decembra ob pol treh popoldne izpred mrtvaške veže, Stara pot št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo darovala v četrtek, 2. decembra t. l. ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, Wien, dne 30. novembra 1937.

Zalujoči ostali

Vsem, ki ste jo poznali, sporočamo nad vse žalostno vest, da nas je danes, dne 30. novembra, naša zlata mamica, gospa

Ana Podkrajšek

roj. Toman

za vedno zapustila. — Pogreb drage pokojnice bo v Ljubljani, v četrtek, dne 2. decembra 1937 ob 3 popoldne izpred mrtvaške veže Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 4. decembra t. l. ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Petra.

Zagreb, Beograd, Ljubljana, dne 30. novembra 1937.

Olga por. Bizjak, hči; Fran Podkrajšek, sin; Viljem Bizjak, zet, in ostalo sorodstvo.